ห้องสมุด มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

หนังสืออ้างอิง
(REFERNCE BOOK)
ให้ใช้เฉพาะในห้องสมุดเท่านั้น

ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ

พระไพรวัลย์ ฐานวีโร (ขอสืบ)

ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทคณะสงฆ์
ย
294.30136
พ985ค
2553
6001000060838
หอสมุดส่วนกลาง

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๕๓

สิ่งพิมพ์นี้เป็นสมบัติของห้องสมุด มมร.
ผู้ใดพบอยู่ในที่อันไม่สมควร
โปรดนำมาส่งที่แผนกห้องสมุดด่วน ขอบคุณ

CITIZENS' OPINIONS ON THE ORDER OF BUDDHIST MONKS' ROLES IN PREVENTING THE INFLUX OF DRUGS TO COMMUNITIES IN PHOSI SUWAN DISTRICT, SISAKET PROVICNE

PHRA PHRAIWAN THANAWIRO/KOSUB

A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS

FOR THE DEGREE OF MASTER OF ARTS

DEPARTMENT OF GOVERNMENT

GRADUATE SCHOOL

MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY

B.E.2553 (2010)

หัวข้อวิทยานิพนธ์	:	ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ
ชื่อนักศึกษา	:	พระไพรวัลย์ ฐานวีโร (ขอสืบ)
สาขาวิชา	:	รัฐศาสตร์การปกครอง
อาจารย์ที่ปรึกษา	:	พระราชปริยัติวิมล (ดร.)
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	:	พระครูปลัดทองใบ ชุปภาโส

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

.....
(พระครูปลัดสัมพิพัฒนวิริยาจารย์ (ดร.)) คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....
(พระครูปลัดสัมพิพัฒนวิริยาจารย์ (ดร.)) ประธานกรรมการ

.....
(พระราชปริยัติวิมล (ดร.)) อาจารย์ที่ปรึกษา

.....
(พระครูปลัดทองใบ ชุปภาโส) อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

.....
(พระครูวิจิตรปัญญาภรณ์) กรรมการ

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ (พิเศษ) ดร.สุกิจ ชัยมุสิก) กรรมการ

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Thesis Title	:	**Citizens' Opinions on the Order of Buddhist Monks' Roles in Preventing the Influx of Drugs to Communities in Phosi Suwan District, Sisaket Provicne**
Student's Name	:	**Phra Phraiwan Thanawiro (Kosub)**
Department	:	**Government**
Advisor	:	**Phrarachapariyattivimol (Dr.)**
Co-Advisor	:	**Phrakhrupalad Thongbai Supapaso/Papala**

Accepted by the Graduate School, Mahamakut Buddhist University in Partial Fulfillment of the Requirements for the Master's Degree

P. Sampipattanaviriyajarn ..... **Dean of Graduate School**

(Phrakhrupaladsampipattanaviriyajarn)

Thesis Committee

P. Sampipattanaviriyajarn ..... **Chairman**

(Phrakhrupaladsampipattanaviriyajarn)

P.R.P. Vimol ..... **Advisor**

(Phrarachapariyattivimol (Dr.))

P.K.P. Thongbai ..... **Co-Advisor**

(Phrakhrupalad Thongbai Supapaso/Papala)

Phrakhruwichitpanyaporn ..... **Member**

(Phrakhruwichitpanyaporn)

S. Chaimusik ..... **Member**

(Asst. Prof. (Emeritus) Dr. Sukit Chaimusik)

Copyright of the Graduate School, Mahamakut Buddhist University

หัวข้อวิทยานิพนธ์	:	**ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ**
ชื่อนักศึกษา	:	**พระไพรวัลย์ ฐานวีโร/ขอสืบ**
สาขาวิชา	:	**รัฐศาสตร์การปกครอง**
อาจารย์ที่ปรึกษา	:	**พระธุทธิสารโสภณ**
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	:	**พระครูปลัดทองใบ สุปภาโส**
ปีการศึกษา	:	**๒๕๕๒**

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ ๑) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ๒) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ของประชาชนที่มีเพศอายุ และอาชีพ ต่างกัน และ ๓) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนในเขตอำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ จำนวน ๔๐๐ คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ ๐.๘๔ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวน (One-way ANOVA) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

ผลการวิจัยพบว่า :

ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาต่ำสุด ได้แก่ ด้านความเป็นผู้นำในการแก้ไขปัญหา รองลงมา คือ ด้านการฟื้นฟูและพัฒนาจิตใจ และด้านการป้องกันและการให้ความช่วยเหลือ

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ พบว่า ประชาชนที่มีเพศและอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ โดยรวม ไม่แตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีความคิดเห็นต่อ

บทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ โดยรวม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ได้แก่ คณะสงฆ์ควรนำเงินที่บริจาคนำมาพัฒนาสังคมและคุณภาพชีวิตประชาชนมากกว่าจะพัฒนาวัตถุ คณะสงฆ์ควรมีการพัฒนาจิตใจให้แก่เด็กและเยาวชน และคณะสงฆ์ส่งเสริมและรณรงค์ให้ชุมชน โรงเรียน บ้าน วัด เป็นสถานที่ปลอดยาเสพติด

Thesis Title	:	**Citizens' Opinions on the Order of Buddhist Monks' Roles in Preventing the Influx of Drugs to Communities in Phosi Suwan District, Sisaket Province**
Student's Name	:	**Phra Phraiwan Thanawiro/Kosub**
Department	:	**Government**
Advisor	:	**Phrasutthisarasophon**
Co-Advisor	:	**Phrakhrupalad Thongbai Supapaso/Papala**
Academic Year	:	**B.E. 2552 (2009)**

ABSTRACT

The thesis's objectives' were aimed to: 1) explore citizens' opinions on Order of Buddhist monks' roles in preventing the narcotic influx to the communities in Pho Si Suwn District, Si Sa Ket Province, 2) compare former's opinions following their differing genders, ages and occupations on the latter's roles in preventing the narcotic influx to the communities therein and, 3) study suggestions on the latter's roles in preventing it to the communities therein. The sampling group comprised 400 subjects residing in the aforementioned district. The tool used for conducting the research was the questionnaire endowed with the reliability for the whole issue at 0.84. Statistics utilized for the research included: percentage, mean, standard deviation, t-test and F-test by making use of the read-made computerized program.

The research's results were found as follows:

Citizens' opinions on Order of Buddhist monks' roles in preventing the narcotic influx to the communities in Pho Si Suwn District, Si Sa Ket Province in the overall aspect were at the high level. Taking into account a single aspect, every aspect was also found at the high level as listed in descending order: leadership credentials of solving problems, rehabilitations and mind development, and prevention as well as offering assistance.

The comparative results of citizens' opinions on Order of Buddhist monks' roles in preventing the narcotic influx to the communities in Pho Si Suwn District, Si Sa Ket Province were found that the former with differing genders and ages expressed their identical opinions on the

latter's roles in the overall aspects, while those with differing occupations had diverse opinions on the latter's roles in the overall aspect as attested by the statistical significance at 0.05.

The former's suggestions on the latter's roles in preventing the narcotic influx to the communities in Pho Si Suwn District, Si Sa Ket Province were that Oder of Buddhist monks should bring donation money to develop the society and the public's life qualities rather than developing material, organize activities for mental developments for children and the young, and promote the campaign for keeping communities, schools, villages and monasteries as drug-free places.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เรื่อง "ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ" สำเร็จลงได้เพราะผู้วิจัยได้รับเมตตานุเคราะห์จากบุคคลหลายท่านที่ได้ให้คำปรึกษา แนะนำแนวทางในการเขียนวิทยานิพนธ์ให้กำลังใจและอุปถัมภ์ด้วยดีตลอดมา

ขอกราบขอบพระคุณ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ที่ได้เปิดสอนหลักสูตร ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง ทำให้ข้าพเจ้าได้มีโอกาสได้ศึกษา

ขอกราบขอบพระคุณ พระราชปริยัติวิมล (ดร.) อาจารย์ที่ปรึกษาและพระครูปลัดทองใบ สุปภาโส อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่เมตตาให้คำปรึกษา แนะนำ ตลอดจนชี้แนะแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ตั้งแต่เริ่มต้นจนเสร็จสมบูรณ์

ขอกราบขอบพระคุณคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ทุกท่าน ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ ให้คำปรึกษา คำแนะนำ ตลอดจนการชี้แนะแนวทางในการทำการสอบสารนิพนธ์ครั้งนี้

ขอขอบคุณ อาจารย์ทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิทยาความรู้ให้แก่ผู้วิจัย และขอน้อมระลึกถึงพระคุณของบิดามารดา ที่ได้เลี้ยงดูอบรมข้าพเจ้าเป็นอย่างดี ให้ความช่วยเหลือในทุกๆ ด้าน และขอบคุณกำลังใจจากเพื่อนๆ พี่ๆ น้องๆ นักศึกษาปริญญาโทรัฐศาสตร์การปกครองทุกคน ที่ให้ความช่วยเหลือให้การศึกษาครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

คุณค่าของงานวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่สนใจ หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ มีข้อบกพร่องประการใด ผู้วิจัยขอกราบอภัยมา ณ โอกาสนี้

พระไพรวัลย์ ฐานวีโร (ขอสืบ)

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ฌ
สารบัญแผนภูมิ	ฐ
บทที่ ๑ บทนำ	๑
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๓
๑.๓ สมมติฐานของการวิจัย	๓
๑.๔ ขอบเขตของการวิจัย	๓
๑.๕ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	๔
๑.๖ คำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	๔
บทที่ ๒ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๗
๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น	๗
๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับบทบาท	๑๔
๒.๓ บทบาทของพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติด	๒๒
๒.๔ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับยาเสพติด	๓๔
๒.๕ สภาพพื้นที่ที่ศึกษา	๔๖
๒.๖ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๔๙
๒.๗ สรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย	๕๕

บทที่ ๓ วิธีดำเนินการวิจัย ๕๖
๓.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ๕๖
๓.๒ เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง ๕๗
๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ๕๘
๓.๔ การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ๕๘
๓.๕ การเก็บรวบรวมข้อมูล ๖๐
๓.๖ การวิเคราะห์ข้อมูล ๖๐
๓.๗ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ๖๑

บทที่ ๔ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ๖๕
๔.๑ สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ๖๕
๔.๒ ลำดับขั้นตอนการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ๖๕
๔.๓ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ๖๖

บทที่ ๕ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ๘๑
๕.๑ สรุปผล ๘๑
๕.๒ อภิปรายผล ๘๓
๕.๓ ข้อเสนอแนะ ๘๘
๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ๘๘
๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย ๑๐๑

บรรณานุกรม ๑๐๒

ภาคผนวก ๑๐๗
ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ ๑๐๘
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล ๑๑๐
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ ๑๑๖
ภาคผนวก ง แบบสอบถามเพื่อการวิจัย ๑๒๐

ประวัติผู้วิจัย ๑๒๓

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ ๓.๑ แสดงจำนวนกลุ่มประชากร และจำนวนกลุ่มตัวอย่าง ๕๘

ตารางที่ ๔.๑ แสดงจำนวนร้อยละปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ ๖๖

ตารางที่ ๔.๒ แสดงจำนวนร้อยละปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอายุ ๖๖

ตารางที่ ๔.๓ แสดงจำนวนร้อยละปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอาชีพ ๖๗

ตารางที่ ๔.๔ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาท คณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ โดยรวมและรายด้าน ๖๘

ตารางที่ ๔.๕ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ด้านความเป็นผู้นำในการแก้ไขปัญหา โดยรวมและรายข้อ ๖๙

ตารางที่ ๔.๖ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ด้านการป้องกันและการให้ความช่วยเหลือ โดยรวมและรายข้อ ๗๐

ตารางที่ ๔.๗ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาท คณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ด้านการฟื้นฟูและพัฒนาจิตใจ โดยรวมและรายข้อ ๗๒

ตารางที่ ๔.๘ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ โดยรวม จำแนกตามเพศ ๗๔

ตารางที่ ๔.๙ แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ โดยรวม จำแนกตามเพศ ๗๔

ตารางที่ ๔.๑๐ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ด้านความเป็นผู้นำในการแก้ไขปัญหา จำแนกตามเพศ ๗๕

ตารางที่ ๔.๑๑ แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ด้านความเป็นผู้นำในการแก้ไขปัญหา จำแนกตามเพศ ๗๕

ตารางที่ ๔.๑๒ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ด้านการป้องกันและการให้ความช่วยเหลือ จำแนกตามเพศ ๗๖

ตารางที่ ๔.๑๓ แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ด้านการป้องกันและการให้ความช่วยเหลือ จำแนกตามเพศ ๗๖

ตารางที่ ๔.๑๔ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ด้านการฟื้นฟูและพัฒนาจิตใจ จำแนกตามเพศ ๗๗

ตารางที่ ๔.๑๕ แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ด้านการฟื้นฟูและพัฒนาจิตใจ จำแนกตามเพศ ๗๗

ตารางที่ ๔.๑๖ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ โดยรวม จำแนกตามอายุ ๗๘

ตารางที่ ๔.๑๗ แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ โดยรวม จำแนกตามอายุ ๗๘

ตารางที่ ๔.๑๘ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษด้านความเป็นผู้นำในการแก้ไขปัญหา จำแนกตามอายุ ๗๕

ตารางที่ ๔.๑๙ แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ด้านความเป็นผู้นำในการแก้ไขปัญหา จำแนกตามอายุ ๗๕

ตารางที่ ๔.๒๐ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ด้านการป้องกันและการให้ความช่วยเหลือ จำแนกตามอายุ ๗๐

ตารางที่ ๔.๒๑ แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ด้านการป้องกันและการให้ความช่วยเหลือ จำแนกตามอายุ ๗๐

ตารางที่ ๔.๒๒ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ด้านการฟื้นฟูและพัฒนาจิตใจ จำแนกตามอายุ ๗๑

ตารางที่ ๔.๒๓ แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ด้านการฟื้นฟูและพัฒนาจิตใจ จำแนกตามอายุ ๗๑

ตารางที่ ๔.๒๔ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ โดยรวม จำแนกตามอาชีพ ๗๒

ตารางที่ ๔.๒๕ แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ โดยรวม จำแนกตามอาชีพ ๗๒

ตารางที่ ๔.๑๘ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ด้านความเป็นผู้นำในการแก้ไขปัญหา จำแนกตามอายุ ๗๕

ตารางที่ ๔.๑๙ แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ด้านความเป็นผู้นำในการแก้ไขปัญหา จำแนกตามอายุ ๗๕

ตารางที่ ๔.๒๐ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ด้านการป้องกันและการให้ความช่วยเหลือ จำแนกตามอายุ ๗๐

ตารางที่ ๔.๒๑ แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ด้านการป้องกันและการให้ความช่วยเหลือ จำแนกตามอายุ ๗๐

ตารางที่ ๔.๒๒ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ด้านการฟื้นฟูและพัฒนาจิตใจ จำแนกตามอายุ ๗๑

ตารางที่ ๔.๒๓ แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ด้านการฟื้นฟูและพัฒนาจิตใจ จำแนกตามอายุ ๗๑

ตารางที่ ๔.๒๔ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ โดยรวม จำแนกตามอาชีพ ๗๒

ตารางที่ ๔.๒๕ แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ โดยรวม จำแนกตามอาชีพ ๗๒

ตารางที่ ๔.๒๖ แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ โดยรวม จำแนกตามอาชีพเป็นรายคู่ ๘๓
ตารางที่ ๔.๒๗ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ด้านความเป็นผู้นำในการแก้ไขปัญหา จำแนกตามอาชีพ ๘๔
ตารางที่ ๔.๒๘ แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ด้านความเป็นผู้นำในการแก้ไขปัญหา จำแนกตามอาชีพ ๘๔
ตารางที่ ๔.๒๙ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ด้านการป้องกันและการให้ความช่วยเหลือ จำแนกตามอาชีพ ๘๕
ตารางที่ ๔.๓๐ แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ด้านการป้องกันและการให้ความช่วยเหลือ จำแนกตามอาชีพ ๘๕
ตารางที่ ๔.๓๑ แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการ ป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ด้านการป้องกันและการให้ความช่วยเหลือ จำแนกตามอาชีพเป็นรายคู่ ๘๖
ตารางที่ ๔.๓๒ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ด้านการฟื้นฟูและพัฒนาจิตใจ จำแนกตามอาชีพ ๘๗

ตารางที่ ๔.๓๓ แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ด้านการฟื้นฟูและพัฒนาจิตใจ จำแนกตามอาชีพ ๙๗
ตารางที่ ๔.๓๔ แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ด้านการฟื้นฟูและพัฒนาจิตใจ จำแนกตามอาชีพเป็นรายคู่ ๙๘
ตารางที่ ๔.๓๕ แสดงความถี่ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ๙๙

สารบัญแผนภูมิ

หน้า

แผนภูมิที่ ๒.๑ แสดงสรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย ๕๕

บทที่ ๑
บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันยาเสพติดเป็นปัญหาที่สำคัญ และร้ายแรงมาก เพราะนอกจากจะเป็นภัยต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนแล้ว ยังก่อให้เกิดผลเสียทางเศรษฐกิจ อันเนื่องมาจากความเสื่อมประสิทธิภาพของผู้ติดยาเสพติด ซึ่งไม่สามารถทำประโยชน์ให้แก่ตนเอง ครอบครัว และประเทศชาติได้เท่าที่ควร และยังก่อให้เกิดผลกระทบต่อสังคมส่วนรวมในรูปของอาชญากรรมที่เพิ่มขึ้น ซึ่งทำให้เกิดการสูญเสียชีวิต และทรัพย์สินจำนวนมาก นอกจากความสูญเสียกำลังการพัฒนาบุคลากรทางสังคมแล้วยังอาจทำให้เกิดการคอรัปชั่น โดยการติดสินบนกับเจ้าหน้าที่ยิ่งกว่านั้นคือการสูญเสียค่าใช้จ่าย และบุคลากรในการปราบปรามผู้ค้ายาเสพติด และอาชญากรรมด้วยยาเสพติดมิใช่เพียงแต่จะสร้างผลกระทบต่อความมั่นคงเศรษฐกิจ สังคม และความสงบเรียบร้อย และศีลธรรมอันดีของประชาชนเท่านั้น ยังบั่นทอน และทำลายสุขภาพร่างกายของผู้เสพให้เสื่อมโทรมลง ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีประสิทธิภาพในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสังคมเป็นอย่างยิ่ง ฉะนั้นมาตรการในการป้องกันปัญหายาเสพติดจึงเป็นเรื่องเร่งด่วนที่ต้องรีบดำเนินการ

การป้องกันปัญหายาเสพติดเป็นการดำเนินงานเพื่อลดความต้องการในการใช้ยาเสพติดของประชาชน ในทางทฤษฎีการลดความต้องการในการใช้ยาเสพติด จะต้องแยกพิจารณาเป็น ๒ ส่วน คือ การเปลี่ยนแปลงที่ให้ความสำคัญกับตัวบุคคล และการเปลี่ยนแปลงที่ให้ความสำคัญกับระบบภาวะแวดล้อม เพราะฉะนั้น การป้องกันปัญหายาเสพติดจึงเป็นการให้การศึกษาข่าวสารความรู้ และข้อมูลในเรื่องของยาเสพติดอย่างถูกต้องด้วยวิธีการต่าง ๆ ไปสู่ประชาชน เพื่อเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันมิให้ประชาชนหันไปใช้ยาเสพติดเป็นทางออกเมื่อประสบปัญหากับตนเอง และครอบครัว และในขณะเดียวกันก็ดำเนินการป้องกันการแพร่ระบาดของตัวยารวมทั้งปรับปรุงสภาพแวดล้อมมิให้มีส่วนผลักดันให้ประชาชนไปใช้ยาเสพติดควบคู่กันไปด้วย และมีแนวทางในการป้องกันปัญหายาเสพติด และปราบปรามมิให้มีผู้เสพ และผู้ค้าเพิ่มจำนวนมากยิ่งขึ้น ได้แก่ การใช้แกนนำชุมชนเฝ้าระวังการแพร่ระบาดของยาเสพติด เป็นการใช้พลังทางสังคมในชุมชน/หมู่บ้านในการกดดันผู้กระทำผิด การป้องกันปัญหายาเสพติดไม่ใช่เป็นหน้าที่ความรับผิดชอบของ

เจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือสถาบันครอบครัวเพียงอย่างเดียว สถาบันการศึกษา ศาสนาก็มีส่วนรับผิดชอบต่อปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมเช่นเดียวกัน

พระสงฆ์ในพระพุทธศาสนาได้รับการส่งเสริมให้มีบทบาทในการช่วยเหลือ และอนุเคราะห์ประชาชนมาตั้งแต่สมัยพุทธกาล พระสงฆ์นอกจากจะเป็นศูนย์รวมความศรัทธาของชาวบ้านแล้วยังเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิตของชุมชนอีกด้วย บทบาทที่สำคัญที่สุดอีกอย่างหนึ่งของพระสงฆ์ คือ การสอนให้คนรู้จักปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบ ทั้งกาย วาจา และใจ บทบาทของพระสงฆ์ในอดีตจนถึงปัจจุบันได้มีส่วนช่วยป้องกันปัญหาต่าง ๆ ของสังคม ตั้งแต่ระดับบุคคล ชุมชน สังคม และประเทศชาติ โดยการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันภายในให้ประชาชนมีพลังอำนาจในการต่อสู้พ้นฝ่าอุปสรรคของชีวิตนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาปฏิบัติ เพื่อหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเสียสุขภาพกาย และจิตของตน และผู้อื่น เช่น การอบรมสั่งสอนเกี่ยวกับการเลือกคบกัลยาณมิตรที่ดี การอยู่ในสังคม หรือสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม เข้าใจกฎ และผลของกรรม การสมาทาน และรักษาศีล การฝึกอบรมจิตใจโดยวิธีปฏิบัติสมาธิ และการให้ข้อมูล ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับยาเสพติดวิธีการเหล่านี้ สามารถทำให้บุคคลบังคับพฤติกรรมที่ดี หรือไม่ดีของตนเองได้

อย่างไรก็ตามวัดในปัจจุบันดำเนินภารกิจตามที่คณะสงฆ์กำหนด โดยมิได้ละเลยบทบาทหน้าที่ของการเป็นศูนย์กลางของชุมชน ทั้งด้านการศึกษา และการสงเคราะห์ประชาชนตามศักยภาพของวัด และวัดยังคงมีความสำคัญต่อชุมชน และมีบทบาทหน้าที่จะต้องสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนคู่กับสถาบันทางสังคมในชุมชน ดังนั้น การดำเนินกิจกรรมใด ๆ ของวัดต้องสอดคล้องกับภาระหน้าที่ขององค์กรปกครองสูงสุดของคณะสงฆ์ คือ มหาเถรสมาคม*

ด้วยเหตุผลในเบื้องต้นผู้วิจัยในฐานะเป็นพระในเขตปกครองอำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ จึงมีความสนใจที่วิจัยความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการบริหารกิจการวัด และเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างชุมชนให้เข้มแข็งปราศจากยาเสพติดในชุมชนต่อไป

---

*บุญศรี พานิจิตต์ และคณะ, "ความสำเร็จในการปฏิบัติภารกิจ : ศึกษาเฉพาะกรณีวัดชลประทานรังสฤษฎ์", **รายงานวิจัย**, (กรุงเทพมหานคร : กรมศาสนา), ๒๕๔๔, หน้า ๒.

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑.๒.๑ เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ

๑.๒.๒ เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ของประชาชนที่มีเพศ อายุ และอาชีพต่างกัน

๑.๒.๓ เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ

๑.๓ สมมติฐานของการวิจัย

๑.๓.๑ ประชาชนที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ แตกต่างกัน

๑.๓.๒ ประชาชนที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ แตกต่างกัน

๑.๓.๓ ประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ แตกต่างกัน

๑.๔ ขอบเขตของการวิจัย

๑.๔.๑ ขอบเขตด้านประชากร

ได้แก่ ประชาชนที่เป็นหัวหน้าครัวเรือนหรือผู้แทนหัวหน้าครัวเรือนที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ประกอบด้วย ตำบลโดด จำนวน ๑,๖๔๘ ครัวเรือน/คน ตำบลเสียว จำนวน ๕๑๓ ครัวเรือน/คน ตำบลหนองม้า จำนวน ๗๒๐ ครัวเรือน/คน และตำบลอีเซ จำนวน ๖๓๕ ครัวเรือน/คน และตำบลผือใหญ่ จำนวน ๘๕๕ ครัวเรือน/คน รวมทั้งสิ้น จำนวน ๔,๘๑๕ ครัวเรือน/คน

๑.๔.๒ ขอบเขตด้านเนื้อหา

ได้แก่ ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ๓ ด้าน คือ

๑) ด้านความเป็นผู้นำในการแก้ไขปัญหา

๒) ด้านการป้องกันและการให้ความช่วยเหลือ

๓) ด้านการฟื้นฟูและพัฒนาจิตใจ

๑.๔.๓ ขอบเขตด้านพื้นที่

ได้แก่ อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ

๑.๕ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑.๕.๑ ทำให้ทราบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ

๑.๕.๒ ทำให้ทราบผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ของประชาชนที่มีเพศ อายุ และอาชีพ ต่างกัน

๑.๕.๓ ทำให้ทราบข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ

๑.๕.๔ ทำให้ผลการวิจัยสามารถนำไปเป็นข้อมูลในการพัฒนาบทบาทคณะสงฆ์และมาตรการที่จะให้ช่วยเหลือสังคมและชุมชน

๑.๖ คำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

ความคิดเห็น หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อบุคคล หรือกลุ่มบุคคล ต่อสิ่งของหรือสถานการณ์ ในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง โดยตั้งอยู่บนรากฐานของประสบการณ์ และสภาพแวดล้อมของบุคคล ทัศนคติ ความรู้ ความเชื่อ ของแต่ละบุคคลซึ่งอาจเป็นการแสดงออกในพฤติกรรมหรือความคิดในทางบวกหรือลบ หรือในทางความคิดเห็น โดยเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยก็ได้

บทบาท หมายถึง การแสดงออกหรือการทำหน้าที่ของของคณะสงฆ์อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดของยาเสพติดในชุมชนในอำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ

บทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน หมายถึง การแสดงออกหรือการทำหน้าที่ของของคณะสงฆ์อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดของยาเสพติดในชุมชนในอำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ได้แก่ บทบาทในด้านความเป็นผู้นำในการแก้ไขปัญหา บทบาทในด้านการป้องกันและการให้ความช่วยเหลือ และบทบาท ด้านการฟื้นฟูและพัฒนาจิตใจ เพื่อสร้างชุมชนให้เข้มแข็งปราศจากยาเสพติดและมีการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งประกอบด้วยด้าน

๑) ด้านความเป็นผู้นำในการแก้ไขปัญหา หมายถึง ลักษณะของความเป็นผู้นำหรือภาวะของความเป็นผู้นำชุมชนของคณะสงฆ์อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ในการแก้ไขปัญหายาเสพติด แพร่ระบาดของยาเสพติดในชุมชน/หมู่บ้าน เช่น เป็นผู้นำชุมชนจัดกิจกรรมให้

ประชาชนมีความสัมพันธ์อันดีของครอบครัวชุมชน วัด โรงเรียน เช่น กีฬา การต่อต้านยาเสพติด เป็นผู้นำชุมชนในการกระตุ้นสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนในพื้นที่เกิดความตระหนักร่วมเป็นพลังแผ่นดินเพื่อเอาชนะยาเสพติดภายในชุมชน/หมู่บ้าน

๒) ด้านการป้องกันและการให้ความช่วยเหลือ หมายถึง ลักษณะของการให้ความช่วยของคณะสงฆ์อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ในการแก้ไขปัญหายาเสพติดและแพร่ระบาดของยาเสพติดในชุมชน/หมู่บ้านทั้งทางตรงและและทางอ้อม เช่น ช่วยพัฒนาเสริมสร้างสมรรถนะของประชาคมหมู่บ้านให้มีความเข้มแข็งและมีศักยภาพในการจัดการแก้ไขปัญหายาเสพติดในหมู่บ้านด้วยตนเอง ร่วมกับผู้นำชุมชนในการระวังการแพร่ระบาดในชุมชน การติดตามผู้เสพติดที่ผ่านการบำบัดรักษาแล้ว และการทำหรือให้ข้อมูลยาเสพติดในชุมชน เป็นต้น

๓) ด้านการฟื้นฟูและพัฒนาจิตใจ หมายถึง ลักษณะของการให้ความช่วยของคณะสงฆ์อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ในการฟื้นฟูและพัฒนาจิตใจของผู้ติดยาเสพติดและผู้ที่ยังไม่ได้ติดยาเสพติดเพื่อวางแนวทางการแก้ไขปัญหายาเสพติด แพร่ระบาดของยาเสพติดในชุมชน/หมู่บ้านทั้งทางตรงและและทางอ้อม เช่น คณะสงฆ์จัดให้มีกิจกรรมในวันสำคัญต่าง ๆ เช่น วันแม่ วันพ่อ และเทศนาสั่งสอนประชาชนให้ลด ละ เลิกอบายมุข เพิ่มเป็นพิเศษ คอยดูแล แนะนำและช่วยเหลือผู้ที่เริ่มติดยาเสพติดให้ไปพบแพทย์และช่วยบำบัด ฟื้นฟูจิตใจ แก่ผู้ติดยาเสพติดให้ได้รับการรักษาเป็นต้น

คณะสงฆ์ หมายถึง คณะสงฆ์ในอำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ทั้งธรรมยุตนิกายและมหานิกาย

ประชาชน หมายถึง ประชาชนที่มีรายชื่อในทะเบียนบ้านที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ

ยาเสพติด หมายถึง ยาหรือสารเคมีซึ่งเมื่อเสพ หรือฉีดเข้าสู่ร่างกายติดต่อกันชั่วระยะเวลาหนึ่งก็จะติด ก่อให้เกิดพิษเรื้อรัง ทำให้ร่างกาย จิตใจทรุดโทรม ได้แก่ ฝิ่น กัญชา ยานอนหลับ สุรา เป็นต้น บางทีใช้คำว่าสารเสพติด

ชุมชน หมายถึง หมู่บ้าน/ชุมชนในเขตอำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ

แนวทางแก้ไขปัญหา หมายถึง มาตรการหรือแนวทางที่คณะสงฆ์อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ที่จะดำเนินงานในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน หรือการให้ความร่วมมือกับผู้นำชุมชน องค์กรในชุมชนทั้งภาครัฐและภาคเอกชนในการแก้ไขปัญหายาเสติดในหมู่บ้าน/ชุมชนในอำเภออำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ

ปัจจัยส่วนบุคคล หมายถึง คุณลักษณะพื้นฐานของประชาชนผู้ใช้บริการด้านสาธารณูปโภคขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ประกอบด้วย เพศ อายุ และอาชีพ

เพศ หมายถึง เพศของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ แบ่งเป็น ๒ เพศ คือ ๑) เพศชาย และ ๒) เพศหญิง

อายุ หมายถึง อายุของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ แบ่งเป็น ๕ ช่วง ได้แก่ ๑) ช่วงอายุ ๒๐ – ๓๐ ปี ๒) ช่วงอายุ ๓๑ – ๔๐ ปี ๓) ช่วงอายุ ๔๑ – ๕๐ ปี ๔) ช่วงอายุ ๕๑ – ๖๐ ปี และ ๕) ช่วงอายุ ๖๑ ปีขึ้นไป

อาชีพ หมายถึง อาชีพของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ แบ่งเป็น ๔ อาชีพ ได้แก่ อาชีพ รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ อาชีพ รับจ้าง อาชีพ เกษตรกร และอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว

บทที่ ๒
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัย ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามลำดับ ดังนี้

๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น
๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับบทบาท
๒.๓ บทบาทของพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติด
๒.๔ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับยาเสพติด
๒.๕ สภาพพื้นที่ที่ศึกษา
๒.๖ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
๒.๗ สรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น

๒.๑.๑ ความหมายของความคิดเห็น

ชาติชาย โทนุสินธิติ ให้ความหมายว่า "ความคิดเห็นเป็นการแสดงออกของแต่ละบุคคลในสิ่งที่จะพิจารณาถึงข้อเท็จจริงอย่างใดอย่างหนึ่งหรือเป็นการประเมินผล (Evaluation) สิ่งใดสิ่งหนึ่งจากสถานการณ์สิ่งแวดล้อม (Circumstances) ต่าง ๆ หรือเป็นการแสดงออกถึงการลงความเห็นของบุคคลหนึ่งในข้อเท็จจริง"[๕]

สมยศ อักษร ได้รวบรวมแนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็นไว้ ดังนี้ พจนานุกรมศัพท์สังคมวิทยาอังกฤษ-ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน ให้ความหมายว่าความคิดเห็นเป็นข้อพิจารณาเห็นว่าเป็นจริงจากการใช้ปัญญาความคิดประกอบถึงแม้จะไม่ได้อาศัยหลักฐานพิสูจน์ยืนยันได้เสมอไปก็ตาม และอีกความหมายหนึ่ง คือ ทรรศนะ หรือประมาณการเกี่ยวกับปัญหา หรือประเด็นใดประเด็นหนึ่ง[๖]

---

[๕] ชาติชาย โทนุสินธิติ, **จิตวิทยาการศึกษา**, (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๔๑), หน้า ๑๐.

[๖] สมยศ อักษร, **จิตวิทยาสังคม,** (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๖), หน้า ๑๒.

พจนานุกรมเวบสเตอร์ (Webster) ได้สรุปไว้ว่า ความคิดเห็น ไว้ว่า เป็นความเชื่อที่ไม่ตั้งอยู่บนความแน่นอน หรือความรู้ที่แท้จริง แต่ตั้งอยู่ที่จิตใจ ความคิดเห็น และการลงความเห็นของแต่ละบุคคลที่ว่าน่าจะเป็นจริง หรือน่าจะตรงตามที่คิดไว้[๗]

สุพัตรา สุภาพ กล่าวว่า ความคิดเห็นเป็นการแสดงออกของบุคคลหรือกลุ่มคนที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด โดยเฉพาะการพูดหรือการเขียน ซึ่งในการแสดงออกนี้จะต้องอาศัยพื้นความรู้ ประสบการณ์และพฤติกรรมระหว่างบุคคล ก่อนที่จะมีการตัดสินใจแสดงออก ซึ่งการแสดงออกนี้อาจได้รับการยอมรับหรือปฏิเสธจากผู้อื่นก็ได้[๘]

เรืองเวทย์ แสงรัตนา ได้ให้ความหมายของความคิดเห็นว่า เป็นการแสดงออกซึ่งความรู้สึกที่อยู่บนพื้นฐานของข้อเท็จจริง และทัศนคติของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งอาจจะเป็นบุคคล กลุ่มคน หรือสถานการณ์ เป็นต้น ความคิดเห็นอาจจะเป็นไปในทางเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับสิ่งนั้นก็ได้[๙]

สงวน สุทธิเลิศอรุณ กล่าวว่าความคิดเห็น คือ "การแสดงออกซึ่งวิจารณญาณที่มีต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะความคิดเห็นของบุคคลที่เปลี่ยนแปลงไปตามข้อเท็จจริง (Fact) และทัศนคติ (Attitude) ของบุคคล ในขณะที่ทัศนคติแสดงความรู้สึกทั่ว ๆ ไปเกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยเฉพาะเพื่อให้ง่ายต่อการทำ ความเข้าใจ ซึ่งอาจสรุปความสัมพันธ์ดังกล่าวได้ดังนี้"[๑๐]

เฉลิมพล พลวัน กล่าวว่า ความคิดเห็นเป็นการแสดงออกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งมีผลมาจากความเชื่อ ความคิด และทัศนคติ ซึ่งต้องอาศัยพื้นความรู้ ประสบการณ์และพฤติกรรมระหว่างบุคคล เป็นเครื่องช่วยในการพิจารณาก่อนที่จะตัดสินใจแสดงออกมาการลงความเห็นอาจจะ

---

[๗] Webster, **Webster' New York Dictionary**, อ้างถึงใน สวัสดิ์ นาสมฝัน, ความคิดเห็นของผู้ต้องขังที่มีต่อการปฏิบัติงานจำแนกลักษณะผู้ต้องขังเรือนจำกลางขอนแก่น", **สารนิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย), ๒๕๕๐, หน้า ๖.

[๘] สุพัตรา สุภาพ, **ปัญหาสังคม**, (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๑๕), หน้า ๑๓๒.

[๙] เรืองเวทย์ แสงรัตนา, "ความคิดเห็นและความสนใจของนักเรียนเตรียมทหาร เกี่ยวกับอัตราการเพิ่มประชากรของเทศไทย", **วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหิดล), ๒๕๒๒, หน้า ๒๐.

[๑๐] สงวน สิทธิเลิศอรุณ, **จิตวิทยาสังคม,** (กรุงเทพมหานคร : ชัยศิริการพิมพ์, ๒๕๒๒), หน้า ๕๒-๕๓.

เป็นไปในลักษณะเห็นด้วยและไม่เห็นด้วย ซึ่งไม่อาจบอกได้ว่าเป็นการถูกต้องหรือไม่และปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นต่าง ๆ นั้นประกอบด้วยสิ่งสำคัญ ๆ คือ ความรู้ประสบการณ์ และสภาพแวดล้อม"[๗]

พจนานุกรมสังคมวิทยา ราชบัณฑิตสถาน ได้บัญญัติคำว่า ความคิดเห็นซึ่งตรงกับคำว่า Opinion ในภาษาอังกฤษไว้ว่า หมายถึง

๑) ข้อพิจารณาเห็นว่าเป็นจริงจากการใช้ปัญญาความคิดประกอบ ถึงแม้จะไม่ได้อาศัยหลักฐานพิสูจน์ยืนยันได้เสมอไปก็ตาม

๒) ทัศนะหรือประมาณการเกี่ยวกับปัญหาหรือประเด็นใดประเด็นหนึ่ง

๓) คำ แถลงที่ยอมรับนับถือกันว่า เป็นผู้เชี่ยวชาญในหัวข้อปัญหาที่มีผู้นำมาขอปรึกษา คำ ว่า ความคิดเห็น มีความหมายใกล้เคียงกับคำ ว่า ทัศนคติ ซึ่งมีคำ อธิบายไว้ว่า คือ แนวโน้มที่บุคคลได้รับมาหรือเรียนรู้มาและกลายเป็นแบบอย่างในการแสดงปฏิกิริยาสนับสนุน หรือเป็นปฏิปักษ์ต่อบางสิ่งบางอย่างหรือต่อบุคคลบางคนแสดงออกถึงเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ ซึ่งสอดคล้องกับความรู้สึกภายในของตน และการแสดงความคิดเห็นนี้ อาจจะได้รับการยอมรับจากผู้อื่นหรือไม่ก็ได้"[๘]

สงวน สิทธิเลิศอรุณ กล่าวว่า "ความคิดเห็นของบุคคลจะเกี่ยวข้องกับคุณสมบัติประจำตัวของบุคคลอีกด้วย ซึ่งคุณสมบัติประจำ ตัวบางอย่าง เช่น พื้นความรู้ ประสบการณ์ในการทำ งาน และการติดต่อกันระหว่างบุคคล นับเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้บุคคลและกลุ่มมีความคิดเห็นไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง ทั้งนี้เพราะพื้นความรู้อันเป็นกระบวนการสังคมกรณ์ที่ได้รับจากการศึกษามาเป็นเวลานานหลายปี จะเป็นรากฐานในการก่อให้เกิดความคิดเห็นต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยเฉพาะ"[๙]

บุญเรือง ขจรศิลป์ กล่าวว่า "ความคิดเห็น เป็นการแสดงความรู้สึก ความเชื่อของบุคคลแต่ละคนที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งสิ่งนั้นอาจเป็นบุคคล กลุ่มคน หรือสถานการณ์ในช่วงเวลาหนึ่ง ๆ จากการใช้สติปัญญา ความรู้ ประสบการณ์ และสภาพแวดล้อมของบุคคลนั้นเป็นส่วนช่วยในการแสดง

---

[๗] เฉลิมพล พลวัน, "ความคิดเห็นของข้าราชการที่มีต่อโครงการจัดหน่วยบริการอำเภอเคลื่อนที่ : ศึกษากรณีเฉพาะข้าราชการจังหวัดสุรินทร์", **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์), ๒๕๒๓, หน้า ๑๒.

[๘] ราชบัณฑิตยสถาน, **พจนานุกรมสังคมวิทยา**, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์อักษรเจริญทัศน์, ๒๕๓๒), หน้า ๒๔๖.

[๙] สงวน สิทธิเลิศอรุณ, **จิตวิทยาสังคม**, อ้างแล้ว, หน้า ๕.

ความเห็นซึ่งอาจเป็นการพูดหรือเขียน อาจถูกต้องและได้รับการยอมรับหรือไม่ก็ได้ ความคิดเห็นจึงไม่ถาวร และมีการเปลี่ยนแปลงได้ตามกาลเวลา สถานการณ์ หรือมีข้อเท็จจริงปรากฏขึ้นมา"[๑๐]

ชาญชัย เทียนชัย ความคิดเห็นเป็นการแสดงออกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งมีผลมาจากความเชื่อ ความคิด และทัศนคติ ซึ่งต้องอาศัยพื้นความรู้ ประสบการณ์และสภาพแวดล้อม เป็นเครื่องช่วยในการพิจารณาก่อนที่จะตัดสินใจแสดงออกมา การแสดงความเห็นอาจจะเป็นไปทางเห็นด้วยและไม่เห็นด้วยในสิ่งนั้น ก็ได้และปัจจัยที่มี ผลต่อความคิดเห็นต่าง ๆ นั้น ประกอบด้วยสิ่งสำคัญ ๆ คือ ภูมิหลัง ความรู้ ประสบการณ์ และสภาพแวดล้อมจากแนวคิดเกี่ยวกับความหมายของความคิดเห็นสามารถสรุปได้ว่า ความคิดเห็นเป็นเรื่องเฉพาะของแต่ละบุคคล การเลี่ยงดู พื้นความรู้ ประสบการณ์การทำ งาน และการติดต่อระหว่างบุคคลอื่น เป็นต้น สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ส่งผลให้แต่ละบุคคลมีความคิดเห็นเป็นของตนเองซึ่งอาจสอดคล้องหรือขัดแย้งกับผู้อื่น สถานการณ์ที่แตกต่างออกไปของแต่ละบุคคลย่อมมีผลกระทบต่อความคิดเห็นของบุคคล นั้น ๆ ความคิดเห็นของแต่ละบุคคลต่อสถานการณ์หนึ่ง ๆอาจเปลี่ยนแปลงไปโดยปัจจัยด้านสภาวะแวดล้อม และเวลา ความคิดเห็นของแต่ละบุคคลจะส่งผลต่อการประเมินสถานการณ์ของบุคคล นั้น ๆ และการแสดงออกต่อเหตุการณ์นั้น ความคิดเห็นจึงเปรียบเสมือนความเชื่อ ความนึกคิดของแต่ละบุคคลซึ่งมีขอบข่ายกว้างกว่าความรู้เนื่องจากความรู้เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากการศึกษาค้นคว้า แต่ความคิดเห็นเกิดขึ้นจากประสบการณ์ในทุก ๆ ด้านของแต่ละบุคคล โดยอาจมีการเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาเมื่อเวลาผ่านไป หรือบุคคลนั้นมีประสบการณ์ในชีวิตมากขึ้น นอกจากนี้ความคิดเห็นยังอาจไม่สามารถพิสูจน์ได้ด้วยหลักฐาน หากแต่เป็นการนำ ประสบการณ์ที่มีอยู่มาใช้อ้างอิง"[๑๑]

๒.๑.๒ ความสำคัญของความคิดเห็น

เบสท์ (Best) กล่าวว่า ในการศึกษาถึงความคิดเห็นต่าง ๆ ส่วนมากจะใช้วิธีแบบวิจัยตลาด ได้แก่ การซักถาม สอบถาม บันทึกไว้ และรวบรวมไว้เป็นข้อมูล ซึ่ง Best ได้เสนอแนะว่า

> ...วิธีที่ง่ายที่สุดในการที่จะบอกถึงความคิดเห็นก็คือ การแสดงให้เห็นถึงจำนวนร้อยละของคำ ตอบในแต่ละข้อความ เพราะจะทำ ให้เห็นว่า ความคิดเห็นจะ

---

[๑๐]บุญเรียง ขจรศิลป์, **วิจัยทางการศึกษา,** (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๓๔), หน้า ๕.

[๑๑]ชาญชัย เทียนชัย, **จิตวิทยาการศึกษา**, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๔๑), หน้า ๒๘.

ออกมาในลักษณะเช่นใด และจะได้สามารถทำตามข้อคิดเห็นที่วัดออกมาได้ จะทำให้ผู้บริหารเห็นสมควรหรือไม่ ในอันที่จะดำเนินนโยบายหรือล้มเลิกไป...[๒๒]

๒.๑.๓ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็น

การแสดงออกในด้านความคิดเห็นเป็นเรื่องของแต่ละบุคคล ต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดหรือสิ่งเดียวกัน จึงไม่จำ เป็นต้องคล้ายคลึงหรือเหมือนกันเสมอไป ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับปัจจัยพื้นฐานของแต่ละบุคคลที่ได้รับอิทธิพลต่อการแสดงออกของความคิดเห็นในสิ่งนั้น ๆ ปัจจัยพื้นฐานเหล่านี้ได้มีผู้เสนอแนวคิดเอาไว้ สรุปได้ดังนี้

ฟอสเตอร์ (Foster) อธิบายว่า ปัจจัยมีอิทธิพลต่อความคิดเห็นด้วยกัน ๒ ประการ คือ

๑) ประสบการณ์ที่บุคคลมีต่อสิ่งของ ต่อบุคคล หมู่คณะ เรื่องราวต่าง ๆ หรือสถานการณ์ความคิดเห็นเกิดขึ้นในตัวบุคคลจากการได้พบเห็นคุ้นเคย อาจถือได้ว่าเป็นประสบการณ์ตรงและจากการได้ยิน ได้ฟัง ได้เห็นรูปถ่าย หรืออ่านจากหนังสือพิมพ์ โดยไม่ได้พบเห็นของจริงถือเป็นประสบการณ์อ้อม

๒)ค่านิยมและการตัดสินค่านิยม เนื่องจากกลุ่มชนแต่ละกลุ่มมีค่านิยมและการตัดสินค่านิยมไม่เหมือนกัน คนแต่ละกลุ่มจึงมีความคิดเห็นต่อสิ่งเดียวกันต่างกัน[๒๓]

ออสแคมป์ (Oskamp) กล่าวว่า ปัจจัยที่ทำ ให้บุคคลเกิดความคิดเห็นต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งประกอบด้วย

๑) ปัจจัยทางพันธุกรรมและร่างกาย เป็นปัจจัยที่มักจะไม่มีการพูดถึงมากนัก ซึ่งจากการศึกษาพบว่า ปัจจัยทางพันธุกรรมจะมีผลต่อความก้าวร้าวของบุคคล ซึ่งจะทำ ให้มีผลต่อการศึกษา เจตคติ หรือความคิดเห็นของบุคคลนั้น ๆ ได้

๒)ประสบการณ์โดยตรงของบุคคล คือ การที่บุคคลได้รับความรู้สึกและความคิดโดยตรง ไม่ว่าจะเป็นการกระทำ หรือได้พบเห็นต่อสิ่งต่าง ๆ ด้วยตัวเอง ทำ ให้เกิดเจตคติหรือความคิดเห็นจากประสบการณ์ที่ตนเองได้รับ

---

[๒๒] John W. Best., **Research in Education**, อ้างใน จำรอง เงินดี, **จิตวิทยาสังคม,** (กรุงเทพมหานคร : ภาคจิตวิทยา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๓๔), หน้า ๔.

[๒๓] Foster, Charles R., **Psychology for Life Today**, อ้างใน บุญเรือง ขจรศิลป์, **วิจัยทางการศึกษา,** อ้างแล้ว, หน้า ๓๔.

๓) อิทธิพลจากครอบครัว เป็นปัจจัยที่บุคคลได้รับจากการเลี้ยงดูอบรมของพ่อแม่และครอบครัว ทำ ให้เด็กได้รับการอบรมสั่งสอน ทั้งในด้านความคิด การตอบสนองความต้องการทางด้านร่างกาย การให้รางวัลและการลงโทษ

๔) เจตคติและความคิดเห็นของกลุ่ม เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลมากเพราะบุคคลต้องมีสังคมและอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม ดังนั้นเจตคติและความคิดเห็นต่าง ๆ ของกลุ่ม จะได้รับการถ่ายทอดสู่ตัวบุคคล

๕) สื่อมวลชน เป็น การที่บุคคลได้รับ ข่าวสาร ความคิดเห็น หรือเจตคติต่าง ๆ จากสื่อด้านต่าง ๆ จะมีผลทำ ให้บุคคลมีความคิดเห็น ความรู้สึกเป็นไปตามข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ที่ได้รับ"[๕]

กาญจนา เกนทวาย ได้สรุปปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเกิดเจตคติหรือความคิดเห็นไว้ ๒ ประการ คือ

๑) ประสบการณ์ ความคิดเห็น หรือเจตคติจะเกิดขึ้นในตัวบุคคลจากการได้พบเห็นคุ้นเคย หรือได้ยิน ได้ฟัง ได้อ่านหนังสือเกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ

๒)ระบบค่านิยม เนื่องจากกลุ่มชนแต่ละกลุ่มมีค่านิยมแตกต่างกัน ดังนั้นจึงอาจมีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน"[๖]

สงวน สิทธิเดิศอรุณได้สรุปปัจจัยพื้นฐานที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็นของบุคคล ซึ่งทำ ให้บุคคลแต่ละคนแสดงความคิดเห็นที่อาจเหมือนกันหรือแตกต่างกันออกไป คือ

๑) ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่

๑.๑ ปัจจัยทางพันธุกรรมและร่างกาย คือ เพศ อวัยวะ ความครบถ้วนสมบูรณ์ของอวัยวะต่าง ๆ คุณภาพของสมอง

๑.๒ ระดับการศึกษา การศึกษามีอิทธิพลต่อการแสดงออก ซึ่งความคิดเห็นและการศึกษา ทำ ให้บุคคลที่มีความรู้ในเรื่องต่าง ๆ มากขึ้น และคนที่มีความรู้มากมักจะมีความคิดเห็นในเรื่อง ต่าง ๆ อย่างมีเหตุผล

๑.๓ ความเชื่อ ค่านิยม และเจตคติของบุคคลต่อเรื่องต่าง ๆ ซึ่งอาจจะได้จากการเรียนรู้กลุ่มบุคคลในสังคม หรือจากการอบรมสั่งสอนของครอบครัว

---

[๕] Oskamp, S., **Attides and Opinions**, อ้างใน สงวน สิทธิเดิศอรุณ, **จิตวิทยาสังคม,** อ้างแล้ว, หน้า ๑๙.

[๖] กาญจนา เกนทวาย, ประสิทธิภาพการให้บริการงานทะเบียนราษฎรของสำนักทะเบียนอำเภอและกิ่งอำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต,** (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม), ๒๕๔๕, หน้า ๙.

๑.๔ ประสบการณ เป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ ทำให้มีความรู้ ความเข้าใจในหน้าที่และความรับผิดชอบต่องาน ซึ่งจะส่งผลต่อความคิดเห็น

๒) ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่

๒.๑ สื่อมวลชน ได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ ฯลฯ สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้มีอิทธิพลอย่างมากต่อความคิดเห็นของบุคคล เป็นการได้รับข่าวสารข้อมูลต่าง ๆ ของแต่ละบุคคล

๒.๒ กลุ่มและสังคมที่เกี่ยวข้อง มีอิทธิพลต่อความคิดเห็นของบุคคล เพราะเมื่อบุคคลอยู่ในกลุ่ม ใดหรือ สังคมใด ก็จะต้องยอมรับและปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของกลุ่มหรือสังคมนั้นซึ่งทำ ให้บุคคลนั้นมีความคิดเห็นไปตามกลุ่มหรือสังคมที่อยู่

๒.๓ ข้อเท็จจริงในเรื่องต่าง ๆ หรือสิ่งต่าง ๆ ที่บุคคลแต่ละคนได้รับ ทั้งนี้ เพราะข้อเท็จจริงที่บุคคลได้รับแตกต่างกัน ก็จะมีผลต่อการแสดงความคิดเห็นที่แตกต่างกันจากแนวคิดดังกล่าว จะเห็นได้ว่าแต่ละบุคคลได้ให้แนวความคิดเกี่ยวกับปัจจัยพื้นฐานที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็นไปในทำ นองเดียวกัน ปัจจัยเหล่านี้ทำ ให้ความคิดเห็นของบุคคลแตกต่างกันออกไป เพราะบุคคลแต่ละคนย่อมจะได้รับมาในลักษณะที่แตกต่างกัน ซึ่งบุคคลอาจมีความคิดเห็นที่เหมือนกันหรือแตกต่างกันออกไปได้ขึ้นอยู่กับปัจจัยต่าง ๆ ของแต่ละบุคคลไม่ว่าจะเป็นปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ข้อเท็จจริง การติดต่อสัมพันธ์ และประสบการณ์ที่บุคคลนั้นเป็นอยู่หรือได้ประสบมา ซึ่งจะส่งผลต่อการแสดงความคิดเห็นของบุคคลนั้นได้[๖]

๒.๑.๔ การวัดความคิดเห็น

การวัดความคิดเห็นของบุคคลสามารถวัดได้หลายวิธี วิธีที่ใช้กันทั่วไป คือ การใช้แบบสอบถาม และการสัมภาษณ์ Best ได้เสนอแนะว่า วิธีที่ง่ายที่สุดในการที่จะบอกความคิดเห็น คือ การแสดงด้วยร้อยละของคำ ตอบในแต่ละข้อความ เพราะจะทำ ให้เห็นว่าความคิดเห็นจะออกมาในลักษณะเช่นไร และจะได้ทำ ตามข้อคิดเห็นเหล่านั้นได้

ชาติชาย โทนุสินธิติ ได้ให้ความเห็นว่าการวัดความคิดเห็นจากการตรวจเอกสารเกี่ยวกับความคิดเห็น สรุป ได้ว่า ความคิดเห็น กับเจตคติเป็นสิ่งที่คล้ายกันหรือคล้อยตากัน เพราะความคิดเห็น คือ การแสดงออกของเจตคติ ดังนั้นการวัดเจตคติก็สามารถใช้วัดความคิดเห็นได้เช่นเดียวกัน[๗]

สรุปได้ว่าการที่เราทราบถึงความคิดเห็น ของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งเราต้องมีเครื่องมือวัดที่เชื่อถือได้ เนื่องจากความคิดเห็นของบุคคล เป็นสิ่งที่ได้รับอิทธิพลมาจากทัศนคติ ดังนั้นการวัดความคิดเห็นจึงเป็นการวัดทัศนคตินั่นเอง เครื่องมือในการวัดทัศนคตินั้นมีอยู่หลายแบบแต่

---

[๖] สงวน สิทธิเลิศอรุณ, **จิตวิทยาสังคม**, อ้างแล้ว, หน้า ๑๒ - ๑๓.

[๗] ชาติชาย โทนุสินธิติ, **จิตวิทยาการศึกษา**, อ้างแล้ว, หน้า ๑๑.

แบบที่นิยมใช้กันคือ แบบของ Likert Scale กล่าวคือ ซึ่งแบ่งน้ำหนักของความคิดเห็นออกเป็น ๕ ระดับ ได้แก่ เห็นด้วยอย่างยิ่งเห็นด้วย

๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับบทบาท

๒.๒.๑ ความหมายของบทบาท

คำว่า "บทบาท" เป็นพฤติกรรมของบุคคลที่กระทำตามหน้าที่ ตำแหน่ง และสถานภาพในสังคม ตามที่นักจิตวิทยา นักสังคมวิทยา และนักวิชาการทั้งหลายได้ให้ความหมาย ดังกล่าวข้างต้นแตกต่างกันตามมุมต่างๆ ดังนี้

งามพิศ สัตย์สงวน กล่าวว่า บทบาท หมายถึง "พฤติกรรมที่คาดหวังโดยกลุ่มคนหรือสังคมว่าผู้ที่อยู่ในสถานภาพต่าง ๆ จะปฏิบัติอย่างไร เพื่อทำหน้าที่ให้คู่สัมพันธ์มีการกระทำระหว่างกันทางสังคมได้ รวมทั้งสามารถคาดการณ์พฤติกรรมที่จะเกิดขึ้นได้ เช่น พ่อแม่ต้องเลี้ยงดูลูก ส่งเสียให้เล่าเรียน อบรมสั่งสอนให้ความรู้ความเอ็นดู เป็นต้น"[๙]

ปรัญญา เวสารัชช์ ได้ให้ความหมายของบทบาทไว้ว่า "บทบาท หมายถึง ความคาดหวังว่าผู้สวมสถานะหรือผู้ดำรงตำแหน่งหนึ่ง ๆ จะมีพฤติกรรมอย่างไร และบทบาทนี้อาจจะเขียนไว้เป็นลายลักษณ์อักษรหรือมิได้เขียนไว้ก็ได้ แต่บทบาทหนึ่ง ๆ มักจะสอดคล้องไปกับตำแหน่งหนึ่ง ๆ เช่น คนส่วนใหญ่คาดหวังว่าผู้พิพากษ์สันติราษฎร์ ต้องทำหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยของสังคม เจ้าหน้าที่ฝ่ายประชาสัมพันธ์ต้องยิ้มแย้มแจ่มใส เป็นต้น"[๑๐]

ชุดา จิตพิทักษ์ ได้กล่าวไว้ว่า โดยทั่วไปในบทบาทอาจพิจารณาได้ ๒ ความหมาย ดังนี้

๑) ความหมายแรกพิจารณาในด้านโครงสร้างทางสังคม บทบาท หมายถึง ตำแหน่งทางสังคมที่เรียกต่าง ๆ ซึ่งแสดงลักษณะโดยสมบัติและกิจกรรมของบุคคลที่ครองตำแหน่งนั้น ซึ่งลักษณะนี้ บทบาทจะมีความใกล้เคียงกับสถานภาพมากเป็นรูปการที่เปลี่ยนแปลงไปตามสถานภาพตำแหน่งฐานะที่เรียกและมีบทบาทตามฐานะนั้น ๆ ด้วย

๒) หมายถึง การแสดงบทบาทหรือการกระทำต่อกัน หรือปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (Social Interaction) เป็นผลเนื่องมาจากการกระทำอย่างมีแบบแผน โดยผ่านการเรียนรู้มาก่อนว่าในสถานการณ์เช่นใด ตนควรจะต้องประพฤติปฏิบัติอย่างใด ในลักษณะนี้ บทบาทก็คือ ความคาดหวัง (Expectation)

---

[๙] งามพิศ สัตย์สงวน, **สังคมและวัฒนธรรม,** (กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๗), หน้า ๖๑-๗๖.

[๑๐] ปรัชญา เวสารัชช์, **พื้นฐานการสังคมและวัฒนธรรมของการเมืองไทย,** (นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๓๒), หน้า ๗.

ที่บุคคลอื่นคาดไว้ว่าบุคคลในตำแหน่งหนึ่งควรจะกระทำหรือแสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งทางสังคมตามที่บุคคลนั้นดำรงอยู่เสมอ[๖๐]

โสภา ชูพิกุลชัย ได้ให้ความหมายของบทบาทไว้ว่า "บทบาท หมายถึง การแสดงออกหรือการทำหน้าที่ของบุคคล ซึ่งสมาชิกคนอื่นของสังคมมุ่งหวังให้เขากระทำภายใต้สถานการณ์ทางสังคมอย่างหนึ่ง โดยถือฐานะและหน้าที่ทางสังคมของบุคคลนั้นเป็นมูลฐาน เป็นต้นว่า บทบาทของพ่อแม่ลูก สามีหรือภรรยา บทบาทนี้ทำให้คนในสังคมสามารถคาดคะเนพฤติกรรมของบุคคลอื่น รู้ว่าบุคคลอื่นต้องการอะไรจากตน ทำให้เกิดประโยชน์ในการที่จะทำงานร่วมกันเป็นทีม บุคคลที่ละเมิดกฎสังคม ก่อให้เกิดปัญหาสังคม บุคคลนั้นไม่อาจจะอยู่ในสังคมนั้นได้"[๖๑]

พัทยา สายหู ได้อธิบายบทบาทหน้าที่ไว้ว่า คือ "สิ่งที่ทำให้เกิดความเป็นบุคคลซึ่งเปรียบเทียบได้เสมือนบทของตัวละครที่กำหนดให้ผู้แสดงในละครเรื่องนั้น เป็นตัวละครอะไร มีบทบาทที่จะต้องแสดงอย่างไร ถ้าแสดงผิดบทบาทหรือไม่สมบทบาทก็อาจถูกเปลี่ยนตัวไม่ให้แสดงไปเลยในความหมายเช่นนี้ บทบาทที่คือการกระทำต่างๆ ที่บทกำหนดให้แสดงต้องทำครบในที่ยังอยู่ในบทนั้นๆ"[๖๒]

ประภาส ศิลปรัศมี ได้สรุป บทบาท หมายถึง "แบบแผนของพฤติกรรมมนุษย์ ซึ่งดำรงอยู่ในสังคมโดยแบบแผนดังกล่าว จะสืบเนื่องเกี่ยวข้องกับบรรทัดฐานหรือขนบธรรมเนียมประเพณีทางสังคมอย่างแนบแน่น ดังนั้นแบบแผนของพฤติกรรมมนุษย์จึงเกี่ยวเนื่องกับสิทธิและหน้าที่ตามตำแหน่งทางสังคมที่สังคมคาดหวังหรือกำหนดไว้นั่นเอง"[๖๓]

วิลสัน (Wilson) ให้ความหมายของบทบาทไว้ว่า บทบาทคือการกระทำการคาดการโดยปกติของคนเรา เมื่อแวดล้อมไปด้วยสังคมในกรณี ต่างๆ เช่น ผู้ปกครองแสดงบทบาทของความประพฤติที่ดีแก่ลูกและคาดหวังจะให้เขาดีต่อไปในอนาคต บทบาทมีทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งทางอ้อมอาจจะ

---

[๖๐]ชุดา จิตพิทักษ์, **สังคมวิทยาและวัฒนธรรมไทย,** (สงขลา : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, ๒๕๒๘), หน้า ๖๖.

[๖๑]โสภา ชูพิกุลชัย และคณะ, **ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับอาชญาวิทยาและงานยุติธรรม ๒๕๔๐,** (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๒๕), หน้า ๒๒.

[๖๒]พัทยา สายหู, **กลไกของสังคม,** (กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๖), หน้า ๖๘.

[๖๓]ประภาส ศิลปรัศมี, "บทบาทที่คาดหวัง และบทบาทที่เป็นจริงของคณะทำงานสนับสนุนการปฏิบัติการพัฒนาชุมชนระดับตำบล (ปต.)ฯ ในการสนับสนุนการปฏิบัติงานของสภาตำบล", **รายงานการวิจัย,** (กรุงเทพมหานคร : กองวิจัยและประเมินผลกรรมการพัฒนาชุมชน), ๒๕๒๘, หน้า ๑๔.

เห็นได้จากผู้ปกครองพูดกับ นักดนตรี อาจารย์ วิศวกร เกี่ยวกับลูกของตน บทบาทของนายช้างที่ต้องการกระทำตามวิถีทางที่เหมาะสมกับลูกช้าง บทบาทที่นักสื่อสารมวลชนต่อผู้ที่ตนไปสัมภาษณ์ หรือผู้บริหารของประเทศหรือต่อเพื่อนๆ ด้วยกัน ซึ่งบทบาทดังกล่าวล้วนแต่หลากหลายในชีวิตของคนเรา หรือสรุปให้สั้นลงก็คือบทบาทเป็นพฤติกรรมทางวัฒนธรรม โดยเฉพาะที่ชนชั้นในสังคมโดยแสดงออกมาเป็นรูปธรรม บทบาทเป็นสิ่งที่เรารู้สึกได้ สังเกตเห็นได้จากชีวิตประจำวัน โดยพิจารณาได้ ๓ แง่ ดังนี้

๑) บทบาทที่ถูกกำหนด เป็นบทบาทที่ถูกกำหนดขึ้นซึ่งเกิดจากความคาดหวังของตนเองในสถานการณ์ต่าง ๆ เช่น บทบาทของตนในขณะเป็นวิทยากร เป็นผู้เชี่ยวชาญ เป็นครู เป็นต้น

๒) บทบาทโดยตำแหน่ง เป็นบทบาทที่ตนเองรับรู้จากตำแหน่งของตนในลักษณะที่มีการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น เช่น บทบาทของความเป็นพ่อแม่ บทบาทของผู้นำ บทบาทของลูก เป็นต้น โดยที่ตนเองแสดงบทบาทนั้นต่อบุคคลอื่น

๓) บทบาทที่ปฏิบัติจริง เป็นบทบาทที่บ่งพฤติกรรมภายนอกที่แน่นอนของบุคคลตามกฎที่ตนในสังคมได้สร้างขึ้น เช่น บทบาททางเพศ หญิงต้องทำตนไปในบทบาทของตนอย่างไรเมื่ออยู่ในสภาพที่ต้องเป็นแม่บ้าน บทบาทนี้จะถูกพิจารณาในแง่ของบทบาทที่ถูกกำหนดโดยสังคม และมักถูกกำหนดควบคู่ไปกับสถานภาพของผู้นั้นด้วย[๒๔]

บรูม และเซลซ์นิค ได้อธิบายว่า "บทบาทบางครั้งก็เรียกว่า บทบาททางสังคมเป็นแบบแผนของพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับตำแหน่งเฉพาะทางสังคม เช่น การเป็นพ่อ เป็นครู เป็นต้น" ความหมายของบทบาทเป็นการกล่าวถึงสิทธิหน้าที่ที่ขึ้นอยู่กับตำแหน่งทางสังคม ซึ่งบอกให้รู้ว่าแต่ละคนควรจะแสดงบทบาทอะไรบ้างในการเป็นพ่อหรือเป็นครู และเป็นหน้าที่ของเขาที่ต้องแสดงพฤติกรรมตามบทบาทนั้น ๆ และเขาสามารถเรียกร้องหรืออ้างสิทธิ์นั้นได้[๒๕]

เฉวิน ฉัน และคาเนียล เจ โรล ได้สรุปความหมายของบทบาทไว้ ๓ ประการ คือ "บทบาทหมายถึงปทัสถาน ความมุ่งหวัง ข้อห้ามความรับผิดชอบและอื่น ๆ ที่ล้วนจะทำนองเดียวกันซึ่งผูกพันอยู่กับตำแหน่งทางสังคมที่กำหนดให้บทบาทตามความหมายนี้คำนึงถึงตัวบุคคลน้อยที่สุด แต่มุ่งไปถึงการบ่งชี้ถึงหน้าที่อันควรกระทำ บทบาท หมายถึง ความเป็นไปของผู้ดำรงตำแหน่งที่คิด

---

[๒๔]Wilson, **Police Administration**, อ้างใน สมบัติ มหารศ และคณะ,"บทบาทของอาจารย์สถาบันอุดมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือในการส่งเสริมความเป็นมนุษย์", **รายงานการวิจัย**, (มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม), ๒๕๓๙, หน้า ๗๕.

[๒๕]Broom and Selznick, **Sociology : A Test with Adapted Reading**, อ้างใน ทับทิม วงศ์ประยูร, **มนุษย์กับเศรษฐกิจ,** (กรุงเทพมหานคร : บริษัทธรรมสาร จำกัด, ๒๕๔๑), หน้า ๒๖.

กระทำเมื่อดำรงตำแหน่งนั้น บทบาท หมายถึง การกระทำของบุคคลแต่ละคนที่กระทำโดยให้สัมพันธ์กับโครงสร้างทางสังคม หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ แนวทางอันบุคคลพึงกระทำเมื่อคนดำรงตำแหน่งนั้นๆ นั่นเอง"[๒๖]

นอกจากนี้ สงวนศรี วิรัชชัย ได้อธิบายไว้ว่า "ถ้าพิจารณาลักษณะของบทบาทที่ปรากฏอยู่ในสังคมให้ลึกซึ้งแล้ว จะพบบทบาทอยู่หลายลักษณะ ซึ่งสรุปได้ดังนี้

๑) บทบาทตามที่กำหนด (Prescribed Role) หมายถึง บทบาทที่สังคม กลุ่มหรือ องค์กรกำหนดไว้ว่าเป็นรูปแบบของพฤติกรรมประจำตำแหน่งต่างๆ ที่มีอยู่ในสังคม กลุ่มหรือองค์กรนั้นๆ เช่น ข้อกำหนดที่ว่าข้าราชการต้องปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาที่สั่งการโดยชอบเป็นต้น

๒) บทบาทที่ผู้อื่นคาดหวัง (Expected Role) หมายถึง บทบาทหรือรูปแบบของ พฤติกรรมที่ผู้เกี่ยวข้องคาดหวังว่าผู้อยู่ในตำแหน่งจะถือปฏิบัติ บทบาทที่ผู้รับความคาดหวังนี้มักจะสอดคล้องกับบทบาทที่กำหนด แต่ในบางครั้งบทบาทที่ผู้เกี่ยวข้องคาดหวังอาจจะไม่ตรงกับบทบาทที่กำหนดไว้ก็ได้ เพราะคนบางคนอาจมีการคาดหวังมากกว่าหรือน้อยกว่าข้อกำหนดที่คนได้รับทราบ

๓) บทบาทตามความคิดของผู้อยู่ในตำแหน่ง (Subjective Role) หมายถึง รูปแบบของพฤติกรรมที่บุคคลผู้อยู่ในตำแหน่งคิด และเชื่อว่าเป็นบทบาทของตำแหน่งที่ตนดำรงอยู่ เช่น ผู้บังคับบัญชาคิดว่าตนมีหน้าที่ควบคุมการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชา แต่ไม่ต้องใส่ใจกับปัญหาส่วนตัวของผู้ใต้บังคับบัญชา ดังนั้น บทบาทของผู้อยู่ในตำแหน่งอาจจะสอดคล้องหรือไม่สอดคล้องกับบทบาทที่กำหนด และอาจจะตรงหรือไม่ตรงกับบทบาทที่ถูกคาดหวังก็ได้

๔) บทบาทที่ปฏิบัติจริง (Enacted Role) หมายถึง พฤติกรรมที่ผู้อยู่ในตำแหน่งได้ปฏิบัติหรือแสดงออกมาให้เห็น ซึ่งมักจะเป็นพฤติกรรมที่สอดคล้องกับบทบาทตามความคิดของเจ้าตัวผู้อยู่ในตำแหน่ง แต่ก็อาจมีกรณีที่บุคคลแสดงพฤติกรรมการคาดหวังต่อผู้อื่นทั้ง ๆ ที่บทบาทนั้นไม่ตรงกับบทบาทตามความคิดของคนก็ได้

๕) บทบาทที่ผู้อื่นรับรู้ (Perceived Role) หมายถึง รูปแบบพฤติกรรมที่ผู้อื่นได้รับทราบเกี่ยวกับการปฏิบัติบทบาทของผู้อยู่ในตำแหน่ง ซึ่งโดยธรรมชาติการรับรู้นั้นคนเราจะมีการเลือกที่จะรับรู้ และอาจมีการรับรู้ที่ผิดพลาดไปจากความเป็นจริงได้ด้วย อิทธิพลจากประสบการณ์และสถานการณ์หลาย ๆ อย่าง ดังนั้นเมื่อผู้อยู่ในตำแหน่งปฏิบัติบทบาทโดยแสดงพฤติกรรมอย่างหนึ่ง ผู้

---

[๒๖] Levinson and Daniel J Role, **Personality and Social Struck Ure,** อ้างใน พัทยา สายหู, **กลไกของสังคม,** อ้างแล้ว, หน้า ๑๑.

ที่ได้พบเห็นอาจรับรู้พฤติกรรมหรือบทบาทนั้นในทางที่แตกต่างกันไป และอาจแตกต่างไปจากบทบาทตามความคิดของผู้อยู่ในตำแหน่งด้วย"[๒๗]

จากความหมายของบทบาทข้างต้นพอสรุปได้ว่า บทบาท หมายถึง แบบแผนของพฤติกรรมของมนุษย์ที่ดำรงชีวิตอยู่ในสังคม โดยแบบแผนของบทบาทดังกล่าวจะสืบเนื่องและเกี่ยวข้องกับลักษณะส่วนบุคคล ทัศนคติต่อพฤติกรรม บรรทัดฐาน ขนบธรรมเนียมประเพณี และแรงกดดันทางสังคม องค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งมีบทบาทและอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๑๗ ย่อมมีบทบาทตามอำนาจหน้าที่ในการให้แก่ราษฎรในพื้นที่ตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติดังกล่าว

๒.๑.๒ ลักษณะของบทบาท

นักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับบทบาทไว้ ซึ่งพอจะประมวลได้ดังนี้

เดโช สวนานนท์ ได้กล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับบทบาทว่า การสวมบทบาทใดนั้นจะต้องประกอบด้วยลักษณะต่าง ๆ ดังนี้

๑) ต้องรู้ถึงสถานะของตนเอง

๒) คำนึงถึงพฤติกรรมที่ควรแสดงในสถานการณ์ต่าง ๆ ว่าควรให้เหมาะสมกับสถานภาพของตน

๓) คำนึงถึงพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องหรือสัมพันธ์กับคนอื่น ๆ

๔) รู้จักประเมินผลการแสดงบทบาทของตนเอง[๒๘]

สุชา จันทร์เอม ได้กล่าวถึง บทบาท (Role) ไว้ว่า บทบาทของบุคคลขึ้นอยู่กับสภาพของบุคคลนั้นด้วย เช่น บทบาทของนายกรัฐมนตรี บทบาทของรัฐมนตรี ตลอดจนบทบาทของบุคคลทั่วๆ ไป เช่น ครู อาจารย์ บิดา มารดา แม่บ้านคนรับใช้ แพทย์ พยาบาล เป็นต้น บุคคลจะมีบทบาทที่มีประสิทธิภาพเพียงใด ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายอย่าง เช่น บุคลิกภาพที่เหมาะสม การอบรมที่ได้รับมาความพอใจในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย สภาพจิตใจ แรงจูงใจ และ อื่น ๆ ในบางกรณีเราจะพบว่า บุคคลที่เป็นทั้งพ่อบ้าน แม่บ้าน และอาจารย์ประจำมหาวิทยาลัย ต้องรับผิดชอบหลาย ๆ ด้าน อาจจะมีความยุ่งยากขัดแย้งในงานที่ต้องปฏิบัติ[๒๙]

---

[๒๗]สงวนศรี วิรัชชัย, **จิตวิทยาสังคมเพื่อการศึกษา**, (กรุงเทพมหานคร : ศึกษาพรการพิมพ์, ๒๕๓๗), หน้า ๒๗.

[๒๘]เดโช สวนานนท์, **จิตวิทยาสังคม**, (กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, ๒๕๑๔), หน้า ๑๐๔.

[๒๙]สุชา จันทร์เอม, **จิตวิทยาทั่วไป**, (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๓๖), หน้า ๒๔๑.

หนังสืออ้างอิง
(REFERNCE BOOK)
ให้ใช้เฉพาะในห้องสมุดเท่านั้น

สุพัตรา สุภาพ ได้กล่าวถึง สถานภาพและบทบาท (Status and Role) ว่าเป็นการที่เรากำหนดเรียกบุคคลหนึ่งว่าเป็นข้าราชการหรือตำแหน่งใด ๆ นั้น เป็นการเรียกตามสถานภาพ (Status) ของผู้นั้น สถานภาพจะเป็นตำแหน่งที่ได้จากการเป็นสมาชิกของกลุ่ม เป็นสิทธิหน้าที่ทั้งหมดที่บุคคลนั้นมีหน้าที่จะต้องปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างไร มีหน้าที่รับผิดชอบอย่างไรในสังคมสถานภาพเป็นสิ่งเฉพาะบุคคล ซึ่งทำให้บุคคลนั้นแตกต่างจากผู้อื่นและมีอะไรเป็นเครื่องหมายของตนเอง[๓๐]

จำนง อดิวัฒนสิทธิ์ กล่าวว่า บทบาทเป็นสิ่งที่ควบคู่กับสถานภาพ เป็นโครงสร้างของสังคม เป็นนามธรรมที่อยู่ในความคิดความเข้าใจร่วมกันของสังคม ส่วนบทบาทเป็นพฤติกรรมที่เห็นได้ เป็นการกระทำของบุคคลตามสถานภาพที่ตนดำรงอยู่[๓๑]

จากแนวความคิดของนักวิชาการดังกล่าว สรุปได้ว่า ลักษณะของบทบาทเป็นพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกตามสถานภาพของตน และบทบาทของบุคคลย่อมเป็นไปตามสถานภาพของบุคคลนั้น ซึ่งบทบาทของแต่ละคนอาจแตกต่างกันไปตามวิสัย ความคิด ความสามารถ สภาพจิตใจ และร่างกายของแต่ละบุคคล และบทบาทจะมีลักษณะที่เปลี่ยนแปลงได้ตามบรรทัดฐานทางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา

๒.๑.๓ ประเภทของบทบาท

การแสดงบทบาทให้ถูกต้องและเหมาะสมกับสถานการณ์ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ ขึ้นอยู่กับบุคคลจะใช้วิจารณญาณ โดยอาศัยความรู้ทักษะและประสบการณ์เดิมเป็นเครื่องช่วยกำหนดบทบาทบุคคลในสังคมจะแสดงบทบาท ซึ่งเป็นแนวทางในการปฏิบัติต่อบุคคลอื่นแตกต่างกันออกไปถ้าตำแหน่งนั้น ๆ

บรูม และเซลซ์นิค ได้จำแนกบทบาทออกเป็น ๓ ลักษณะ ดังนี้

๑) บทบาทที่กำหนดไว้หรือบทบาทตามอุดมคติ เป็นบทบาทที่มีการกำหนดสิทธิหน้าที่ของตำแหน่งทางสังคมไว้

๒) บทบาทที่ควรกระทำ เป็นบทบาทที่แต่ละบุคคลเชื่อว่าควรจะกระทำในหน้าที่ตำแหน่งนั้น ๆ ซึ่งอาจไม่ตรงตามบทบาทตามอุดมคติทุกประการ และอาจแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคลก็ได้

๓) บทบาทที่กระทำจริง เป็นบทบาทที่แต่ละบุคคลเชื่อความคาดหวัง ตลอดจนความกดดันและโอกาสที่จะกระทำในแต่ละสังคมในช่วงระยะเวลาหนึ่ง

---

[๓๐]สุพัตรา สุภาพ, **สังคมวิทยา**, (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๔๐) หน้า ๕๒.

[๓๑]จำนงค์ อดิวัฒนสิทธิ์ , **สังคมวิทยา**, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๓๔), หน้า ๔๕.

สิ่งพิมพ์นี้เป็นสมบัติของห้องสมุด มมร.
ผู้ใดพบอยู่ในที่อันไม่สมควร
โปรดนำมาส่งที่แผนกห้องสมุดด่วน ขอบคุณ

นอกจากนี้ การแสดงบทบาทให้ถูกต้องและเหมาะสมกับสถานการณ์ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ขึ้นอยู่กับบุคคลจะใช้วิจารณญาณ โดยอาศัยความรู้ทักษะและประสบการณ์เดิมเป็นเครื่องช่วยกำหนดบทบาทบุคคลในสังคมจะแสดงบทบาท ซึ่งเป็นแนวทางในการปฏิบัติต่อบุคคลอื่นแตกต่างกันออกไป ถ้าตำแหน่งนั้น ๆ ต่างกับบทบาทในสังคมทั่ว ๆ ไป แบ่งได้เป็น ๕ ตำแหน่ง ดังนี้

๑) บทบาทตามเพศ และบทบาทตามวัย ได้แก่ ผู้ชาย ผู้หญิง เด็ก ผู้ใหญ่ ซึ่งเป็นบทบาทที่มีอิทธิพลต่อการกระทำของตนตลอดชีวิต

๒) บทบาททางอาชีพ ได้แก่ คนขายของครู ทนายความ บทบาทประเภทนี้สามารถเปลี่ยนได้อย่างอิสระมากกว่าบทบาทอื่น

๒.๑. บทบาทเสถียรภาพ ได้แก่ บทบาทของหัวหน้า ลูกน้อง คนรับใช้

๒.๒ บทบาททางครอบครัว ได้แก่ แม่บ้าน ลูก พ่อ

๒.๓ บทบาทในกลุ่มเพื่อน หรือกลุ่มที่มีความสนใจคล้าย ๆ กัน ได้แก่ บทบาทของสมาชิกในชมรมต่าง ๆ[๑๖]

อรุณ รักธรรม ได้แบ่งประเภทบทบาทออกเป็น ๒ ประเภท ดังนี้

๑) บทบาทจริง (Actual Role) เป็นพฤติกรรมที่แท้จริงของบุคคล ที่ถูกควบคุมโดย อารมณ์ เจตคติ พฤติกรรมส่วนตัว และปัญหาในการปฏิบัติงานบทบาทที่ถูกกำหนด

๒) บทบาทคาดหวัง (Expectation Role) เป็นความคาดหวังของบุคคลอื่น หรือ สังคมที่มีต่อบุคคลผู้ครองตำแหน่ง และเป็นความคาดหวังของตนเองต่อบทบาทนั้น ๆ[๑๗]

อัมพร อรุณศรี ได้แบ่งบทบาทไว้ ๒ ลักษณะคือ บทบาทอุดมคติ (Ideal Role) คือ

๑) บทบาทอุดมคติ (Ideal Role) คือ บทบาทของผู้ดำรงตำแหน่งทางสังคมควรจะปฏิบัติ ซึ่งถูกกำหนดโดยการอบรม คำแนะนำ คำสั่งสอน หน้าที่ และความรับผิดชอบที่ได้รับมอบหมาย

๒) บทบาทที่ปฏิบัติจริง (Actual Role) คือ บทบาทที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางสังคมที่จะต้องปฏิบัติ ซึ่งถูกกำหนดโดยผู้ดำรงตำแหน่งทางสังคม นำเอาบทบาททางอุดมคติไปแปลความ

---

[๑๖] Broom and Selznick, **Sociology : A test with Adapted Reading**, อ้างใน ทับทิม วงศ์ประยูร, **มนุษย์กับเศรษฐกิจ,** อ้างแล้ว, หน้า ๑๒.

[๑๗] อรุณ รักธรรม, **พฤติกรรมองค์กร**, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, ๒๕๒๖), หน้า ๑๙.

เพื่อที่จะปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่นั้น จะมีลักษณะคล้ายคลึง หรือแตกต่างกันอย่างไร ก็ขึ้นอยู่กับความสามารถในการแปลความ โดยมีสภาพแวดล้อมเป็นข้อจำกัดและสิ่งเกื้อกูล[๕๔]

สุพัตรา สุภาพ ได้จำแนกลักษณะที่สำคัญของบทบาทออกเป็น ๒ ประการ คือ

๑) ความคาดหวัง (Expectations) เป็นความคาดหวังของบุคคลที่ดำรงตำแหน่งนั้น ๆ ว่าควรที่จะแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมกับตำแหน่งนั้น ๆ อย่างไร

๒) การแสดงบทบาท (Enactment) เป็นการแสดงบทบาทของบุคคลให้สอดคล้องกับบทบาทที่ถูกกำหนดไว้[๕๕]

สมเดช สิทธิพงศ์พิทยา ได้จำแนกบทบาทของบุคคลได้ ๓ ด้าน คือ

๑) บทบาทที่กำหนดไว้หรือบทบาทในอุดมคติ (Role Prescriptions) เป็นบทบาทที่ สังคมกำหนดไว้เป็นระเบียบอย่างชัดเจนว่าบุคคลอยู่ในบทบาทนั้นจะต้องทำอะไรบ้าง เช่น ครูต้องมีความรู้ มีจริยธรรม เป็นคนดี สมกับคำว่าปูชนียบุคคล

๒) บทบาทที่ปฏิบัติจริง (Role Descriptions) เป็นบทบาทที่บุคคลได้ปฏิบัติจริงเมื่อ อยู่ในบทบาทนั้น เช่น ครูสาถิงต้องส่งใบลาล่วงหน้า เมื่อได้รับอนุญาตจึงจะหยุดได้

๓) บทบาทที่ถูกคาดหวัง (Role Expectations) เป็นบทบาทที่ถูกคาดหวังจากบุคคลอื่น ว่าตนสมควรจะปฏิบัติอย่างไรในบทบาทนั้น เช่น คาดหวังว่าครูเป็นผู้นำทางประชาธิปไตยสามารถปลูกฝังความเป็นประชาธิปไตยให้แก่นักเรียน[๕๖]

---

[๕๔] อัมพร อรุณศรี, "การศึกษาความคิดเห็นของหัวหน้าภาควิชาและอาจารย์เกี่ยวกับบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังของหัวหน้าภาควิชา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์", **วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต,** (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ), ๒๕๓๖, หน้า ๒๒.

[๕๕] สุพัตรา สุภาพ, **สังคมวิทยา**, อ้างแล้ว, หน้า ๕๒.

[๕๖] สมเดช สิทธิพงศ์พิทยา, "บทบาทของสำนักงานพัฒนาชุมชนเขต ในการสนับสนุนงานพัฒนาชนบทของจังหวัดและอำเภอ : ศึกษาจากทรรศนะของพัฒนาการจังหวัดและพัฒนาการอำเภอ จังหวัดปทุมธานี", **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต,** (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์), ๒๕๔๐, หน้า ๑๕.

๒.๓ บทบาทของพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติด

ในครั้งพุทธกาล พระพุทธเจ้าทรงเป็นบุคคลที่ทรงความรู้ในทุกเรื่องมากที่สุดไม่มีผู้ใดเสมอเหมือน ทรงความรู้ทั้งในเรื่องมนุษย์ เรื่องสังคม และเรื่องสิ่งแวดล้อม อย่างละเอียดในแต่ละเรื่องและความเกี่ยวข้องสัมพันธ์ของเรื่องทั้งสาม ดังที่ทรงได้รับการสรรเสริญว่าเป็นสัพพัญญูหรือผู้สรรพรู้หรือทรงเป็นพระสัมมาสัมพุทธะ การที่ทรงรอบรู้ในทุกสิ่งทุกอย่างจึงทรงเป็นครูของมนุษย์และเทวดา ทรงสามารถแนะนำสั่งสอนทุกคนทุกเรื่องตั้งแต่ชาวนา พ่อค้า คฤหบดี ขุนนาง ไปจนถึงพระราชาการที่ทรงรอบรู้และสามารถเป็นครูของคนทั้งหลายมีความสำคัญยิ่งนัก แม้เทวดาพระอินทร์ พระพรหม ยังมาแสดงความเคารพต่อพระองค์ แสดงว่ามนุษย์ที่ทรงความรู้สั่งสอนคนได้มีความสำคัญ ยิ่งกว่าเทพ พระพุทธศาสนาจึงเป็นศาสนาที่ยกย่องศักดิ์ศรีของมนุษย์ที่เรียนรู้จนทรงความรู้ ในปัจจุบันพุทธศาสนาได้ประดิษฐานมั่นคงในประเทศไทยและมีบทบาทต่อสังคมเศรษฐกิจและการเมืองมาโดยตลอด ในขณะเดียวกันก็ได้รับผลกระทบจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนไปด้วย แต่พุทธศาสนายังเป็นสถาบันทางสังคมที่เอื้ออำนวยให้สังคมดำรงอยู่อย่างเป็นปึกแผ่นมั่นคงมาตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน และสังคมก็ได้อุปถัมภ์ศาสนาให้เจริญและเป็นที่ยอมรับนับถืออย่างกว้างขวาง

พระธรรมปิฎกได้กล่าวถึงบทบาทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาสังคมคือการนำหลักการพึ่งตนเอง เพื่อสร้างความเข้มแข็งแก่ชุมชนอาจจะแยกแยะโดยยึดหลักสำคัญ ๕ ประการ คือ

๑. ด้านจิตใจ ทำตนให้เป็นที่พึ่งของตนเอง มีจิตใจสำนึกที่ดี สร้างสรรค์ให้ตนเองและชาติโดยรวม มีจิตเอื้ออาทร ประนีประนอมเห็นประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง

๒. ด้านสังคม แต่ละชุมชนต้องช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เชื่อมโยงกันเป็นเครือข่ายชุมชนที่เข้มแข็ง เป็นอิสระ

๓. ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้ใช้และจัดการอย่างฉลาด พร้อมทั้งหาทางเพิ่มมูลค่า โดยให้ยืดอยู่บนหลักการของความยั่งยืน

๔. ด้านเทคโนโลยี จากสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เทคโนโลยีที่เข้ามาใหม่มีทั้งดีและไม่ดี จึงต้องแยกแยะบนพื้นฐานของภูมิปัญญาชาวบ้านและเลือกใช้เฉพาะที่สอดคล้องความต้องการ และสภาพแวดล้อม

๕. ด้านเศรษฐกิจ แต่เดิมนักพัฒนามักมุ่งที่การเพิ่มรายได้ และไม่มีการลดรายจ่ายในเวลาเช่นนี้จะต้องปรับทิศทางใหม่ คือจะต้องมุ่งลดรายจ่ายก่อนเป็นสำคัญและยึดหลัก พออยู่ พอกิน

ประเวศ วะสี ได้กล่าวถึงพระพุทธศาสนาที่มีต่อสังคมว่า พระพุทธศาสนาจะมีความหมายก็ต่อเมื่อมีประโยชน์ที่แท้จริงต่อสังคม ถ้าพุทธศาสนาไม่มีประโยชน์ที่แท้จริงต่อสังคมพุทธศาสนาก็จะเสื่อม พุทธศาสนาจะมีประโยชน์ต่อสังคมก็ต่อเมื่อพุทธบริษัทมีพระสงฆ์เป็นอาทิรู้เท่าทันสังคม

การรู้เท่าทันเกิดจากการเรียนรู้ การเรียนรู้ทำให้เกิดปัญญา ปัญญาทำให้รู้ความจริงการรู้ความจริงทำให้รู้ความถูกต้อง การรู้ความถูกต้องทำให้ปฏิบัติถูกต้อง การปฏิบัติถูกต้องทำให้เจริญ[๓๕]

ทินพันธุ์ นาคะตะ กล่าวไว้ว่า สถาบันทางพระพุทธศาสนาเป็นสถาบันที่สำคัญที่สุดอย่างหนึ่ง ในการให้ความช่วยเหลือสังคมไทยตลอดมา โดยมีส่วนช่วยกล่อมเกลาจิตใจและลักษณะนิสัยของคนไทย ตลอดจนการให้บริการตามความจำเป็นตามความต้องการของประชาชน อีกทั้งมีส่วนช่วยในการแก้ปัญหาทางสังคม แม้กระทั่งในปัจจุบัน ความสำคัญในประการดังกล่าวก็คงมีอยู่ พระภิกษุสงฆ์กับวัดยังต้องรับภาระหน้าที่ในการช่วยเหลือสังคมและทางราชการของเราอยู่ตลอดไป สถาบันแห่งนี้จึงอำนวยประโยชน์เกื้อกูลต่อการปกครองและการบริหารของไทยอยู่มาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มประชาชนแถบชนบท และได้กล่าวถึงความสำคัญของวัดที่มีต่อสังคม พอสรุปได้ว่า วัดมีหน้าที่ต่อสังคมดังต่อไปนี้

๑. เป็นแหล่งหรือศูนย์กลางของชุมชน สิ่งนี้เป็นหน้าที่ทางสังคมที่สำคัญที่สุดของวัด ประชาชนจะมาร่วมพิธีและกิจกรรมต่างๆ ทั้งทางสังคมและทางศาสนา วัดจะเป็นแหล่งสำหรับการฉลองกันในทุกขั้นตอนของชีวิต ความเป็นอยู่และชีวิตของคนไทยมีความสัมพันธ์อยู่กับวัดมาเป็นเวลานาน หลายศตวรรษแล้ว

๒. เป็นโรงเรียนวัดในสมัยก่อนเป็นแหล่งการศึกษาแห่งแรกและแห่งเดียวที่ให้การศึกษาแก่ราษฎร โดยให้ทั้งความรู้และวิชาชีพ โดยมีวัดเป็นโรงเรียนและมีพระภิกษุสงฆ์เป็นครูอาจารย์ ซึ่งกว่านั้นวัดยังเป็นแหล่งการศึกษาสำหรับพระภิกษุสงฆ์และเด็กวัด แม้ในปัจจุบันเรายังมีโรงเรียนตั้งอยู่ในวัดเป็นจำนวนมาก

๓. เป็นสถานที่ให้คำแนะนำ คำปรึกษา และการปลอบใจ มีชาวบ้านมาที่วัดเพื่อขอคำแนะนำคำปรึกษาหารือจากเจ้าอาวาสหรือพระภิกษุบางรูป เกี่ยวกับปัญหาหนักอยากภายในบ้านหรือในธุรกิจ การงาน ทำให้คลายความทุกข์กังวลไปได้

๔. เป็นสถานพยาบาลและสถานจ่ายยา วัดเป็นสถานที่พักพิงสำหรับผู้เจ็บป่วย คนพิการ คนทุพพลภาพหรือวิกลจริต ผู้ถูกทอดทิ้ง บุคคลเหล่านี้ถ้าไม่มีครอบครัวหรือครอบครัวช่วยอะไรไม่ได้ จะมากินอยู่ภายในวัด พระภิกษุสงฆ์มีส่วนสำคัญในการรักษาโรคทางใจของคนไทยอยู่เสมอมา

๕. เป็นสถานสงเคราะห์และที่พักพิงสำหรับผู้ยากจน คนชรา และเด็กกำพร้า บางครั้งก็เป็นที่อาศัยพักแรมชั่วคราวสำหรับผู้เดินทางมาจากที่อื่น

---

[๓๕]ประเวศ วะสี, **ยุทธศาสตร์ชาติเพื่อความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ สังคม และศีลธรรม.** (กรุงเทพมหานคร : หมอชาวบ้าน, ๒๕๔๑), หน้า ๓.

๖. เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจและเป็นศูนย์กลางการเล่นกีฬา แม้เพียงเหยียบย่างเข้าไปในวัด ความทุกข์เดือดร้อนก็บรรเทาลง การละเล่น การรื่นเริงหรืองานฉลองต่างๆ ที่วัดกับประชาชนร่วมกันจัดขึ้นจะมีอยู่เป็นประจำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสมัยก่อนต้องไปอาศัยที่วัดเสมอ นอกจากนั้น วัดยังเป็นทั้งสนามกีฬาและสนามเด็กเล่น

๗. เป็นที่ทำการธุรกิจ ชาวบ้านอาจเช่าที่ดินปลูกบ้านด้วยค่าเช่าในอัตราถูก วัดอาจให้ความช่วยเหลือด้วยการให้ยืมเงินหรือสิ่งของเครื่องใช้ในกรณีฉุกเฉิน หรือเกิดความทุกข์เดือดร้อน หรือรับฝากเงินตามควรแก่กรณี ยิ่งกว่านั้นวัดยังเป็นหอนาฬิกาอีกด้วย โดยมีกลองและระฆังเป็นสัญญาณบอกเวลาซึ่งจะได้ยินไปทั่วหมู่บ้าน

๘. เป็นแหล่งจ่ายน้ำดื่มน้ำใช้ให้แก่ประชาชน วัดอาจมีบ่อน้ำ สระน้ำ หรือถังเก็บน้ำที่ให้บริการแก่ชุมชนที่อยู่รอบๆ วัด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในฤดูแล้ง

๙. เป็นแหล่งข่าวหรือศูนย์รวมข่าว วัดจะเป็นที่ปิดประกาศแจ้งความของทางราชการ เจ้าอาวาสกับชาวบ้านจะมีการแลกเปลี่ยนข่าวสารต่างๆ กันเป็นประจำ วัดทำหน้าที่เป็นสโมสรที่ประชาชนจะมีโอกาสมาพบปะสังสรรค์กันในวันทำบุญ หรือในวันเทศกาลและวันนักขัตฤกษ์อื่นๆ

๑๐. เป็นฌาปนกิจสถานและเป็นที่เก็บศพ[๕๕]

รัษนีกร เศรษโฐ กล่าวถึง บทบาทที่สำคัญของพระสงฆ์ในชนบทไทยพอสรุปได้ดังนี้

๑. พระสงฆ์ทำหน้าที่สั่งสอนอบรมศีลธรรมและส่งเสริมให้ชาวบ้านทำบุญกุศลต่าง ๆ

๒. พระภิกษุอาวุโสหรือสมภารวัดทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาผู้ประนีประนอมและบางครั้งทำหน้าที่เยียวยารักษาผู้ป่วย

๓. พระสงฆ์เป็นผู้ช่วยส่งเสริมความสามัคคีในหมู่บ้าน โดยช่วยขจัดความขัดแย้งของประชาชนในหมู่บ้านได้ เพราะคนส่วนมากเชื่อฟังพระสงฆ์

๔. พระสงฆ์ทำหน้าที่อบรมสั่งสอนเด็กดื้อที่พ่อแม่หมดความสามารถจะอบรมได้ด้วยตนเองรวมทั้งอนุเคราะห์เด็กกำพร้า

๕. พระสงฆ์เป็นผู้ช่วยสั่งสอนเทคนิคขั้นพื้นฐานซึ่งสามารถเรียนรู้ได้จากวัด เช่น สถาปัตยกรรม ช่างไม้ ช่างก่ออิฐปูน ช่างปรับปรุง การเกษตร เป็นต้น และในปัจจุบันพระสงฆ์ได้เรียนรู้วิธีการสาธารณสุขแล้วนำไปเผยแพร่แก่ประชาชนให้รู้จักการสร้างบ่อน้ำ การสร้างและใช้ส้วมซึม ตลอดจนหลักการสาธารณสุข

---

[๕๕] ทินพันธุ์ นาคะตะ, **พระพุทธศาสนากับสังคมไทย**, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์อักษรเจริญทัศน์, ๒๕๒๕), หน้า ๑-๓.

๖. พระสงฆ์เป็นผู้นำที่ไม่เป็นทางการของหมู่บ้าน ทำหน้าที่ช่วยงาน แนะนำและสนับสนุน งานชาวบ้าน โครงการพัฒนาต่างๆ ในเมืองไทยสำเร็จไปได้นั้นส่วนหนึ่งเป็นเพราะเจ้าหน้าที่รัฐบาลขอความร่วมมือจากชาวบ้านโดยผ่านพระสงฆ์ซึ่งชาวบ้านเคารพนับถือ

๗. พระสงฆ์เป็นผู้นำประชาชนในทางวิญญาณเป็นที่พึ่งทางใจ พระสงฆ์สามารถแก้ปัญหาส่วนตัวของผู้เดือดร้อนใจ

๘. พระสงฆ์ทำหน้าที่เป็นธรรมทูตและพระธรรมจาริกซึ่งเผยแพร่หลักธรรมแก่ชาวเขาทำให้ชาวเขาเกิดความรู้สึกรักชาติ ไม่ทำไร่เลื่อนลอยและหันมานับถือพุทธศาสนา[๕๕]

พระราชวรมุนี ได้กล่าวถึงบทบาทของพระสงฆ์ว่า พระสงฆ์ควรตระหนักมั่น อยู่เสมอในหน้าที่เดิมแท้ของตนตามธรรมวินัย และจากฐานะนี้จึงเริ่มบทบาทใหม่หรือปรับปรุงบทบาทเก่าขึ้นในรูปใหม่ให้เหมาะสมกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป แทนที่จะดึงหรือหวงแหนหน่วงเหนี่ยวบทบาทเดิมไว้และในปัจจุบันพระสงฆ์ก็ไม่นิยมเอียงไปในทางที่จะทำเช่นนั้น ส่วนการที่จะเริ่มบทบาทใหม่ หรือปรับปรุงบทบาทเก่าขึ้นในรูปใหม่อย่างไรนั้น ก็รวมอยู่ในหลักการเดิม ๓ อย่าง คือ การศึกษา การเผยแพร่ และการสงเคราะห์[๕๖]

ชุภาพรรณ ณ บางช้าง ได้กล่าวถึงบทบาทของพระสงฆ์ว่า พระสงฆ์ในฐานะเป็นผู้นำชุมชนมีบทบาท ๒ ทาง ดังนี้

๑. บทบาทหลักหรือบทบาทโดยตรง คือเป็นผู้นำชุมชนในทางด้านจิตใจ ส่งเสริมศีลธรรม สติปัญญาที่ถูกต้องแก่ชุมชน

๒. บทบาทรอง ในฐานะที่พระสงฆ์เป็นผู้ที่ได้รับความศรัทธาจากชาวบ้านอาจแนะนำประชาชนในท้องถิ่นให้เห็นคุณค่าทางของการพัฒนาด้วนวัตถุที่เหมาะสมอาจเป็นผู้ประสานการรวมตัวของชาวบ้าน ในการพัฒนาวัตถุอาจให้วัดเป็นสถานที่รวมกลุ่ม เป็นต้น[๕๗]

ทินพันธุ์ นาคะตะ กล่าวว่า พระภิกษุสงฆ์เป็นผู้ได้รับการเคารพยกย่องให้มีเกียรติที่สุดในสังคมในฐานะเป็นผู้ที่ประพฤติปฏิบัติธรรมโดยเคร่งครัด เป็นตัวอย่างที่ดีในด้านศีลธรรมและจริยธรรมทั่วไปจึงได้รับความเชื่อถือจากประชาชนมาก พระภิกษุสงฆ์เป็นผู้ให้คำแนะนำช่วยเหลือ

---

[๕๕]รัชนีกร เศรษโฐ, **สังคมวิทยาหนบท**, (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๖), หน้า ๒๕.

[๕๖]พระราชวรมุนี, **สถาบันสงฆ์กับสังคมไทย**, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โกมลคีมทอง, ๒๕๒๓), หน้า ๒๓๗.

[๕๗]ชุภาพรรณ ณ บางช้าง, **การประยุกต์หลักพุทธธรรมใช้ในการพัฒนาชาวชนบท**, (กรุงเทพมหานคร : โครงการเผยแพร่ผลงานวิจัยฝ่ายวิจัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๓), หน้า ๗๕.

ในการแก้ปัญหาชีวิตประจำวันของราษฎรในชนบท เป็นครูสอนหนังสือมาแต่สมัยโบราณ เป็นที่ปรับทุกข์ เป็นที่พึ่งทางใจ เป็นผู้ไกล่เกลี่ยคดีความ และเป็นผู้ประกอบพิธีทางศาสนาในทุกวงจรชีวิตของชาวบ้าน และในพิธีการทางราชการ ฉะนั้น พระภิกษุสงฆ์จึงมีส่วนช่วยเหลือและแก้ปัญหาให้แก่สังคม[๕๒]

พระราชวรมุนี (ป.อ. ปยุตฺโต) กล่าวไว้ว่า พุทธศาสนาในประเทศไทยมีวัดและพระสงฆ์เป็นศูนย์กลางของสังคมและเป็นศูนย์รวมจิตใจของประชาชน โดยมีพระสงฆ์เป็นผู้แทน ของวัดที่คอยชี้แนะแนวทางในการปฏิบัติตนของพุทธมามกะให้ไปในทางที่ดี เพื่อก่อให้เกิดความศรัทธาเชื่อถือว่า พระสงฆ์เป็นผู้มีสติปัญญารอบรู้วิชาการต่างๆ เหนือกว่าประชาชนทั่วไปซึ่งสามารถให้คำปรึกษาแก่ประชาชนที่มาขอคำปรึกษาได้ เพราะประชาชนส่วนใหญ่ในประเทศไทยนับถือพุทธศาสนาและยอมรับนับถือความสามารถของพระสงฆ์ตลอดมา ดังในสมัยสุโขทัยพระเจ้าแผ่นดินได้ใช้วัดเป็นสถานที่ให้การศึกษาอบรมประชาชนควบคู่ไปกับการทำหน้าที่ทางศาสนาส่วนพระสงฆ์ก็จะทำหน้าที่เผยแผ่พุทธศาสนาและอบรมให้ประชาชนมีคุณภาพเพื่อสนองนโยบายบ้านเมือง และต่อมาในสมัยกรุงศรีอยุธยาสภาพสังคมมีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้นทำให้วัดมีบทบาทต่อประชาชนมากตามไปด้วย โดยเฉพาะในด้านให้การศึกษากับประชาชน วัดจะจัดให้ตามความสามารถเท่าที่พระสงฆ์ในวัดนั้นๆ จะจัดให้ได้ หรือถ้าประชาชนมีความต้องการความรู้เพิ่มเติม ก็จะแสวงหาพระสงฆ์ที่มีความรู้ความสามารถตรงกับความต้องการของเขาเหล่านั้น และนิยมฝากลูกหลานให้เป็นศิษย์เข้ารับการศึกษาเล่าเรียนวิชาความรู้ ในด้านที่เกี่ยวกับการป้องกันตัวและการเขียนหนังสือทั้งภาษาไทยและภาษาบาลีเพื่อเตรียมเข้าสู่การอุปสมบทต่อไป และในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้นถึงรัชกาลที่ ๔ การศึกษาต่างๆ ก็ยังจัดให้อยู่ในวัด ดังจะเห็นได้จากการสร้างหอมณเฑียรธรรมในวัดพระศรีรัตนศาสดาราม เพื่อใช้เป็นที่ให้ราชบัณฑิตสอบพระปริยัติธรรมแก่พระภิกษุสามเณร และสร้างวัดโพธิ์ขึ้นพร้อมกับวาดภาพฤาษีดัดตน เขียนตำรายาต่างๆ ไว้ตามระเบียงโบสถ์และวิหารเพื่อให้ประชาชนทั่วไปได้ศึกษาหาความรู้[๕๓]

ประเวส วะสี กล่าวถึงบทบาทของพระสงฆ์และวัดไว้ ดังนี้

๑. พระสงฆ์สร้างชุมชนสงฆ์ให้เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้

๒. พระสงฆ์ชี้นำทิศทางการพัฒนาที่ถูกต้องให้แก่สังคม

๓. ทำวัดให้เป็นส่วนหนึ่งของชุมชน และส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน

---

[๕๒] ทินพันธุ์ นาคะตะ, **พระพุทธศาสนากับสังคมไทย**, อ้างแล้ว, หน้า ๖.

[๕๓] พระราชวรมุนี (ป.อ. ปยุตฺโต), **สถาบันสงฆ์กับสังคมไทย**, อ้างแล้ว, หน้า ๓๔.

๔. การบริหารจัดการทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นการวัดหรือการปกครองคณะสงฆ์ เป็นไปเพื่อสนับสนุนวัตถุประสงค์ทั้ง ๓ ดังกล่าวข้างต้น[๔๔]

ประกาศมหาเถรสมาคมเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติด

พระสงฆ์เป็นผู้ที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยเฉพาะการชักนำให้ประชาชนตั้งมั่นอยู่ในคุณงามความดี ไม่เกี่ยวข้องกับอบายมุขทุกชนิด ซึ่งยาเสพติดถือได้ว่าเป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตของประชาชน ด้วยเหตุนี้ มหาเถรสมาคมซึ่งเป็นองค์กรปกครองสูงสุดของคณะสงฆ์จึงได้มีมติ และคำสั่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการป้องกันปัญหายาเสพติด โดยมุ่งให้พระสงฆ์มีส่วนร่วมในการป้องกันปัญหายาเสพติดที่เกิดขึ้นในสังคม ดังนี้

ในการประชุมมหาเถรสมาคมครั้งที่ ๑๕/๒๕๔๔ เมื่อวันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๔๔ เลขาธิการมหาเถรสมาคมเสนอว่า สำนักงาน ป.ป.ส. มีหนังสือที่ นร ๑๖๑๓/๒๔๔๓๕ ลงวันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๔๔ ขอให้กรมการศาสนา ร่วมลงนามในข้อตกลง ๓ ฝ่าย คือ กรมการศาสนา กรมการแพทย์ และสำนักงาน ป.ป.ส. เรื่อง การให้วัดเป็นศูนย์สงเคราะห์ และฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

๑. จัดให้มีหน่วยงานกลางในการสนับสนุนข้อมูลในการสงเคราะห์ และฟื้นฟู

๒. ประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานในการคัดเลือกวัด คัดกรองผู้ป่วย การส่งต่อผู้ป่วย เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการดำเนินงาน

๓. ร่วมพัฒนาภิกษุผู้เกี่ยวข้อง เพื่อให้การสงเคราะห์ และฟื้นฟูเป็นระบบในทิศทางเดียวกัน ถูกต้องตามหลักวิชาการ และมีประสิทธิภาพ

๔. ประสานความร่วมมือในการดำเนินงาน การติดตาม การประเมินผล พัฒนาวิธีการดำเนินงาน หรือปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

ในส่วนของกรมการศาสนา วัดที่ตั้งเป็นศูนย์สงเคราะห์ผู้ป่วยโรคเอดส์ และผู้ติดยาเสพติด จะทำหน้าที่ด้านการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด โดยใช้หลักธรรมทาง (มติมหาเถรสมาคมที่ ๒๕๑/๒๕๔๔) และมหาเถรสมาคมได้ออกประกาศมหาเถรสมาคม ลงวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๔๔ เรื่อง ป้องกันภัยยาเสพติด ดังนี้

"มหาเถรสมาคม ได้พิจารณาเห็นว่า ในปัจจุบัน มียาเสพติดรูปแบบต่าง ๆ แพร่ระบาดในหมู่ประชาชนกระจายทั่วไป เป็นอันตรายต่อเศรษฐกิจ และสังคม กระทบถึงศีลธรรม และวัฒนธรรมของชาติ

---

[๔๔]ประเวศ วะสี, **พระสงฆ์กับการรู้เท่าทันสังคม,** พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร : หมอชาวบ้าน, ๒๕๔๐), หน้า ๗๑.

รัฐบาลได้ดำเนินการ เพื่อป้องกัน และปราบปรามเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษอย่างมีระบบชัดเจน มหาเถรสมาคมได้เคยมีมติ ๓ ครั้ง คือ

ครั้งที่ ๑ ให้เจ้าคณะผู้ปกครอง และเจ้าอาวาส ให้ความร่วมมือกับทางราชการ ในการป้องกันภัยยาเสพติดให้โทษ

ครั้งที่ ๒ เห็นชอบให้วัดเป็นศูนย์สงเคราะห์ และฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด โดยใช้หลักธรรมในพระพุทธศาสนา ในการฟื้นฟูสมรรถภาพทั้งทางร่างกาย และจิตใจ

ครั้งที่ ๓ แต่งตั้งคณะกรรมการประสานงาน ศูนย์สงเคราะห์ และฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด เพื่อให้การป้องกันยาเสพติดให้โทษมีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น จึงให้พระสังฆาธิการ เจ้าคณะทุกระดับ และเจ้าอาวาสปฏิบัติดังต่อไปนี้

๑) ชี้แจง แนะนำ พระภิกษุ สามเณร และศิษย์วัด

๒) ชี้แจง แนะนำ ประชาชนที่อยู่ใกล้วัด และประชาชนทั่วไป

๓) ร่วมกับมหาวิทยาลัย วิทยาลัย วิทยาเขต โรงเรียน หรือสถาบันการศึกษาอื่นใดที่ตั้งอยู่ภายในบริเวณวัด หรือใกล้วัด แนะนำ หรือโดยวิธีการอื่นใดที่เหมาะสม ทั้งนี้มุ่งเน้นภัยแห่งยาเสพติดให้สอดคล้องกับนโยบายรัฐบาล" (ประกาศมหาเถรสมาคม)

สืบเนื่องจากมหาเถรสมาคมได้ประกาศเป็นมติมหาเถรสมาคมเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติด โดยมุ่งให้พระสงฆ์มีส่วนร่วมในการป้องกันปัญหายาเสพติดที่เกิดขึ้นในสังคม จึงทำให้พระสงฆ์มีความตระหนักถึงบทบาทหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกันปัญหายาเสพติดมากยิ่งขึ้น

กรมศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทของพระสงฆ์ไว้ว่าสภาพปัญหายาเสพติดที่กำลังแพร่ระบาดอย่างยิ่งในปัจจุบันเป็นปัญหาที่สำคัญ จากจิตสำนึกทางด้านคุณภาพจริยธรรมรวมทั้งคำนึงถึงสิทธิประโยชน์ของผู้ติดยาเสพติด และเพื่อให้สอดคล้องกับแผนงานในการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดของศูนย์ยาเสพติดแห่งชาติ มีนโยบายให้มีการช่วยเหลือ ส่งเสริม และสนับสนุนให้สมาคมมูลนิธิต่าง ๆ เข้ามามีส่วนช่วยเหลือด้านการป้องกันและการฟื้นฟูสมรรถภาพจิตแก่ผู้ติดยาเสพติดจึงเห็นว่าสถาบันทางศาสนามีสถานที่ และสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมอย่างยิ่ง เพราะนอกจากสถานที่เงียบสงบยังมีพระสงฆ์ และผู้นำทางศาสนาจะช่วยแนะนำหลักธรรมทางศาสนาช่วยฟื้นฟูสภาพจิตใจให้เข้มแข็งเสริมสร้างวิถีการดำเนินชีวิตที่ถูกต้องให้แก่ผู้ติดยาเสพติดเพื่อไม่ให้กลับไปใช้ยาเสพติดอีก[๔๕]

---

[๔๕] กรมศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ, **แนวทางการแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา**, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, ๒๕๔๓), หน้า ๒ -๕.

กระทรวงศึกษาธิการ ได้กล่าวถึง บทบาทของคณะสงฆ์ไทยที่มีต่อการแก้ปัญหายาเสพติด และการแพร่ระบาดยาเสพติดเข้าสู่ชุมชน แนวทางที่คณะสงฆ์ที่ดำเนินการตามบทบาทของคณะสงฆ์ในการแก้ไขปัญหา คือ ความเป็นผู้นำในการแก้ไขปัญหา การป้องกันและการให้ความช่วยเหลือ และการฟื้นฟูและพัฒนาจิตใจ ซึ่งมีแนวทางดังนี้

๑) ความเป็นผู้นำในการแก้ไขปัญหา คือ การใช้บทบาทของคณะสงฆ์ในลักษณะของความเป็นผู้นำชุมชนหรือการใช้ภาวะของความเป็นผู้นำชุมชนของคณะสงฆ์ ในการแก้ไขปัญหายาเสพติด แพร่ระบาดของยาเสพติดในชุมชน/หมู่บ้าน เช่น เป็นผู้นำชุมชนจัดกิจกรรมให้ประชาชนมีความสัมพันธ์อันดีของครอบครัวชุมชน วัด โรงเรียน เช่น กีฬา การต่อต้านยาเสพติด เป็นผู้นำชุมชนในการกระตุ้นสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนในพื้นที่เกิดความตระหนักร่วมเป็นพลังแผ่นดินเพื่อเอาชนะยาเสพติดภายในชุมชน/หมู่บ้าน

๒) การป้องกันและการให้ความช่วยเหลือ หมายถึง การให้ความช่วยเหลือในลักษณะของการให้ความช่วยของคณะสงฆ์ในการแก้ไขปัญหายาเสพติด แพร่ระบาดของยาเสพติดในชุมชน/หมู่บ้านทั้งทางตรงและและทางอ้อม เช่น ช่วยพัฒนาเสริมสร้างสมรรถนะของประชาคมหมู่บ้านให้มีความเข้มแข็งและมีศักยภาพในการจัดการแก้ไขปัญหายาเสพติดในหมู่บ้านด้วยตนเองร่วมกับผู้นำชุมชนในการระวังการแพร่ระบาดในชุมชน การติดตามผู้เสพติดที่ผ่านการบำบัดรักษาแล้ว และการทำหรือให้ข้อมูลยาเสพติดในชุมชน เป็นต้น

๓) การฟื้นฟูและพัฒนาจิตใจ หมายถึง การให้ความช่วยเหลือในลักษณะของการให้ความช่วยของคณะสงฆ์ในการฟื้นฟูและพัฒนาจิตใจของผู้ติดยาเสพติดและผู้ที่ยังไม่ได้ติดยาเสพติด เพื่อวางแนวทางการแก้ไขปัญหายาเสพติดและแพร่ระบาดของยาเสพติดในชุมชน/หมู่บ้านทั้งทางตรงและและทางอ้อม เช่น คณะสงฆ์จัดให้มีกิจกรรมในวันสำคัญต่าง ๆ เช่น วันแม่ วันพ่อ และเทศนาสั่งสอนประชาชนให้ลด ละ เลิกอบายมุข เพิ่มเป็นพิเศษ ดอยดูแล แนะนำและช่วยเหลือผู้ที่เริ่มติดยาเสพติดให้ไปพบแพทย์และช่วยบำบัด ฟื้นฟูจิตใจ แก่ผู้ติดยาเสพติดให้ได้รับการรักษา เป็นต้น[๙๖]

จากบทบาทของพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดข้างต้นพอสรุปได้ว่า บทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาสังคม มีความสำคัญที่สุดอย่างหนึ่งในการให้ความช่วยเหลือสังคมไทย โดยมีส่วนช่วยกล่อมเกลาจิตใจ และลักษณะนิสัยของคนไทย

---

[๙๖]กระทรวงศึกษาธิการ, **ยาเสพติดและการแพร่ระบาดของยาเสพติดในชุมชน**, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, ๒๕๔๐), หน้า ๒๕.

แนวทางสำหรับพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติด

โสภา ชูพิชัยกุล ชปิฬมันน์ ได้กล่าวถึง แนวทางในการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดใน "การศึกษาการแพร่ระบาดการติดยาเสพติดในเด็ก และเยาวชนย่านชุมชนแออัด ศึกษาเฉพาะกรณีในเขตกรุงเทพมหานคร" ดังนี้

๑. การให้การศึกษา โดยการสอดแทรกความรู้เรื่องยาเสพติดไว้ในหลักสูตรการเรียนการสอนในโรงเรียน

๒. การเผยแพร่ข่าวสาร เป็นปัจจัยสำคัญของการป้องกันยาเสพติด โดยการอาศัยเทคนิควิธี และสื่อชนิดต่าง ๆ ถ่ายทอดความรู้กลุ่มเป้าหมาย เช่น การจัดวิทยากรบรรยายสื่อมวลชนต่าง ๆ

๓. การพัฒนาบุคลากร ซึ่งถือเป็นสื่อบุคคลในการให้ข่าวสาร และการศึกษาสามารถถือเป็นสื่อบุคคลในการให้ข่าวสาร และการศึกษาสามารถถ่ายทอดความรู้ ตลอดจนมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนทัศนคติ และพฤติกรรมเกี่ยวกับยาเสพติดของกลุ่มเป้าหมายได้อย่างมีสัมฤทธิ์ผล

๔. การผลิตสื่อ ซึ่งนับเป็นเครื่องมือทางเทคโนโลยีอย่างหนึ่งที่จะช่วยให้การปฏิบัติงานเผยแพร่ สำเร็จลุล่วงไปได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ช่วยเร้าความสนใจ จดจำง่าย และประหยัดเวลา

๕. การจัดกิจกรรมทางเลือก เพื่อให้ประชาชนมองเห็นทางเลือกอื่นในการแก้ปัญหา มีทั้งทางเลือกด้านสุขภาพอนามัย เช่น กีฬา นันทนาการ ดนตรี ทางเลือกด้านจริยธรรม เช่น อบรมศีลธรรม กิจกรรมทางศาสนา ทางเลือกด้านสังคม เช่น จัดตั้งชมรม หรือสมาคม และทางเลือกด้านอาชีพ เช่น การฝึกอาชีพ และการส่งเสริมรายได้

๖. การวิจัย และประเมินผล เป็นการศึกษาหาแนวทางที่เหมาะสม และตรวจสอบประสิทธิผลของการดำเนินงานที่ผ่านมา เพื่อแก้ไขวิธีการป้องกันยาเสพติดให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด[๙๑]

ท่านฺ ธิริสิงฺหี ได้กล่าวถึง วิธีการดำเนินงานป้องกันปัญหายาเสพติดที่หน่วยงานต่าง ๆ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ว่ามี ๖ วิธี ดังนี้

๑. การให้ข่าวสาร (Information) การให้ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ เกี่ยวกับข้อเท็จจริง ซึ่งควรจัดให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย และต้องเป็นข่าวสารที่น่าเชื่อถือ

๒. การให้การศึกษาด้านจิตใจ หรือความรู้สึก (Affective Education) ช่วยให้คนรู้จักใช้กระบวนการคิด และตัดสินใจในการเลือกค่านิยม หรือสิ่งหนึ่งสิ่งใดหลังจากที่ได้พิจารณาผลที่ได้ของตัวเลือกแต่ละตัว โดยใช้เหตุผล และวิจารณญาณแล้ว

---

[๙๑]โสภา ชูพิชัยกุล ชปิฬมันน์, **ปัญหาสังคม,** (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, ๒๕๓๓), หน้า ๑๘.

๓. เพื่อช่วยเพื่อน (Peer Counselling) เป็นการให้เพื่อนเป็นที่ปรึกษาของเพื่อน วิธีที่จัดขึ้นได้ง่าย เพราะโดยปกติเด็กที่รักเพื่อนจะปรึกษาเพื่อน และขอ หรือให้ความช่วยเหลือแก่เพื่อน

๔. การให้การศึกษาเกี่ยวกับการทำงาน และการวางแผนอาชีพ (Career Planning) ช่วยให้คนมีความมุ่งมั่นในชีวิตเพื่อจะได้มีความสำเร็จ และมีความภาคภูมิใจในตนเอง เมื่อทุกคนมีแผนในการดำเนินชีวิตแล้ว จะทำให้รู้สึกว่าตนเองเป็นคนมีเป้าหมาย จะตัดสินใจทำอะไรลงไปต้องมีหลักการและเหตุผลที่เพียงพอ

๕. การสร้างสื่อสัมพันธ์ภายในครอบครัว (Family Communication) การสื่อสาร ความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกันทั้งผู้ให้ และผู้รับจะก่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีงามต่อกันในครอบครัว จะช่วยขจัดปัญหาต่าง ๆ ทั้งในด้านส่วนตัว ครอบครัว และสังคมได้มาก

๖. การให้ทางเลือก (Alternative) กิจกรรมที่ช่วยส่งเสริม สนับสนุน และตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐาน ซึ่งสามารถเลือกนำไปใช้ให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย เช่น การออกกำลังกาย การเล่นกีฬา การศึกษาเกี่ยวกับศาสนา การเข้าชมรมอ่านหนังสือ บริการชุมชน นาฏศิลป์ ดนตรี ศิลปะ กิจกรรมเหล่านี้จะช่วยให้เด็กใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เห็นคุณค่าของเวลา และช่วยเบี่ยงเบนความสนใจของกลุ่มเป้าหมายไปจากพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมได้[๔๙]

สำนักงานคณะกรรมการป้องกัน และปราบปรามยาเสพติด ยังได้เสนอแนะรูปแบบการดำเนินกิจกรรมเพื่อป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน ซึ่งมีกิจกรรมต่าง ๆ ที่สามารถกระทำได้เพื่อสร้างความตระหนัก และเกิดจิตสำนึกที่จะมุ่งช่วยกันป้องกันปัญหายาเสพติดในชุมชนของตนเอง ดังนี้

๑. การบรรยายให้ความรู้ในชุมชน โดยการเชิญวิทยากรมาบรรยาย เสนอเนื้อหาสาระที่เป็นความรู้ ข้อมูล และประสบการณ์ให้ชาวบ้านได้รับรู้และเกิดความเข้าใจในเรื่อง โทษพิษภัยของยาเสพติด และเกิดความตระหนักที่จะมุ่งมั่นช่วยกันป้องกันปัญหายาเสพติดในชุมชน ซึ่งในชุมชนนั้นอาจประสานความร่วมมือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการให้ความรู้ในชุมชน โดยอาจต้องจัดในเวลาที่เหมาะสม เช่น ช่วงเย็น หรือช่วงเสิงงาน และในวันหยุดเสาร์ - อาทิตย์

๒. การใช้สื่อกลางแจ้ง โดยการนำเสนอข่าวสารข้อมูลโดยอาศัยสื่ออย่างง่าย ๆ ที่ติดตั้งค่อนข้างถาวรไว้ในที่ซึ่งชาวบ้านผ่านไป – มา เสมอ และสามารถพบเห็นได้ โดยเนื้อหาควรมีลักษณะสั้น ๆ เข้าใจง่าย แต่มีรูปแบบ และสีสันดึงดูดความสนใจ สื่อกลางแจ้งนี้มีหลายรูปแบบ

---

[๔๙] ทำนุ สิริสิงห์, **ปัญหายาเสพติดกับสังคมไทย**, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ดวงกมล, ๒๕๓๑), หน้า ๒๖๗ – ๒๗๒.

ได้แก่ ป้าย คำขวัญ/คำเตือน ป้ายผ้า บอร์ดข่าวต่าง ๆ เป็นต้น บางครั้งสื่อเหล่านี้อาจติดตั้งอยู่ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ติดกับต้นไม้ (ที่เรียกว่า ต้นไม้พูดได้) หรือติดบนรั้ว/กำแพง/ข้างอาคาร หรือบ้าน (ที่เรียก หนังสือพิมพ์กำแพง) นอกจากนี้อาจอยู่ในรูปแบบอื่น เช่น หุ่นจำลอง ว่าว เป็นต้น

สื่อกลางแจ้งบางประเภทเป็นสื่อที่เคลื่อนที่ได้ เช่น แผ่นป้ายข่าวสารข้อมูลที่ติดกับรถเสื้อยืดที่มีคำขวัญ เสื้อคิวรถมอเตอร์ไซค์รับจ้างที่มีคำขวัญ ซึ่งสามารถเผยแพร่ไปตามที่ต่าง ๆ ได้ตลอดเวลา เป็นต้น

๓. การรณรงค์ เป็นการทำงานประชาสัมพันธ์อย่างเข้มข้น เพื่อกระตุ้นชาวบ้านให้ตื่นตัวต่อปัญหา และเกิดการร่วมมือกัน โดยพร้อมเพรียงกัน เพื่อป้องกันปัญหายาเสพติด การรณรงค์โดยทั่วไปจึงเน้นความเอิกเกริก จึงมักใช้การประโคมด้านข่าวสาร และใช้กิจกรรมทุกรูปแบบ และสื่อเผยแพร่หลายรูปแบบผสมผสานในการดำเนินการ

อย่างไรก็ตาม การรณรงค์โดยชุมชนควรมุ่งเน้นที่การระดมชาวบ้านให้มีความร่วมมือกันทำกิจกรรมให้ได้เป็นจำนวนมาก กิจกรรมจึงควรเลือกรูปแบบที่เรียบง่าย เปิดโอกาสให้การมีส่วนร่วมทำได้สะดวก และไม่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน เช่น การเดินรณรงค์ภายในชุมชน การตกแต่งหน้าบ้านของตนเองด้วยคำขวัญ โดยใช้วัสดุที่หาได้ง่าย เป็นต้น ที่สำคัญ คือ ต้องเหมาะสมกับความพร้อมของแกนนำชุมชนด้วย ไม่คิดกิจกรรมที่เกินกำลัง/ความพร้อมที่จะทำได้

๔. การประชุม หรือเสวนา (เวทีชาวบ้าน) เป็นการจัดประชุมชาวบ้านเพื่อให้มีโอกาสพบปะพูดคุยกัน เกี่ยวกับสภาพปัญหายาเสพติดในชุมชน จุดประสงค์เบื้องต้นเพื่อให้ชาวบ้านที่ตระหนักถึงปัญหาอยู่แล้วได้ช่วยกันพิจารณาสภาพปัญหาในชุมชนเองให้ชาวบ้านที่อาจยังไม่รับรู้หรือมองข้ามปัญหาได้รับทราบ และมองเห็นความจำเป็นที่จะต้องป้องกัน และแก้ไขปัญหา ให้เกิดการถกเถียง อธิบายเหตุผลระหว่างชาวบ้านกันเอง ทำให้ผู้ที่ไม่ยอมรับปัญหากลับมายอมรับ และมองเห็นความจำเป็นที่จะต้องป้องกัน และแก้ไขปัญหา การประชุม/เสวนา บ่อยครั้ง และเน้นการกระตุ้นให้ชาวบ้านแสดงความคิดเห็น และยอมรับฟังกัน และกัน อาจสามารถดำเนินไปถึงขั้น การค้นหาสาเหตุของปัญหา และวิธีแก้ไขปัญหา จนถึงการวางแผนเพื่อการดำเนินการป้องกัน และแก้ไขปัญหาในชุมชนเอง

๕. การเผยแพร่ผ่านหอกระจายข่าว เป็นกิจกรรมเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่ต้องอาศัยงบประมาณ การบริหาร และจัดการอย่างมาก ตั้งแต่การจัดหา และคิดตั้งอุปกรณ์ ได้แก่ เครื่องขยาย

เสียง วิทยุ/เครื่องเทปบันทึกเสียง ไมโครโฟน ลำโพงภายนอก และวางระบบไฟฟ้าตามความเหมาะสม[๕๕]

จากแนวทางการป้องกันปัญหายาเสพติดที่กล่าวมาแล้วข้างต้น บทบาทการป้องกันปัญหายาเสพติดของพระสงฆ์ในที่นี้ คือ การปฏิบัติตนของพระสงฆ์ เกี่ยวกับการป้องกันปัญหายาเสพติดในชุมชน ได้แก่ ครอบครัว โรงเรียน สถานที่ทำงาน และชุมชน โดยการแสดงออกในรูปของการกระทำ และการจัดกิจกรรม ทั้งทางตรง และทางอ้อม ได้แก่ การอบรมสั่งสอน การให้คำแนะนำปรึกษา การสนับสนุนกิจกรรม และการเป็นผู้ประสานงาน

จากแนวทางสำหรับพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติด ชี้ให้เห็นว่า พระสงฆ์ได้ทำหน้าที่ในการส่งเสริมให้บุคคลมีความเข้มแข็งภายใน เพื่อให้มีศักยภาพในการต่อสู้กับอุปสรรคปัญหาต่าง ๆ ในการดำเนินชีวิต เป็นนักสังคมสงเคราะห์ และนักจิตวิทยาชุมชนสนับสนุนส่งเสริมให้ความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนในการดำเนินชีวิตที่ถูกต้องดีงาม โดยใช้กิจกรรมเป็นสื่อในการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเข้าใจจิตใจของประชาชน โดยการอบรมสั่งสอน ให้คำแนะนำปรึกษาสนับสนุนกิจกรรม และการเป็นผู้ประสานความร่วมมือในการดำเนินการป้องกันปัญหายาเสพติดกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งการที่พระสงฆ์ได้เข้ามามีส่วนร่วมเป็นผู้จัดกิจกรรมให้การอบรมสั่งสอน ให้คำแนะนำปรึกษา หรือเข้ามามีส่วนร่วมช่วยเหลือในการปฏิบัติกิจกรรม รวมถึงการอนุเคราะห์ด้วยสิ่งของที่จำเป็นในการดำเนินการป้องกันปัญหายาเสพติดในชุมชน และกระตุ้นเตือนให้ประชาชนในชุมชนมองเห็นโทษ เกี่ยวกับยาเสพติด ส่งเสริมทักษะในการหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงต่าง ๆ ด้วยการใช้แนวทางในการดำเนินชีวิตตามหลักพุทธธรรมเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปในทางที่ดี

ผู้วิจัยได้ประมวลบทบาทของพระสงฆ์เข้ากับแนวคิดบทบาทของนักจิตวิทยาชุมชน เพื่อสร้างเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษา ชี้ให้เห็นถึงบทบาทการป้องกันปัญหายาเสพติดของพระสงฆ์ให้ชัดเจนยิ่งขึ้นขณะเดียวกันก็ได้รวบรวมงานวิจัยที่สะท้อนให้เห็นถึงบทบาทของพระสงฆ์ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันปัญหายาเสพติด และงานวิจัยที่เกี่ยวกับบทบาทของสถาบันทางสังคมที่มีส่วนในการป้องกันปัญหายาเสพติด มาสนับสนุนประกอบการศึกษาในครั้งนี้ ดังนี้

---

[๕๕]สำนักงานคณะกรรมการป้องกัน และปราบปรามยาเสพติด,**ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด**, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, ๒๕๓๗), หน้า ๑๑.

๒.๔ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับยาเสพติด

๒.๔.๑ ความหมาย ประเภท และลักษณะของยาเสพติด

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ ได้ให้ความหมายของยาเสพติดไว้ว่าเป็นตำนาม หมายถึง ยาหรือสารเคมีซึ่งเมื่อเสพหรือฉีดเข้าสู่ร่างกายติดต่อกันชั่วระยะเวลาหนึ่งก็จะติดก่อให้เกิดพิษเรื้อรัง ทำให้ร่างกายจิตใจทรุดโทรม ได้แก่ ฝิ่น กัญชา ยานอนหลับ สุรา เป็นต้น บางทีใช้คำว่าสารเสพติด[๕๐]

พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ (๒) มาตรา ๔ หมายความถึง สารเคมีหรือวัตถุใด ๆ ซึ่งเมื่อเสพเข้าสู่ร่างกายไม่ว่าจะโดยรับประทาน ดม สูบ ฉีดหรือด้วยประการใด ๆ แล้วทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจในลักษณะสำคัญ เช่น ต้องเพิ่มขนาดการเสพเรื่อยๆ มีอาการถอนยาเมื่อขาดยา มีความต้องการเสพ ทั้งร่างกายและจิตใจอย่างรุนแรงตลอดเวลา และสุขภาพโดยทั่วไปจะทรุดโทรมกับรวมทั้งพืชหรือส่วนของพืชที่เป็นหรือให้ผลผลิตเป็นยาเสพติดให้โทษ หรืออาจใช้ผลิตเป็นยาเสพติดให้โทษและสารเคมี ที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดให้โทษดังกล่าวด้วย[๕๑]

สำนักงานคณะกรรมการป้องและปราบปรามยาเสพติด ได้ให้ความหมายของยาเสพติด หมายถึง สารหรือยาที่อาจเป็นผลิตภัณฑ์จากธรรมชาติหรือจากธรรมชาติหรือจากการสังเคราะห์ ซึ่งเมื่อบุคคลใดเสพหรือได้รับเข้าไปในร่างกายซ้ำ ๆ กันแล้วไม่ว่าจะด้วยวิธีใด ๆ เป็นระยะ ๆ หรือนานติดต่อกันที่ตามจะทำให้บุคคลนั้นต้องตกอยู่ได้อำนาจและเป็นทาสของสิ่งนั้นทางด้านร่างกายและจิตใจ หรือจิตใจเพียงอย่างเดียว นอกจากนี้ยังอาจต้องเพิ่มปริมาณการเสพขึ้นเรื่อยๆ หรือทำให้สุขภาพของผู้เสพติดเสื่อมโทรมลง และเมื่อถึงเวลาอยากเสพแล้วไม่ได้เสพจะมีอาการผิดปกติทางด้านร่างกายและจิตใจ หรือเฉพาะทางด้านจิตใจเกิดขึ้นในผู้เสพนั้น[๕๒]

กระทรวงศึกษาธิการ กล่าวว่ายาเสพติดหมายถึงสารเคมีหรือวัตถุชนิดใดก็ตามเมื่อเสพเข้าสู่ร่างกายไม่ว่าจะโดยรับประทาน ดม สูบ ฉีด หรือ วิธีใดก็ตามก่อให้เกิดผลต่อร่างและจิตใจที่สำคัญ

---

[๕๐]ราชบัณฑิตยสถาน, **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน,** (กรุงเทพมหานคร: บริษัทสำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิชจำกัด, ๒๕๒๕), หน้า ๓๓๕.

[๕๑]ฝ่ายวิชาการไทยวัฒนาพานิช, **พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒,** (กรุงเทพมหานคร : บริษัทสำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิชจำกัด, ๒๕๒๒), หน้า ๕.

[๕๒]สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, **เบื้องต้นเรื่องยาและยาเสพติด,** พิมพ์ครั้งที่ ๘, (กรุงเทพมหานคร : องค์การพิมพ์, ๒๕๔๐), หน้า ๑๓-๑๕.

๔ ประการ คือ ๑) มีความต้องการเสพยานั้นทั้งทางร่างกายและจิตใจ ๒) ต้องเพิ่มขนาดของยาที่เสพมากขึ้น ๓) เมื่อหยุดเสพจะมีอาการขาดยา ๔) สุภาพทั่วไปทรุดโทรมจากการเสพยานั้น[๕๒]

ทรงพล พูลพิพัฒน์ กล่าวว่ายาเสพติดหมายถึง สารมีหรือวัตถุชนิดใดๆซึ่งเมื่อเสพเข้าสู่ร่างกาย ไม่ว่าจะโดยรับประทาน ดม สูบ ฉีด หรือด้วยประการใด ๆ แล้ว ทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจในลักษณะสำคัญ เช่น ต้องเพิ่มขนาดการเสพขึ้นเรื่อย ๆ มีอาการถอนยาเมื่อยากยาและเป็นสิ่งเสพติดประเภทผิดกฎหมาย[๕๔]

ทัศนียา ปิ่นคล้าย กล่าวว่ายาเสพติด หมายถึงสารใดก็ตามที่เข้าสู่ร่างกายโดยการรับประทาน ฉีด สูบ หรือดมก็ตามมีผลต่อจิตใจและร่างกายของผู้ใช้สารนี้โดยตรงมีลักษณะต้องเพิ่มยาเสพติดตลอดเวลาเมื่อหยุดยาเสพติดแล้วจะมีอาการขาดยา ถ้าใช้ยาเสพติดเป็นเวลานานจะเกิดความต้องการยาเพิ่มมากขึ้น ผลเสียต่อสุภาพ[๕๕]

สุขฤดี ธัชศฤงคารสกุล กล่าวโดยสรุปยาเสพติด หมายถึง ยาชนิดหนึ่งชนิดใดที่ไม่ว่าจะเสพโดยวิธีกิน ทา ดม สูบ หรือเข้าสู่ร่างกาย ทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจ กล่าวคือร่างกายทรุดโรมลงมีความต้องการปริมาณยามากขึ้นและรุนแรง และมีอาการขาดยาเมื่อต้องการจะหยุดยารวมทั้งส่งผลกระทบต่อสังคมอีกด้วย[๕๖]

เพรินตา กะลัมพากร กล่าวว่า ยาเสพติด หมายถึง สารที่เป็นผลผลิตภัณฑ์จากธรรมชาติหรือการจากสังเคราะห์เมื่อบุคคลใดเสพหรือได้รับเข้าไปในร่างกายซ้ำ ๆ กัน แล้วนั้นต้องคอยอยู่ได้อำนาจหรือเป็นทาสของสิ่งนั้นทางด้านร่างกายจิตใจ ต้องเพิ่มปริมาณการเสพขึ้นเรื่อย ๆทำให้สุขภาพของ

---

[๕๒]กระทรวงศึกษาธิการ, แนวทางปฏิบัติเพื่อป้องกันปัญหายาเสพติดให้โทษในสถานศึกษา (กรุงเทพมหานคร : กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๔๓), หน้า ๒๔.

[๕๔]ทรงพล พูลพิพัฒน์, "ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการติดยาเสพติด : ศึกษากรณีผู้ต้องหาทัณฑสถานบำบัดพิเศษพระนครศรีอยุธยา", **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์), ๒๕๔๓, หน้า ๓.

[๕๕]ทัศนียา ปิ่นคล้าย, **ปัญหาสังคม**, (กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาสังคมวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ๒๕๔๓), หน้า ๑๔.

[๕๖]สุขฤดี ธัชศฤงคารสกุล, โปรแกรมการเสริมสร้างทักษะชีวิตเพื่อป้องกันการเสพยาบ้าของนักเรียนมัธยมชั้นปีที่ ๑ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการในเขตกรุงเทพมหานคร, วิทยา**นิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร), ๒๕๔๓, หน้า ๑๔.

ผู้เสพติดเสื่อมโทรมลงเมื่อถึงเวลาอยากเสพแล้วไม่ได้เสพจะมีอาการผิดปกติทางด้านร่างกาย และจิตใจหรือเฉพาะทางด้านจิตใจเกิดขึ้นในผู้เสพนั้น[๕๙]

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ยาเสพติด หมายถึง สารเคมีหรือวัตถุชนิดใด ๆ เมื่อเสพติดแล้วทำเกิดผลทั้งทางร่างกายและจิตใจของผู้เสพทำให้ผู้เสพมีสุขภาพทรุดโทรม

๒.๓.๒ ประเภทของยาเสพติด

ตาม พ.ร.บ. ยาเสพติดให้โทษ แบ่งยาเสพติดออกเป็น ๕ ประเภท คือ

๑) ประเภทที่ ๑ ยาเสพติดให้โทษชนิดร้ายแรงเฮโรอีน (Heroin) อเซอทร์ฟีน (Aratom)

๒) ประเภทที่ ๒ ยาเสพติดให้โทษทั่วไป เช่น มอร์ฟีน (Morphine) โคคาอีน (Cicaine)

๓) ประเภทที่ ๓ ยาเสพติดให้โทษที่มียาเสพติดให้โทษประเภทที่ ๒ เป็นส่วนผสมอยู่ด้วย เช่น ยาแก้ไอผสมโคเดอีน (Codeine Cough Syrup)

๔) ประเภทที่ ๔ สารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดให้โทษ ประเภทที่ ๑ หรือประเภทที่ ๒ เช่น อเซติกแอนไฮไดรด์ (Acetic Anhydride) อเซติลคลอไรด์ (Acetyl l Chloride)

๕) ประเภทที่ ๕ ยาเสพติดให้โทษที่มิได้เข้าอยู่ในประเภทที่ ๑-๔ เช่น กัญชา (Cannabis) พืชกระท่อม (Kratom)[๕๙]

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กล่าวว่า ยาเสพติดสามารถจัดเป็นประเภทต่าง ๆ นอกจากแบ่งออกตามฤทธิ์แล้วยังแบ่งตามแหล่งที่มาแบ่งตามกฎหมาย และแบ่งตามองค์การอนามัยโลกได้ดังนี้ แบ่งตามการออกฤทธิ์ของยาเสพติดต่อระบบประสาทส่วนกลาง ยาเสพติดมีคุณสมบัติสำคัญ คือ สามารถออกฤทธิ์ต่อระบบประสาทส่วนกลางสามารถแบ่งยาเสพติดออกเป็น ๔ ประเภทคือ

๑. ประเภทกดประสาท เช่น กลุ่มฝิ่น (ฝิ่น มอร์ฟีน โคเดอีน เฮอโรอีน ฯลฯ) ยาระงับประสาท และยานอนหลับ (เซโคบาร์บิตาล อะโมบาร์บิตาล ฯลฯ) ยากล่อมประสาท (เมโปรบาเมท

---

[๕๙]เพลินตา กะล้มพากร, การมีส่วนร่วมในการวางแผนป้องกันสารเสพติดของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนขยายโอกาสการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสระบุรี, **ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร), ๒๕๔๔, หน้า ๑๒.

[๕๙]เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๒.

ไดอาซีแพม คลอไดซีพอกไซด์ ฯลฯ) สารระเหย (ทินเนอร์ แลกเกอร์ กาว น้ำมนเบนซิน ฯลฯ) เครื่องดื่มมึนเมา (เหล้า เบียร์ วิสกี้ ฯลฯ)

๒. ประเภทกระตุ้น เช่น แอมเฟตามีน เมทแอมเฟตามีน อีเฟดริน กระท่อม โคเคอีน (โคเคน) กาแฟ ฯลฯ

๓. ประเภทหลอนประสาท เช่น แอลเอสดี เห็ดขี้ควาย ฯลฯ

๔. ประเภทออกฤทธิ์ผสมผสานอาจกด กระตุ้น หรือหลอนประสาทผสมร่วมกัน เช่น กัญชา ฯลฯ[๕๕]

กระทรวงศึกษาธิการ แบ่งประเภทยาเสพติดออกเป็น ๓ ประเภท ได้แก่

๑. ประเภทตามอาการออกฤทธิ์ต่อระบบประสาทส่วนกลาง แบ่งเป็น ๔ ประเภทดังนี้

๑.๑ ประเภทประสาทได้แก่ ฝิ่น มอร์ฟีน เฮโรอีน โคเคอีน ยาระงับประสาท ยานอนหลับ ยากล่อมประสาท สารระเหย เครื่องดื่นมึนเมา

๑.๒ ยาประเภทกระตุ้นประเภท ได้แก่ แอมเฟตามีน กระท่อม บุหรี่ กาแฟ

๑.๓ ประเภทหลอนประสาท ได้แก LSD DNT และเห็ดขี้ควาย

๑.๔ ประเภทออกฤทธิ์ผสมผสาน กด กระตุ้น และหลอนประสาทผสมรวมกัน ได้แก่ กัญชา

๑.๕ ประเภทแบ่งแหล่งที่มา แบ่งเป็น ๒ ประเภท ดังนี้

๑.๕.๑ ประเภทที่ได้จากธรรมชาติ ได้แก่ ฝิ่น กระท่อม กัญชา

๑.๕.๒ ประเภทที่ได้จากการสังเคราะห์ได้แก่ เฮโรอีน แอมเฟตามีน เป็นต้น

๑.๖ ประเภทแบ่งตามกฎหมาย แบ่งได้ ๒ ประเภท ดังนี้

๑.๖.๑ ประเภทถูกกฎหมาย ได้แก่ ยาแก้ไอ บุหรี่ กาแฟ

๑.๖.๒ ประเภทผิดกฎหมาย ได้แก่ ฝิ่น มอร์ฟีน เฮโรอีน แอมเฟตามีน เซโคบาร์บิตาล

๑.๗ แบ่งตามลักษณะของการกำเนิดของยาเสพติด ซึ่งแบ่งเป็น ๒ ประเภท คือ

๑.๗.๑ ยาเสพติดตามธรรมชาติ เป็นสารที่กลั่นหรือสกัดจากพืชบางชนิดโดยตรง เช่น โคเคอีน ฝิ่น กัญชา รวมทั้งสารที่สกัดได้จากพืชเหล่านั้นมาปรับปรุงเป็นอย่างอื่นโดยกรรมวิธีทางเคมีด้วย เช่น มอร์ฟีน เฮโรอีน

---

[๕๕]สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, **เบื้องต้นเรื่องยาและยาเสพติด.** พิมพ์ครั้งที่ ๘, (กรุงเทพมหานคร : อรุณการพิมพ์, ๒๕๔๐), หน้า ๓๗-๓๘.

๑.๗.๒ ยาเสพติดสังเคราะห์ เป็นสารที่ผลิตขึ้น ในห้องปฏิบัติการด้วยกรรมวิธีเคมีนำมาใช้แทนยาธรรมชาติได้ โดยสารที่สังเคราะห์ขึ้นมาได้นั้นออกฤทธิ์เหมือนยาเสพติดธรรมชาติ เช่น เฟซีดิน ไทเซบโดน เมซาโดน

๒. แบ่งตามลักษณะการออกฤทธิ์ของยาเสพติด ต่อระบบประสาทส่วนกลางซึ่งแบ่งเป็น ๔ ประเภท

๒.๑ ประเภทกดประสาท (Depressant) ทำให้ประสาทและสมองมึนชา อารมณ์จิตใจเฉื่อยชาและกล้ามเนื้ออ่อนคลายได้แก่ฝิ่น มอร์ฟีน เฮโรอีน ยาระงับประสาท ยานอนหลับ ตลอดจนเครื่องมึนเมา

๒.๒ ประเภทกระตุ้นประสาท (Stimulant) ทำให้สมองและประสาทตื่นตัว กระวนกระวาย ได้แก่ แอมเฟตามีน (ยาบ้า) เมทแอมเฟตามีน อีเฟดริน โคเคน กระท่อมและคาเฟอีน

๒.๓ ประเภทหลอนประสาท (Hallucinogen) ทำให้เกิดอาการประสาทหลอน เห็นภาพผิดไปจากปกติ ความรู้สึกสัมพันธ์แปรปรวน มีปฏิกริยาไปจากความจริงทั้งหมด ได้แก่ แอล เอส ดี (Lysergic Acid Diethylamide) เห็ดขี้ควาย (Magic Mushroom)

๒.๔ ประเภทออกฤทธิ์ผสมผสาน (Mixed) ยาเสพติดบางชนิดเมื่อเสพปริมาณน้อยจะออกฤทธิ์กระตุ้นประสาท แต่ถ้าเพิ่มปริมาณขึ้นจะออกฤทธิ์กดประสาท และถ้าเพิ่มมากขึ้นจะทำให้หลอนประสาทได้[๖๐]

สรุปได้ว่า ยาเสพติดมีหลายประเภทได้แก่ ยาเสพติดจากธรรมชาติและจากการสังเคราะห์ แต่การวิจัยในครั้งนี้ศึกษายาเสพติดประเภทผิดกฎหมาย

โทษพิษภัยของยาเสพติด

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กล่าวว่าโทษพิษภัยอันเกิดจากการใช้ยาเสพติด นอกจากจะมีผลกระทบต่อผู้เสพโดยตรงทั้งทางร่างกายและจิตใจแล้วยังก่อให้เกิดผลกระทบทางอ้อมต่อครอบครัวประเทศชาติ ทั้งทางด้านสังคมและเศรษฐกิจ[๖๑] ได้ดังนี้

๑. โทษพิษภัยต่อผู้เสพ ที่เห็นได้ชัดเจนคือ ผลต่อสุขภาพร่างกายและจิตใจซึ่งส่วนหนึ่งเกิดจากฤทธิ์ต่อระบบต่างๆ ของร่างกายเมื่อร่างกายรับยาเหล่านั้นเป็นประจำทำให้การทำงานของระบบต่างๆ ผิดปกติจากเดิมจึงทำให้สุขภาพของผู้เสพเสื่อมโทรมลง มีร่างกายซูบผอมผิวคล้ำสมอง

---

[๖๐]กระทรวงศึกษาธิการ, **แนวทางปฏิบัติเพื่อป้องกันปัญหายาเสพติดให้โทษในสถานศึกษา,** อ้างแล้ว, หน้า ๒๐.

[๖๑]คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, **เบื้องต้นเรื่องยาและยาเสพติด,** อ้างแล้ว, หน้า ๓๗-๓๘.

เสื่อม ป่วยด้วยโรคระบาดต่าง ๆ ที่ได้รับอิทธิพลจากฤทธิ์ยา เช่น โรคทางเดินอาหารโรคปอด โรคหัวใจ โรคตับ โรคไต ฯลฯ ภูมิต้านทานในร่างกายลดลง ทำให้ติดเชื้อโรคได้ง่ายและถ้ายาเสพติดนั้นมีสารอื่นเจือปนอยู่ด้วย เช่น เฮโรอีน เบอร์ ๓ อาจมียานอนหลับหรือสารหนูผสมอยู่ด้วย น้ำมันเบนซินบางชนิดมีสารตะกั่วผสมอยู่ด้วยลักษณะเช่นนี้จะเพิ่มภัยจากสารเจือปนได้อีกด้วย นอกจากนี้ผู้เสพยาเสพติด โดยการฉีดหากมีการใช้เข็มฉีดยาร่วมกันอาจถึงแก่ชีวิตได้เพราะเกิดภาวะการติดเชื้อเช่น การติดเชื้อไวรัสโรคเอดส์ จากการใช้เข็มและกระบอกฉีดยาร่วมกันของผู้เสพติด เฮโรอีน โดยวิธีฉีดเข้าเส้น ในส่วนของจิตใจพบว่าผู้ติดยาเสพติด มีอารมณ์ไม่ปรกติ เช่น อ่อนไหวง่าย ซึม หรือ เกี้ยวกราดในที่สุดก็จะเป็นบุคคลที่ไร้สมรรถภาพทั้งร่างกายและจิตใจไม่สนใจตนเองขาดความรับผิดชอบไม่อาจทำงานหรือเรียนหนังสือได้ และมักประสบอุบัติเหตุ หรือแม้แต่การทำร้ายตนเองและผู้อื่น นอกจากนี้ยังทำให้เสียทรัพย์ซึ่งอาจเป็นสาเหตุในการก่ออาชญากรรม ปล้นจี้ หรือฆ่า เพื่อนำเงินมาซื้อยาเสพติดและความร้ายแรงของพิษภัย ก็จะเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆตามปริมาณของยาเสพติดที่ผสมในร่างกายที่เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ

๒. โทษพิษภัยต่อครอบครัว การติดยาเสพติดนอกจากจะทำให้เสื่อมเสียชื่อเสียงของตนเองและครอบครัวแล้วผู้เสพติดยังขาดความรับผิดชอบ ไม่เอาใจใส่ ไม่ห่วงใย ไม่ดูแลครอบครัวอย่างที่เคยปฏิบัติมาทำให้ครอบครัวขาดความอบอุ่น ต้องสูญเสียเศรษฐกิจและรายได้ของครอบครัวเนื่องจากต้องนำเงินไปจัดซื้อยาเสพติดและบางรายต้องจ่ายเงินจำนวนมากเพื่อใช้จ่ายในการบำบัดรักษากลายเป็นภาระของครอบครัวในที่สุด หรือก่อให้เกิดปัญหาภายในครอบครัวในที่สุด เช่น ทำให้ครอบครัวไม่สงบสุข มีปัญหาความแตกแยกเกิดการทะเลาะวิวาท

๓. โทษพิษต่อสังคม และเศรษฐกิจ ผู้เสพติดสามารถก่อปัญหาให้เกิดขึ้นให้กับสังคมได้ในหลายลักษณะด้วยกัน เช่น การก่ออาชญากรรม การปล้น การจี้ ชิงทรัพย์ ทำร้ายผู้อื่นและยังอาจเป็นต้นเหตุของการสูญเสียทั้งชีวิต ทรัพย์สินของผู้อื่น เช่น การเกิดอุบัติเหตุบนถ่อนไหวง่าย ซึม หรือเกี้ยวกราดในที่สุดก็จะเป็นบุคคลที่ไร้สรรถภาพทั้งร่างกายและจิตใจไม่สนใจตนเอง ขาดความรับผิดชอบไม่อาจทำงานหรือเรียนหนังสือได้ และมักประสบอุบัติเหตุ หรือแม้แต่การทำร้ายตนเองและผู้อื่น นอกจากนี้ยังทำให้เสียทรัพย์ ซึ่งอาจเป็นสาเหตุในการก่ออาชญากรรม ปล้น จี้ หรือฆ่าเพื่อนำเงินมาซื้อยาเสพติดและความร้ายแรงของพิษภัย ก็จะเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ตามปริมาณของยาเสพติดที่ผสมในร่างกายที่เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ

๔. โทษพิษภัยต่อประเทศชาติ ผู้ติดยาเสพติดจะตกเป็นทาสของยาเสพติดอาจกล่าวได้ว่าเป็นผู้บ่อนทำลายเศรษฐกิจและความมั่นคง ความสงบสุขของประเทศชาติเนื่องจากผู้ติดยาเสพติดทำให้รัฐต้องเสียค่าใช้จ่ายในการป้องกันปราบปรามปละบำบัดรักษาและทำให้ขาดทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพทำให้ประเทศชาติเสียกำลังส่วนหนึ่งของชาติไปอย่างน่าเสียดายโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ติด

ยาเสพติดที่เป็นเยาวชนย่อมสูญเสียพละกำลังที่เป็นอนาคตของชาติถ้ารูปการณ์เป็นเช่นนี้ ความมั่นคงของชาติย่อมถูกกระทบกระเทือน

สาเหตุของการใช้สารเสพติด

เกา สารสิน กล่าวถึง การติดยาเสพติดให้โทษโดยอ้างถึงการศึกษา ของวงการแพทย์และสถาบันการศึกษาตลอดจนหน่วยงานที่ทำการศึกษา เรื่องยาเสพติดให้โทษ พอสรุปถึงการติดยาเสพติด ได้หลายประการคือ

๑. เหตุจากการถูกชักชวน การชักชวนนี้อาจจะเกิดขึ้นจากเพื่อนฝูงกำลังติดยาเสพติดแล้วอยากให้เพื่อนติดบ้าง ซึ่งอาจจะเกิดเป็นหารกระทำเพื่อสนองความต้องการที่จะเป็นไปตามวัย ชักชวนให้เพื่อนทำชั่วเหมือนตน เพราะเมื่อติดด้วยกันแล้วจะได้ซื้อเงินหรือรวมเงินไปซื้อยาเสพติด เป็นการแบ่งเบาภาระทางการเงินลงไปบ้าง โดยเฉพาะในกลุ่มวัยรุ่นที่มีพลังสำคัญ ในอันที่จะชักชวนสมาชิกในกลุ่ม ให้เสพก็ได้เพราะกลุ่มนี้ถ้าหากพฤติกรรมใด ที่กลุ่มหรือเพื่อนฝูงยอมรับนับถือปฏิบัติ ก็มักจะยอมรับ และปฏิบัติตามไปด้วย นอกจากนี้ผู้ที่อยู่ในแหล่งซื้อขายยาเสพติดนั้น อาจจะได้รับการโฆษณาชักจูง คุณภาพของยาเสพติดว่าดีต่างๆ นานา ทำให้สมองปลอดโปร่งเหมาะแก่การเรียน การทำงาน การถูกชักชวนจะเกิดในขณะมึนเมาสุรา เที่ยวเตร่กัน จึงเกิดการติดยาได้

๒. เหตุจากการอยากทดลอง ความอยากรู้อยากเห็น อยากทดลอง อยากจะรสชาติอยากสัมผัส เป็นสัญชาตญาณอย่างหนึ่งของมนุษย์ ผู้ติดยาเสพติดที่มีความอยากรู้อยากทดลองเหมือนกัน โดยคิดว่าคงไม่ติดง่ายๆ แต่เมื่อทดลองเสพแล้วไปแล้วมักจะคิดเพราะยาเสพติดในปัจจุบัน เช่น เฮโรอีน ติดง่ายมากเพียงเสพไม่กี่ครั้งก็ติดแล้ว

๓. เหตุจากถูกล่อลวง ยาเสพติดมีรูปร่างต่างๆ ทำให้ผู้รับไม่ทราบว่าสิ่งที่ตนได้รับเป็นยาเสพติดให้โทษร้ายแรงคิดว่าเป็นยาธรรมดาที่ไม่มีพิษร้ายแรงตามที่ผู้ให้หลอก ผลสุดท้ายกลายเป็นผู้เสพติดไป

๔. เหตุทางกาย ความเจ็บป่วยทางร่างกาย เช่น ต้องถูกผ่าตัด หรือเป็นโรคปวดศีรษะเป็นโรคทางประสาท เป็นหืด ได้รับความทรมานทางกาย เป็นผู้ต้องการบรรเทาพยายามช่วยตนเองมานานไม่หาย จึงหันเข้าหายาเสพติด จนติดยาในที่สุด

๕. เหตุจากความคะนอง บุคคลประเภทนี้มีความอยากลอง ซึ่งรู้แน่แก่ใจว่ายาเสพติดให้โทษไม่ดี แต่ด้วยความคะนองเพราะเป็นวัยรุ่นไม่เกรงกลัวอะไร ต้องการแสดงความเก่งกล้าอวดเพื่อน ขาดความยั้งคิดชักชวนกันเสพยาเสพติด จนติดยาในที่สุด

๖. เหตุเพราะสิ่งแวดล้อม สถานที่อยู่อาศัยแออัดหรือเป็นแหล่งสลัม ภาวะทางเศรษฐกิจบีบบังคับทางครอบครัว อาทิเช่น สภาพบ้านแตก สมาชิกภายในครอบครัวขาดความเข้าใจซึ่งกันและกัน ขาดความซึ่งกันและกัน ขาดความอบอุ่นจากพ่อแม่ และปัญหาอื่นๆ นับเป็นสิ่งแวดล้อมที่มี

อิทธิพล ผลักดันให้ติดยาเสพติด ได้อย่างหนึ่งและยังเป็นอุปสรรคขัดขวางมิให้เลิก การใช้ยาเสพติดแม้แต่จะรักษาให้หายขาดก็ไม่ได้ เพราะผู้ติดยาที่ได้รับการบำบัดรักษาจนหายดีแล้วกลับมาอยู่ในสภาพแวดล้อมเก่า ๆ ที่กดดันให้ต้องกลับไปใช้ยาเสพติดอีกรัชนี ณ ระนอง สุภาพ กลีบบัว และสุปรียา กอมณี ได้รายงานผลการวิจัยของโรงพยาบาลธัญญารักษ์และกองสารวัตรนักศึกษา กรมพลศึกษา เกี่ยวกับสาเหตุของการใช้ยาเสพติดว่าเกิดจากการอยากทดลองด้วยตนเองกับเพื่อนชวน ส่วนสาเหตุจากปัญหาครอบครัวอยู่ในลำดับหลัง และสิ่งที่เอื้ออำนวยต่อการใช้ยาเสพติด คือ นักศึกษาสามารถหายาเสพติดได้เอง จากร้านค้า ร้ายขายยา และเพื่อนฝูงตามลำดับ โดยจำแนกตามชนิดได้ดังนี้ บุหรี่ เหล้า เบียร์ หาได้จากร้านค้า ยานอนหลับ ยาแก้ปวด หาได้จากร้านขายยา โรงพยาบาล สำหรับ กัญชา กระท่อม เฮโรอีน มอร์ฟีน ฝิ่น และแอล.เอส.ดี. (L.S.D.) สามารถหาได้จากเพื่อนฝูง ส่วนสารระเหยได้จากร้านค้าและเหล้าเถื่อนหาได้จากร้านขายยา[๖๑]

นโยบาย มาตรการ แนวทางในการป้องกันปัญหายาเสพติด

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กล่าวถึง นโยบายรัฐบาล มีแนวทางป้องกันปัญหายาเสพติด [๖๒] ดังนี้

๑. นโยบายรัฐบาล มีแนวทางป้องกันปัญหายาเสพติด ดังนี้

เพื่อที่จะให้สอดคล้องกับกรอบแนวคิด วิสัยทัศน์ วัตถุประสงค์ และเป้าหมายของการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในช่วงระยะเวลาของแผนพัฒนา ฯ ฉบับที่ ๘ และนโยบายของรัฐบาลตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ ๑๑๕/๒๕๔๔ จึงควรกำหนดให้ยุทธศาสตร์พลังแผ่นดินเป็นยุทธศาสตร์หลักในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยมียุทธศาสตร์ย่อยรองรับรวม ๕ ยุทธศาสตร์

๑.๑ ยุทธศาสตร์การปลุกพลังแผ่นดินและการป้องกัน

๑.๒ ยุทธศาสตร์การควบคุมด้วยาและสารเคมี

๑.๓ ยุทธศาสตร์การปราบปราม

๑.๔ ยุทธศาสตร์การบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ

๑.๕ ยุทธศาสตร์การข่าว

---

[๖๑] เกา สารสิน, **รายงานการวิจัยปัญหาการควบคุมสารเสพติดในประเทศไทย มาตรการและยุทธศาสตร์เพื่อความมั่นคงของชาติ,** (กรุงเทพมหานคร : วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, ๒๕๒๒), หน้า ๒๑.

[๖๒] สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, **เบื้องต้นเรื่องยาและยาเสพติด** , อ้างแล้ว, หน้า ๑๖-๒๐.

๑.๖ ยุทธศาสตร์การอำนวยการและประสานงาน

๑.๗ ยุทธศาสตร์การปรับปรุงกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม

๑.๘ ยุทธศาสตร์การความร่วมมือระหว่างประเทศ

๑.๙ ยุทธศาสตร์การวิจัย พัฒนา และติดตามผล

รัฐบาลได้กำหนดให้การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด เป็นนโยบายเร่งด่วนที่จะต้องดำเนินการอย่างจริงจังโดยยึดหลัก "การป้องกันนำหน้าการปราบปราม ผู้เสพต้องได้รับการรักษา ผู้ค้าต้องได้รับการลงโทษเด็ดขาด" พร้อมทั้งกำหนดแนวทางการดำเนินงานที่สำคัญ ได้แก่

๑. เข้มงวดกับการใช้กฎหมายและสร้างกระบวนการพิเศษ เพื่อควบคุมและปราบปรามผู้ค้าและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการผลิต และการค้ายาเสพติดอย่างเด็ดขาดรวดเร็วและเป็นธรรม พร้อมทั้งแก้ไขกฎหมายเพื่อเพิ่มบทลงโทษสูงสุดกับข้าราชการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้อง และให้รางวัลและคุ้มครองเป็นพิเศษแก่เจ้าที่ของรัฐและประชาชนที่ให้ความร่วมมือในการปราบปรามยาเสพติด

๒. ควบคุมการนำเข้าสารเคมีที่อาจนำไปสู่การผลิตยาเสพติดอย่างเข้มงวด และเสริมสร้างกลไกของรัฐ และมาตรการทางกฎหมายให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีการผลิตยาเสพติด

๓. สร้างความร่วมมือกับองค์กรระหว่างประเทศและนานาประเทศ เพื่อควบคุมและกำจัดแหล่งผลิตและเครือข่ายการจำหน่ายยาเสพติดข้ามชาติ

แก้ไขปรับปรุงกฎหมายที่เป็นอุปสรรคต่อการเข้ารับการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสภาพร่างกายและจิตใจของผู้เสพยาเสพติด โดยให้ผู้เสพยาเสพติดสามารถเข้ารับการบำบัดและฟื้นฟูได้ทันที โดยไม่มีความผิดทางกฎหมาย พร้อมกับนี้รัฐบาลจะจัดให้มีระบบการบริการบำบัดและฟื้นฟู การฝึกอบรมด้านอาชีพ และการปรับสภาพแวดล้อมให้แก่ผู้เสพยาเสพติดอย่างทั่วถึง เพื่อให้ผู้เสพยาเสพติดสามารถเข้าถึงสังคมได้อย่างปกติสุข

ทั้งนี้ในส่วนยุทธศาสตร์หลักที่สำคัญ คือ การลดอุปสงค์ยาเสพติดควบคู่ไปกับการลดอุปทาน ยาเสพติด เพื่อให้การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติดบรรลุเป้าหมายสูงสุดเดียวกัน คือ จะต้องดำเนินการในลักษณะที่เป็น "องค์รวมและบูรณาการ" เน้นการเสริมสร้างความเข้มแข็งในครอบครัว ชุมชน และเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายในสังคมเข้ามามีบทบาทในการป้องกันแก้ไขมากขึ้นภายใต้ยุทธศาสตร์ พลังแผ่นดิน" โดยให้ "ชุมชนเป็นศูนย์กลางในการแก้ปัญหา" และยึด "พื้นที่" เป็นหลัก สรุปรวมนโยบายของรัฐบาลเป็นวิสัยทัศน์ ได้คือ

"คน ครอบครัว และชุมชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความสุข มีคุณธรรม มีความเอื้ออาทร มีภูมิคุ้มกัน อยู่ในสังคมที่เข้มแข็ง ปลอดจากยาเสพติด และทุกภาคส่วนในสังคมที่คมส่วนร่วมในการรู้

ป้องและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ทุกขึ้นตอน" จึงมีคู่มือการปฏิบัติงานและมีการฝึกเทคนิคที่จำเป็น ต้อง อาศัยพลังจิต อาศัยหลักวิชา

๔. แนวปฏิบัติในการดำเนินงานป้องกันยาเสพติด โดยมีแนวทางการดำเนินงานป้องกัน ยาเสพติด ดังนี้

๔.๑ การให้การศึกษา โดยการสอดแทรกความรู้ เรื่อง ยาเสพติด ไว้ในหลักสูตรการ เรียนการสอนในโรงเรียน

๔.๒ การเผยแพร่ข่าวสาร โดยอาศัยเทคนิควิธีการและสื่อชนิดต่างๆ ถ่ายทอดความรู้สู่ กลุ่มเป้าหมาย เช่น การจัดวิทยากรบรรยายทางสื่อมวลชนต่างๆ

๔.๓ การพัฒนาบุคลากร ซึ่งถือเป็นสื่อบุคคลในการให้ข่าวสาร และการศึกษาสามารถ ถ่ายทอดความรู้ ตลอดจนมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติและพฤติกรรมเกี่ยวกับยาเสพติดของ กลุ่มเป้าหมายได้อย่างมีสัมฤทธิผล

๔.๔ การผลิตสื่อ ซึ่งนับว่าเป็นเครื่องมือทางเทคโนโลยีอย่างหนึ่ง ที่จะช่วยให้การ ปฏิบัติงานล่วงไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๔.๕ การจัดกิจกรรมทางเลือก เพื่อให้ประชาชนมองเห็นทางเลือกอื่น ในการแก้ปัญหา มีทั้งทางเลือกด้านสุขอนามัย เช่น กีฬา นันทนาการ ดนตรี ทางเลือกด้านจริยธรรม เช่น อบรม ศีลธรรม กิจกรรมทางศาสนา ทางเลือกด้านอาชีพ เช่น การฝึกอาชีพและการส่งเสริมรายได้

๔.๖ สนับสนุนงบประมาณในการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดให้เพียงพอ ซึ่งนอก จากงบประมาณของรัฐแล้วหากไม่เพียงพอก็ขอความช่วยเหลือกับหน่วยงานเอกชนมาสนับสนุน

๔.๗ การวิจัยและประเมินผล ศึกษาแนวทางและตรวจสอบประสิทธิภาพของการ ดำเนินงานที่ผ่านมา เพื่อแก้ไขวิธีการป้องกันยาเสพติดให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด

๕. แผนแม่บทเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๙ ยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

เพื่อที่จะให้สอดคล้องกับกรอบแนวคิด วิสัยทัศน์ วัตถุประสงค์ และเป้าหมายของการ ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในช่วงระยะเวลาของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๙ และนโยบายของ รัฐบาลตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ ๑๑๙/๒๕๔๔ จึงควรกำหนดให้ยุทธศาสตร์พลังแผ่นดิน เป็นยุทธศาสตร์หลักในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ดังนี้

ยุทธศาสตร์การปลุกพลังแผ่นดินและการป้องกัน

เพื่อกระตุ้นและปลุกจิตสำนึกของคนในชาติมีความรู้ ความเข้าใจ และตระหนักถึงพิษภัย ของยาเสพติด ตลอดจนความมุ่งมั่นที่จะร่วมกันป้องกันและแก้ไขปัญหา

การดำเนินงานประกอบด้วยแนวทางสำคัญ ๔ ประการ ได้แก่

๑. การรณรงค์และประชาสัมพันธ์เพื่อให้ประชาชนได้ตระหนักถึงสถานการณ์ความรุนแรงของปัญหายาเสพติด ซึ่งเป็นภัยคุกคามร้ายแรงต่อคนไทย สังคมไทย และความมั่นคงของชาติ รวมทั้งกระตุ้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการต่อต้านป้องกันและแก้ไขปัญหาในทุกรูปแบบ โดย

๑.๑ รณรงค์ประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่างๆ โดยเฉพาะสื่อที่สามารถเข้าถึงประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ และหนังสือพิมพ์เป็นต้น

๑.๒ พัฒนารูปแบบและเนื้อหาการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ โดยไม่ก่อให้เกิดการกระตุ้นยุยงหรือท้าทายให้เด็กและเยาวชนมีทัศนคติที่ดีต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูอาจารย์ และผู้ที่เกี่ยวข้องให้เข้าใจความต้องการของเด็กและเยาวชนตามสภาพเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนไปและรู้จักวิธีที่จะหาทางป้องกันให้เด็กห่างไกลจากปัญหายาเสพติด

๑.๓ บรรจุและสอดแทรกนโยบาย เนื้อหาสาระ ประเด็นปัญหาและแนวทางการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในการประชุมสัมมนาหรือฝึกอบรมทุกระดับ

๒. การสร้างเสริมความเข้มแข็งและพลังทางสังคมเพื่อก่อให้เกิดความร่วมมือของภาคีต่างๆ ทั้งภาคราชการ ภาคเอกชน นักวิชาการ สื่อมวลชนและประชาชน ตั้งแต่ระดับชุมชนถึงระดับชาติ

๒.๑ สนับสนุนการพัฒนาทีมงานและหรือทีมวิทยากรที่จะเข้าไปกระตุ้นให้ความรู้ความเข้าใจประชาชน ชุมชนและกลุ่มพลังมวลชนต่าง ๆ

๒.๒ สร้างเวทีประชาคมในชุมชน สถานศึกษาและสถานประกอบการเพื่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้สาเหตุของปัญหา และแนวทางแก้ไขรวมทั้งเป็นการเรียนรู้สาเหตุของปัญหาและแนวทางการแก้ไขรวมทั้งเป็นการค้นหาแกนนำโดยธรรมชาติ และพัฒนาศักยภาพแกนนำให้ตระหนักและเข้าใจวิธีการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดร่วมกัน

๒.๓ สนับสนุนให้เกิดกระแสความเคลื่อนไหวของประชาคมต่อต้านยาเสพติดทั้งในรูปของกลุ่มมวลชน อาสาสมัครพัฒนาสังคม และองค์การเครือข่ายต่างๆ อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดความตื่นตัวและสำนึกต่อการร่วมมือในการแก้ไขปัญหา โดยพลังประชาชนในวงกว้าง เช่น การเข้าระวังการแพร่ระบาดในชุมชน การติดตามผู้เสพติดที่ผ่านการบำบัดรักษาแล้ว และการทำหรือให้ข้อมูลยาเสพติดในชุมชน เป็นต้น

๒.๔ เปิดโอกาสและสนับสนุนให้องค์กรเอกชน องค์กรเครือข่ายประชาชนมีขีดความสามารถในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดภายใต้การกำกับดูแลและอุดหนุนจากภาครัฐบาล ควบคู่ไปกับการสร้างกลไกประสานงานระหว่างภาครัฐกับองค์กรภาคเอกชน องค์กรเครือข่ายประชาชน

๒.๕ สนับสนุนการจัดตั้งและขยาย "หรือมูลนิธิต่างๆ ในด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ทั้งในระดับชาติและในระดับพื้นที่"

๓. การสร้างเสริมภูมิคุ้มกันและการเฝ้าระวัง เพื่อป้องกันกลุ่มเด็กและเยาวชนที่ยังไม่เคยใช้ยาเสพติดมิให้ยาเสพติดมิให้เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดโดย

๓.๑ ปรับปรุงหลักสูตรและกระบวนการการเรียนการสอนให้เกิดการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล ควบคู่กับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งภายในสถานศึกษาและชุมชนที่เปิดโอกาสให้เด็กเลือกได้ โดยเฉพาะกิจกรรมด้านส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมและด้านท้าทายความสามารถในเชิงสังสรรค์ รวมทั้งการสร้างทักษะชีวิต ในการลดละหรือปฏิเสธการใช้สารเสพติด

๓.๒ จัดให้มีระบบหรือกลไกการเฝ้าระวังและป้องกันกลุ่มเด็กเยาวชนที่ไม่เคยใช้สารเสพติด เช่น ให้ครูที่ปรึกษาหรือครูประจำชั้นคอยสอดส่องดูแลพฤติกรรมและให้คำปรึกษาเด็กนักเรียนอย่างใกล้ชิด โดยเฉพาะกลุ่มเสี่ยงเพื่อที่จะหาทางป้องกันปัญหาได้อย่างทันการณ์ และเหมาะสมภายใต้ความร่วมมือจากเด็กและเยาวชน ครอบครัว ชุมชน สถานศึกษาและหน่วยงานอื่นๆ

๓.๓ คุ้มครองเด็กและเยาวชนที่ถูกหลอกลวงหรือที่ถูกใช้เป็นเครื่องมือในการจำหน่ายยาเสพติด

๓.๔ สนับสนุนกิจกรรมที่ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์เหมาะสมกับเพศ วัย และฐานะ ซึ่งจะนำไปสู่การเสริมสร้างภูมิคุ้มกัน และสายสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กและเยาวชนครอบครัวและชุมชน เช่น การแข่งขันกีฬาต้านยาเสพติดและกิจกรรมทางเลือกอื่นๆ เป็นต้น

๓.๕ สนับสนุนให้เด็กนักเรียน นักศึกษา มีโอกาสได้ศึกษาวิชาทหาร (ร.ด) เพื่อขึ้นเพื่อช่วยเสริมสร้างระเบียบวินัยและความรับผิดชอบต่อสังคม

๓.๖ ปรับปรุงสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาให้สะอาด เป็นระเบียบห้องน้ำมีสภาพเหมาะสมปราศจากมุมอับ มีรั้วและอยู่ใกล้ครูโดย ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการดำเนินการ

๓.๗ จัดระบบดูแลเฝ้าระวังพื้นที่ชุมชนที่เสี่ยงต่อการเกิดปัญหายาเสพติดโดยความร่วมมือระหว่างภาครัฐและชุมชน เช่นงานมวลชนสัมพันธ์เป็นต้น

๔. การลดปัจจัยเงื่อนไขการก่อปัญหาและแพร่ระบาดของยาเสพติด เพื่อสกัดกั้นปัจจัยเสี่ยงที่อาจนำไปสู่ปัญหายาเสพติดโดย

๔.๑ กำหนดพื้นที่ ควบคุม และตรวจสอบแหล่งอบายมุข แหล่งเริงรมย์และสถานบริหารต่างๆ รวมทั้งหอพักนักเรียน นักเรียน อย่างเข้มงวดและสม่ำเสมอโดยอาศัยความร่วมมือจากชุมชนสถาบันการศึกษาและสื่อมวลชนต่างๆ ทั้งนี้ควรหาวิธีการที่หลากหลายหลายและเหมาะสม

จากแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับยาเสพติดจะเห็นได้ว่า ยาเสพติดเป็นสิ่งที่เสพเข้าสู่ร่างกายแล้วไม่ว่าด้วยประการใด ๆ ทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจเป็นสำคัญ เมื่อเข้าสู่ร่างกายชั่วระยะเวลาหนึ่งก็จะติดก่อให้เกิดพิษเรื้อรัง ร่างกายและจิตใจทรุดโทรมและนอกจากนั้นยังทำให้ผิดกฎหมายอีกด้วย ในทางทฤษฎีแล้วถือว่าการติดยาเสพติดมีสาเหตุมาจากด้านจิตใจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

๒.๕ สภาพพื้นที่ที่ศึกษา

ประวัติความเป็นมาของอำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ

อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ ได้รับอนุมัติจัดตั้งยกฐานะเป็นกิ่งอำเภอเมื่อวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๓๗ เดิมเป็นท้องที่ปกครองของอำเภออุทุมพรพิสัย จังหวัดศรีสะเกษ ต่อมาในปี ๒๕๓๕ สภาตำบลเสียว สภาตำบลโคก สภาตำบลหนองบ้า และสภาตำบลผือใหญ่ ได้มีความพร้อมกันทำเรื่อง เสนอขอแยกการปกครองออกจากอำเภออุทุมพรพิสัย จัดตั้งเป็นกิ่งอำเภอโดยใช้ชื่อว่า "กิ่งอำเภอศรีนครินทร์" และรายงานขอจัดตั้งกิ่งอำเภอไปยังอำเภออุทุมพรพิสัย เพื่อให้ดำเนินการต่อไป ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๓๖ จังหวัดศรีสะเกษ ได้ส่งเรื่องขอบรมราชานุญาตตั้งชื่อ "กิ่งอำเภอศรีนครินทร์" ส่งไปยังราชเลขา และเกรงว่าจะไม่ได้รับอนุมัติ จังหวัดศรีสะเกษ จึงให้สภาตำบลจัดหาชื่อรองจัดส่งไปอีก สภาตำบลจึงได้ประชุมกัน และมีมติให้ใช้ชื่อว่า "กิ่งอำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ" เหตุผลที่ตั้งชื่อกิ่งอำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ เนื่องจากบริเวณพื้นที่ที่จะจัดตั้งที่ทำการกิ่งอำเภอ เป็นบริเวณที่อยู่ใกล้กับวัดโบราณ ชื่อ "วัดโพธิ์ศรีสมสะอาด" ตั้งมาแล้วไม่ต่ำกว่าสองร้อยปี ในบริเวณวัดโพธิ์ศรีสมสะอาด มีต้นไม้ใหญ่ (ต้นโพธิ์) จำนวน ๓ ต้น สันนิษฐานว่า คงมีอายุไม่ต่ำกว่าสองร้อยปี คุณปู่คุณย่า ผู้เฒ่าที่มีอายุ ๘๐ – ๙๐ ปี ในหมู่บ้านเล่าให้ฟังว่า ต้นโพธิ์สามต้นเท่าที่ท่านจำความได้จนเดี๋ยวนี้ ต้นโพธิ์เป็นต้นไม้ที่ใหญ่โตเท่าที่เห็นเมื่อครั้งยังเป็นเด็ก ๆ แสดงว่าต้นโพธิ์มีอายุมากกว่าสองร้อยปี และเป็นที่พักอาศัยของรามฤาษีในหมู่บ้านที่ได้อกมาทำบุญที่วัดให้ความร่มเย็นตลอดมา และต้นโพธิ์ก็เป็นต้นไม้มงคลของชาวพุทธเตารพนับถือ ส่วนคำว่า "สุวรรณ" หมายถึง ทุ่งนาที่อุดมสมบูรณ์ด้วยข้าวออกรวงเป็นสีทองเหลืองอร่าม เมื่อนำมารวมกันแล้ว คำว่า "โพธิ์ศรีสุวรรณ" จึงหมายถึง สถานที่ให้ความร่มเย็นสดชื่น อุดมสมบูรณ์ด้วยอาหารที่มวลมนุษย์ปรารถนา ชาวประชาเป็นสุข จึงเป็นนามมงคลด้วยประการนี้ เมื่อคณะกรรมการสภาตำบลโคก เสียว หนองบ้า และผือใหญ่ ได้ประชุมแล้ว และมีมติเห็นชอบให้ตั้งชื่อว่า "กิ่งอำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ" เพื่อเป็นสิริมงคล และประชาชนทั่วไปก็เห็นชอบด้วย ต่อมากรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ได้ประกาศการตั้งกิ่งอำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ แยกออกจากอำเภออุทุมพรพิสัย ตั้งแต่วันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๓๗ ประกอบด้วย ๕ ตำบล คือ ตำบลเสียว ตำบลโคก ตำบลหนองบ้า ตำบลผือใหญ่ และได้จัดตั้งใหม่อีก ๑ ตำบล คือ ตำบลอีเซ และต่อมามติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๕๐ อนุมัติหลักการร่างพระราชกฤษฎีกาตั้งอำเภอฯ (รวม ๘๑ อำเภอ) พ.ศ. ... เพื่อยกฐานะกิ่งอำเภอเป็นอำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่ม ๑๒๔ ตอนที่ ๖๔ ก ลงวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๐ แล้วโดยมีผลให้ใช้บังคับเมื่อพ้นสิบห้าวันนับแต่

วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป ผลจากพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว ทำให้กิ่งอำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ ได้รับการยกฐานะเป็นอำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณในวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๐ เป็นต้นมา

สภาพทั่วไป

คำขวัญอำเภอ "ถิ่นชนสองเผ่า ปลูกข้าวหอมมะลิ พร้อมผ้าไหมงาม
หัตถกรรมเลื่องลือ ฝีมือฐูปสวย คนรวยน้ำใจ"

๑. ลักษณะที่ตั้ง

อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จัดตั้ง เมื่อวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๓๗ ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของจังหวัดศรีสะเกษ ห่างจากจังหวัดศรีสะเกษ ตามเส้นทางหลวงหมายเลข ๒๒๖ และทางหลวงหมายเลข ๒๐๗๖ (ศรีสะเกษ – แยกส้มป่อย – รัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์) ระยะทางประมาณ ๓๒ กิโลเมตร

๒. มีเนื้อที่ตั้งหมด

๑๐๐.๓๐ ตารางกิโลเมตร หรือ ๖๒,๖๘๗.๕๐ ไร่

๓. อาณาเขตติดต่อ

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	อำเภอบึงบูรพ์ จังหวัดศรีสะเกษ
ทิศใต้	ติดต่อกับ	อำเภอเมืองจันทร์ จังหวัดศรีสะเกษ
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	อำเภออุทุมพรพิสัย จังหวัดศรีสะเกษ
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	อำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์

๔. ลักษณะภูมิประเทศ

สภาพพื้นที่โดยทั่วไปเป็นที่ราบสูง ป่าไปร่งสลับทุ่งนา เนื้อดินส่วนใหญ่เป็นดินร่วนปนทราย หน้าดินเป็นชั้นดินทราย ทำให้น้ำซึมผ่านได้เร็วไม่สามารถกักเก็บน้ำได้นาน มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ มีหนองน้ำขนาดเล็กกระจัดกระจายอยู่ทั่วไป ส่วนใหญ่จะมีน้ำขังเฉพาะฤดูฝน ในฤดูแล้งน้ำจะแห้งขอด

๕. แหล่งน้ำที่สำคัญ

แหล่งน้ำที่สำคัญที่สามารถใช้ประโยชน์เพื่อการเกษตรได้ตลอดปี มี ๔ แห่ง คือ

๑) ลำห้วยทับทัน	อยู่ในพื้นที่ตำบลอีเซ อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ
๒) ลำน้ำเสียว	อยู่ในพื้นที่ตำบลโดด และตำบลหนองม้า อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ
๓) อ่างเก็บน้ำบ้านพระ	อยู่ในพื้นที่บ้านพระ ตำบลอีเซ
๔) อ่างเก็บน้ำหนองงมะ	อยู่ในพื้นที่บ้านหนองงมะ ตำบลอีเซ

๖. การใช้ประโยชน์ในพื้นที่

อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ ใช้ประโยชน์ในพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นการประกอบอาชีพเกษตรกรรม (ทำนา) จำนวนทั้งสิ้น ๕๕,๓๑๕ ไร่ แยกเป็น

๑) ตำบลโคด	จำนวน ๒๑,๒๑๗ ไร่
๒) ตำบลเสียว	จำนวน ๑๑,๔๕๖ ไร่
๓) ตำบลหนองม้า	จำนวน ๑๐,๓๕๓ ไร่
๔) ตำบลผือใหญ่	จำนวน ๘,๘๒๔ ไร่
๕) ตำบลอีเซ	จำนวน ๗,๔๑๒ ไร่

๗. เขตการปกครอง

อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ แบ่งเขตการปกครองออกเป็น ๕ ตำบล ๘๐ หมู่บ้าน๔,๘๑๕ ครัวเรือน แยกเป็น

๑) ตำบลโคด	๒๕ หมู่บ้าน	๑,๖๘๘ ครัวเรือน
๒) ตำบลเสียว	๑๗ หมู่บ้าน	๑๑๓ ครัวเรือน
๓) ตำบลหนองม้า	๑๒ หมู่บ้าน	๗๒๐ ครัวเรือน
๔) ตำบลผือใหญ่	๑๔ หมู่บ้าน	๘๕๕ ครัวเรือน
๕) ตำบลอีเซ	๑๒ หมู่บ้าน	๖๓๙ ครัวเรือน

๘. มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๑) องค์การบริหารส่วนตำบลโคด

๒) องค์การบริหารส่วนตำบลเสียว

๓) องค์การบริหารส่วนตำบลหนองม้า

๔) องค์การบริหารส่วนตำบลผือใหญ่

๕) องค์การบริหารส่วนตำบลอีเซ

๙. จำนวนประชากร

มีประชากรจำนวนทั้งสิ้น ๒๓,๔๗๒ คน แยกเป็น (ข้อมูล ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๑)

ชาย	๑๑,๗๘๔ คน
หญิง	๑๑,๖๘๘ คน

มีความหนาแน่นเฉลี่ยต่อพื้นที่ ๒๓๗ คน/ตารางกิโลเมตร

๑๐. หน่วยงานราชการส่วนภูมิภาค ซึ่งมีที่ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จำนวน ๖ แห่ง คือ

๑) ที่ทำการปกครองอำเภอ

๒) สำนักงานเกษตรอำเภอ

๓) สำนักงานปศุสัตว์อำเภอ

๔) สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ

๕) สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ

๖) สำนักงานท้องถิ่นอำเภอ

๑๑. หน่วยงานราชการส่วนกลาง ซึ่งมีที่ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จำนวน ๒ แห่ง คือ

๑) สถานีตำรวจภูธรโพธิ์ศรีสุวรรณ

๒) ศูนย์ศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ

๑๒. ข้อมูลทางด้านโครงสร้างพื้นฐาน

๑) ถนน มีทั้งหมด ๒ สาย คือ

- ทางหลวงแผ่นดิน ๑ สาย (๒๐๗๖) มีระยะทางทั้งหมด
- ทางหลวงชนบท ๑ สาย (๔๑๑๗) มีระยะทางทั้งหมด

๒) โทรศัพท์พื้นฐาน/โทรศัพท์สาธารณะ จำนวน ๖๓ เลขหมาย

๓) วิทยุชุมชน จำนวน ๒ แห่ง

๑๓. รายได้เฉลี่ยของประชากร ๔๗,๖๓๐.๖๐ บาท/คน/ปี (ข้อมูล จปฐ. ปี ๒๕๕๒)

๑) ตกเกณฑ์ จปฐ. ปี ๒๕๕๒ จำนวน ๑๓ ครัวเรือน

๒) รายได้เฉลี่ยสูงสุด ๕๘,๔๔๕.๗๒ บาท/คน/ปี (ต.เสียว)

๓) รายได้เฉลี่ยต่ำสุด ๓๕,๗๑๔.๒๕ บาท/คน/ปี (ต.ผือใหญ่)

๑๔. สินค้า OTOP เป็นสินค้าที่สำคัญของอำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ

๑) ธูปหอมสมุนไพรโชคศิริ ม.๔ ต.ผือใหญ่

๒) ตะกร้าเถาวัลย์ ม.๑๕ ต.โดด และ ม.๕ ต.อีเซ

๓) ผ้าไหม/ผ้าลายลูกแก้วบ้านหนองพระ ม.๗ ต.เสียว

๔) ผ้าลายลูกแก้วบ้านหนองเหล็กน้อย ม.๑๖ ต.โดด

๒.๖ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ประภาพรรณ จิตกระจ่าง ได้วิจัย บทบาทของพระสังฆาธิการในการสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง ในอำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี ผลการวิจัยพบว่า "บทบาทของพระสังฆาธิการในการสร้างชุมชนให้เข้มแข็งในอำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับตามด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาต่ำสุด ได้แก่

ด้านการพัฒนาศึกษา ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต ด้านการพัฒนาสังคม และด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ ตามลำดับ

ผลการเปรียบเทียบเปรียบเทียบบทบาทของพระสังฆาธิการในการสร้างชุมชนให้เข้มแข็งของตำบลในอำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี จำแนกตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพในชุมชน และระดับการศึกษา ต่างกัน พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพในชุมชนต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของพระสังฆาธิการในการสร้างชุมชนให้เข้มแข็งในอำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี โดยรวมและรายด้านทุกด้าน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของพระสังฆาธิการในการสร้างชุมชนให้เข้มแข็งในอำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี โดยรวม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ ด้านการพัฒนาศึกษา ด้านการพัฒนาสังคม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ส่วนด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของพระสังฆาธิการในการสร้างชุมชนให้เข้มแข็งของตำบลในอำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี ได้แก่ ควรเป็นผู้นำและมีส่งเสริม ฟื้นฟูวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นในด้านต่าง ๆ ควรเป็นผู้นำและส่งเสริมในการรณรงค์เกี่ยวกับป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด เพื่อให้เป็นชุมชนปลอดยาเสพติด และควรมีเป็นผู้นำและส่งเสริมการศาสนศึกษา การศาสนาสงเคราะห์ให้ประชาชน"[๖๔]

เริงฤทธิ์ พฉนานธินทร์ ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาทพระสงฆ์กับการพัฒนาตามแนวพุทธศาสนาในจังหวัดอุดรธานี พบว่า พระสงฆ์ในจังหวัดอุดรธานีมีบทบาทในการพัฒนาตามแนวพุทธศาสนา ๓ ด้าน คือ

(๑) การพัฒนาด้านวัตถุ ของพระสงฆ์ส่วนใหญ่มีบทบาทในการพัฒนาบริเวณวัด เป็นสำคัญ ได้แก่ จัดสร้างห้องน้ำ ห้องส้วม และถังเก็บน้ำฝน เพื่อการจัดการด้านโภชนาการและสุขภาพอนามัย จัดตั้งโรงเรียนพระปริยัติธรรมเพื่อให้การศึกษาแก่บุคคลทุกวัยทุกระดับการอนุรักษ์ ป่าไม้ รวมทั้งการรักษาสภาพแวดล้อมภายในวัด และการสร้างศาลาการเปรียญเพื่อสาธารณูปการส่วนนอกวัดได้บริจาคเงินเป็นกองทุนการศึกษาหรือสมทบทุนเพื่ออาหารกลางวันและสนับสนุนการก่อสร้างศาลาประชาคมในตำบลหมู่บ้าน

---

[๖๔]ประภาพรรณ จิตกระจ่าง, "บทบาทของพระสังฆาธิการในการสร้างชุมชนให้เข้มแข็งในอำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี", **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกริก), ๒๕๔๗, ๑๒๔ หน้า.

(๒) การพัฒนาด้านจิตใจ พระสงฆ์ส่วนใหญ่ได้อบรมประชาชนในการสวดมนต์รักษาศีลพอๆ กับการแสดงพระธรรมเทศนาในวันพระอบรมโดยใช้คำคมอุทาหรณ์และสุภาษิตประกอบตามโอกาสอันควร จากกลุ่มคนส่วนน้อยไปสู่กลุ่มคนส่วนใหญ่รวมทั้งการแนะนำให้ลดละเลิกอบายมุขอีกด้วย

(๓) การพัฒนาด้านสังคม พระสงฆ์ส่วนใหญ่ได้ช่วยกระตุ้นจิตใจประชาชนให้กระทำความดี ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความบริสุทธิ์ยุติธรรมร่วมประชุมและให้ข้อเสนอแนะการทำงานแก่คณะกรรมการหมู่บ้าน เพื่อสร้างความสามัคคีและความสงบสุขในชุมชน[๖๕]

ศุภชัย บำรุงกิจ ได้วิจัย ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทพระสังฆาธิการในการแก้ไขปัญหายาเสพติด : ศึกษาเฉพาะอำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทพระสังฆาธิการในการแก้ไขปัญหายาเสพติด อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาต่ำสุด ได้แก่ ด้านการป้องกันและการให้ความช่วยเหลือ ปัญหา รองลงมา คือ ด้านการฟื้นฟูและพัฒนาจิตใจ และด้านความเป็นผู้นำในการแก้ไข

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อบทบาทพระสังฆาธิการในการแก้ไขปัญหายาเสพติด อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี พบว่า ประชาชนที่มีเพศและอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทพระสังฆาธิการในการแก้ไขปัญหายาเสพติด อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี โดยรวม ไม่แตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทพระสังฆาธิการในการแก้ไขปัญหายาเสพติด อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี โดยรวม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕[๖๖]

พระมหาปัญญา สุขสงค์ ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาสังคม : ศึกษากรณีพระพิศาลธรรมพาที (พระพะยอม กลฺยาโณ) พบว่า มี ๓ ด้าน คือ

(๑) ด้านให้การสนับสนุน คือการสนับสนุนด้านเงินทุนและวัสดุอุปกรณ์ โดยผ่านการศึกษา ผ่านการสาธารณสุขและองค์กรของรัฐและเอกชนด้านอื่นๆ เพื่อให้องค์กรเหล่านั้น

---

[๖๕]เริงฤทธิ์ พลนามอินทร์, "บทบาทพระสงฆ์กับการพัฒนาตามแนวพุทธศาสนาในจังหวัดอุดรธานี", **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดร), ๒๕๔๐, ๑๒๐ หน้า.

[๖๖]ศุภชัย บำรุงกิจ "ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทพระสังฆาธิการในการแก้ไขปัญหายาเสพติด : ศึกษาเฉพาะอำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี", **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี), ๒๕๔๔, ๑๒๐ หน้า.

สามารถทำงานด้านการพัฒนาสังคมได้มีประสิทธิภาพมากขึ้น คือ ประหยัดเวลา ประหยัดงบประมาณ จึงกล่าวได้ว่าท่านได้ดำเนินบทบาทในการให้การสนับสนุน (supporter) มากกว่าการพัฒนาสังคม

(๒) ด้านการให้แง่คิดและการเตือนสติ การพูดคุย การสนทนา การแสดงธรรมต่างๆ เพื่อให้ประชาชนดำเนินชีวิต ดำรงชีวิตที่ประกอบด้วยธรรม ทำให้ประชาชนได้ตระหนักถึงความเป็นจริงของชีวิต ความเป็นจริงของปัจจัยแวดล้อมตามที่เป็นจริง จึงเป็นการดำเนินบทบาทการในการให้ความคิดหรือการเตือนสติทางสังคม (social reminder) อันเป็นบทบาทสำคัญอันหนึ่งของพระสงฆ์

(๓) ด้านสร้างความรู้ความคิด ด้านการให้ความรู้ ความคิดแก่ประชาชน คือเมื่อได้รับการเตือนสติแล้วทำให้มีความคิด ถ้าความคิดเป็นประเด็นหลักที่สำคัญเพราะคนเราถ้าความคิดถูกต้องแล้ว ย่อมนำไปสู่แนวทางที่ดีตามมาด้วย ฉะนั้นพระพิศาลธรรมพาที่จึงส่งเสริมให้บุตรหลานได้รับการศึกษา การแสดงธรรมตามโอกาสต่างๆ หรือการสนทนากับประชาชนทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ล้วนเป็นการให้ความรู้ ความคิด (educational thought) แก่ประชาชนในสังคม[๖๗]

พระวุฒิชัย อุดมธอน ได้วิจัย ความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทของคณะพระสังฆาธิการในการแก้ไขการแพร่ระบาดของยาเสพติด : ศึกษาเฉพาะจังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทของคณะพระสังฆาธิการในการแก้ไขการแพร่ระบาดของยาเสพติดในจังหวัดเชียงใหม่ โดยรวม เห็นว่ามีบทบาท อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า เห็นว่ามีบทบาท อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาต่ำสุด ได้แก่ ด้านความเป็นผู้นำ ด้านการส่งเสริมและสนับสนุน ด้านการป้องกันและการให้ความช่วยเหลือ ปัญหา รองลงมาคือ ด้านการฟื้นฟูและการพัฒนาจิตใจ

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อบทบาทของคณะพระสังฆาธิการในการแก้ไขการแพร่ระบาดของยาเสพติดในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ประชาชนที่มีเพศและอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของคณะพระสังฆาธิการในการแก้ไขการแพร่ระบาดของยาเสพติดในจังหวัดเชียงใหม่ โดยรวม ไม่แตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มีระดับการศึกษา และอาชีพต่างกันมีความ

---

[๖๗]พระมหาปัญญา สุขสงฺค์, "บทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาสังคม : ศึกษากรณีพระพิศาลธรรมพาที (พระพยอม กลฺยาโณ)", **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกริก), ๒๕๔๑, ๑๒๐ หน้า.

คิดเห็นต่อบทบาทของคณะพระสังฆาธิการในการแก้ไขการแพร่ระบาดของยาเสพติดในจังหวัดเชียงใหม่ โดยรวม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕[๖๗]

มานพ สิทธิวรกุล ได้วิจัย บทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็งในอำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร ผลการวิจัยพบว่า "บทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็งในอำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับตามค่าที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาต่ำสุด ได้แก่ ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต ด้านการพัฒนาศึกษา ด้านการพัฒนาสังคม และด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ ตามลำดับ

ผลการเปรียบเทียบเปรียบเทียบบทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็งในอำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร จำแนกตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มี เพศ อายุ และระดับการศึกษา ต่างกัน พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศ อายุ ต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็งในอำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร โดยรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็งในอำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร โดยรวม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕[๖๘]

พระมหารัตนพล รตนพโล (ล้านเพชร) ได้วิจัย บทบาทพระสงฆ์ต่อการสร้างชุมชนเข้มแข็ง ศึกษาเฉพาะกรณีพระสงฆ์กลุ่มสหธรรมเพื่อการพัฒนาในจังหวัดสุรินทร์ ผลการวิจัย ผลการวิจัยได้พบแนวคิดของพระสงฆ์กลุ่มสหธรรมเพื่อการพัฒนาในจังหวัดสุรินทร์ คือพระครูวิบูลธรรมโมลีและพระครูโสภณบุญญกิจ ๓ ด้าน คือ ๑. การพัฒนาวัดอุ (เศรษฐกิจ) ๒. การพัฒนาจิตใจ 3. การพัฒนาเพื่อนำไปสู่การพึ่งตนเอง นอกจากนั้นได้พบบทบาทการพัฒนา ๖ ด้าน คือ ๑. ด้านการปกครอง ๒. ด้านศาสนศึกษา ๓. ด้านการศึกษาสงเคราะห์ ๔. ด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ๕. ด้านสาธารณูปการ ๖. ด้านสาธารณ-สงเคราะห์ โดยพบผลได้ที่เกิดกับชุมชนจากการดำเนินบทบาทการพัฒนาของพระสงฆ์ทั้ง ๒ รูป เป็นการพึ่งตนเองได้ในระดับหนึ่งของชุมชนในมิติทั้ง ๔ ด้าน คือ

---

[๖๗]พระวุฒิชัย อุดมสอน. ความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทของคณะพระสังฆาธิการในการแก้ไขการแพร่ระบาดของยาเสพติด : ศึกษาเฉพาะจังหวัดเชียงใหม่", **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่), ๒๕๔๔, ๑๒๐ หน้า.

[๖๘]มานพ สิทธิวรกุล, "บทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็งในอำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร", **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร), ๒๕๔๕, ๑๐๙ หน้า.

๑. มิติทางด้านเศรษฐกิจ ๒. มิติทางด้านสังคม ๓. มิติทางด้านวัฒนธรรม ๔. มิติทางด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม[๓๑]

พระอธิการประวัติ กันทะคุณ ได้วิจัย บทบาทพระสงฆ์กับการพัฒนาชุมชน : กรณีศึกษาตำบลนายม อำเภอเมือง จังหวัดอำนาจเจริญ ผลการวิจัยพบว่า บทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชน พบว่า พระสงฆ์เข้าไปมีบทบาทด้านการศึกษาพระสงฆ์จะเป็นผู้สั่งสอนอบรมจิตใจให้แก่พุทธศาสนิชน พระสงฆ์มีบทบาทด้านสาธารณูปโภคผ่านโครงการพัฒนาชนบทหลาย ๆ โครงการ บทบาทด้านการสาธารณสุข พระสงฆ์เป็นแกนนำในการรวมกลุ่มทำกิจกรรมทางเศรษฐกิจ พระสงฆ์ยังมีบทบาทการพัฒนาทางด้านจิตใจ บทบาทในด้านการส่งเสริมศีลธรรม บทบาทการพัฒนาด้านศาสนวัตถุ สถานที่ บทบาทการพัฒนาวัดในด้านศาสนพิธี บทบาทด้านการปกครองมีส่งเสริมหมู่คณะสงฆ์ด้วยกัน บทบาทด้านการศึกษาสงเคราะห์ จัดตั้งโรงเรียนพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ บทบาทด้านสาธารณสงเคราะห์ วัดเป็นศูนย์กลางสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน เป็นศูนย์รวมที่สร้างคุณธรรมจริยธรรมและสามัคคีธรรมในท้องถิ่น บทบาทของพระสงฆ์กับการพัฒนาจริยธรรมให้กับประชาชน บทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาด้านการศึกษา มีการอบรมจริยธรรมนักเรียนตามโรงเรียนและหมู่บ้าน บทบาทด้านการพัฒนาการเรียนรู้ตามอัธยาศัย จัดบริเวณวัดให้เป็นอุทยานการศึกษา ปัญหาและข้อเสนอแนะพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชน พบว่า ด้านการศึกษาสงเคราะห์ พระสงฆ์บางรูปยังมีความรู้น้อย ด้านการเผยแพร่ธรรม ขาดพระสงฆ์ที่มีความรู้ความชำนาญการเผยแพร่ธรรม ด้านงานสาธารณสงเคราะห์ หน่วยงานราชการและประชาชนยังไม่เห็นความสำคัญบทบาทของพระสงฆ์ในการทำหน้าที่ ข้อเสนอแนะของพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชน พบว่า ด้านการศึกษาสงเคราะห์พระสงฆ์ควรช่วยเป็นวิทยากรสอนเด็กนักเรียนในโรงเรียนหรือสถานศึกษา ด้านการเผยแพร่ธรรมพระสงฆ์ควรจัดให้มีเทศน์ทุกวันพระหรือวันสำคัญ ด้านงานสาธารณสงเคราะห์ พระสงฆ์ควรมีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ปัญหากับชุมชนอย่างแท้จริง[๓๒]

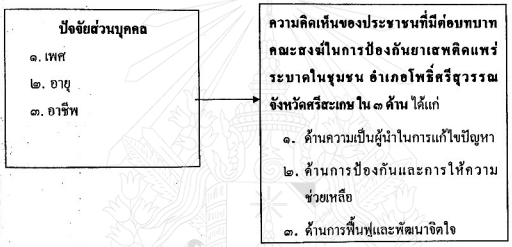
---

[๓๑]พระมหารัตนพล รตนพโล (ก้านเพชร), "บทบาทพระสงฆ์ต่อการสร้างชุมชนเข้มแข็ง ศึกษาเฉพาะกรณีพระสงฆ์กลุ่มศาสธรรมเพื่อการพัฒนาในจังหวัดสุรินทร์", **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร), ๒๕๔๖, ๑๐๕ หน้า.

[๓๒]พระอธิการประวัติ กันทะคุณ, "บทบาทพระสงฆ์กับการพัฒนาชุมชน : กรณีศึกษาตำบลนายม อำเภอเมือง จังหวัดอำนาจเจริญ", **วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี), ๒๕๕๐, ๑๑๕ หน้า.

๒.๓ สรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ จากการศึกษาเอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยสรุปได้ว่า แนวคิดของกระทรวงศึกษาธิการเกี่ยวกับบทบาทของคณะสงฆ์ไทยที่มีต่อการแก้ปัญหายาเสพติดและการแพร่ระบาดยาเสพติดเข้าสู่ชุมชน[๓๖] ผู้วิจัยจึงได้นำมาเป็นกรอบแนวคิดในการสร้างเครื่องมือในการวิจัย

แผนภูมิที่ ๒.๑ แสดงสรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

---

[๓๖]กระทรวงศึกษาธิการ, **ยาเสพติดและการแพร่ระบาดของยาเสพติดในชุมชน**, อ้างแล้ว, หน้า ๒๕.

บทที่ ๓
วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย ตามขั้นตอนดังนี้

๓.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
๓.๒ เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง
๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
๓.๔ การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
๓.๕ การเก็บรวบรวมข้อมูล
๓.๖ การวิเคราะห์ข้อมูล
๓.๗ สถิติที่ใช้ในการวิจัย

๓.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

๓.๑.๑ ประชากร

ได้แก่ ประชาชนที่เป็นหัวหน้าครัวเรือนหรือผู้แทนหัวหน้าครัวเรือนที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ประกอบด้วย ตำบลโดด จำนวน ๑,๖๘๘ ครัวเรือน/คน ตำบลเสียว จำนวน ๕๑๓ ครัวเรือน/คน ตำบลหนองม้า จำนวน ๗๒๐ ครัวเรือน/คน ตำบลผือใหญ่ จำนวน ๘๕๕ ครัวเรือน/คน และตำบลยางเชี่ย จำนวน ๖๓๙ ครัวเรือน/คน รวมทั้งสิ้น จำนวน ๔,๘๑๕ ครัวเรือน/คน

๓.๑.๒ กลุ่มตัวอย่าง

ได้แก่ ประชาชนที่เป็นหัวหน้าครัวเรือนหรือผู้แทนหัวหน้าครัวเรือนที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ จำนวน ๔,๘๑๕ คน ผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรในการคำนวณของทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน ๔๐๐ คน ดังนี้ คือ

$$n = \frac{N}{๑ + Ne^{๒}}$$

n คือ ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N คือ ขนาดของประชากร

e คือ ความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งในรายงานการวิจัย
กำหนดให้มีความคลาดเคลื่อนได้ร้อยละ ๕ หรือ .๐๕
แทนค่าตามสูตร ดังต่อไปนี้

$$\text{กลุ่มตัวอย่าง} = \frac{๔,๘๑๕}{๑+๔,๘๑๕ \times (.๐๕)^{๒}}$$

$$= \frac{๔,๘๑๕}{๑+(๔,๘๑๕ \times ๐.๐๐๒๕)}$$

$$= ๓๕๕.๕๑$$

ดังนั้น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน ๔๐๐ คน

๓.๒ เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง

๑) เมื่อได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จำนวน ๔๐๐ คน แล้ว นำมาหาอัตราส่วนของประชาชนที่เป็นหัวหน้าครัวเรือนหรือผู้แทนหัวหน้าครัวเรือนที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ แต่ละตำบล (Proportional to Size) เพื่อหากลุ่มตัวอย่างแยกแต่ละตำบล ตามสูตรนี้*

$$n_{๑} = \frac{Ni}{N} \times n$$

เมื่อ $n_{๑}$ แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
Ni แทน จำนวนประชากร
n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด
N แทน จำนวนประชากรทั้งหมด

จึงทำให้ได้กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยแยกออกเป็นหัวหน้าครัวเรือนหรือผู้แทนหัวหน้าครัวเรือนที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษในแต่ละตำบลดังรายละเอียดในตารางที่ ๓.๑

---

*กัลยา วานิชย์บัญชา, **สถิติสำหรับงานวิจัย**, (กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาสถิติ คณะพาณิชยศาสตร์และบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๘), หน้า ๑๕.

ตารางที่ ๓.๑ แสดง จำนวนประชากรและจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

ตำบล	จำนวนประชากร (NI)	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (n๑)
ตำบลโคต	๑,๖๘๘	๑๔๐
ตำบลเสียว	๙๑๓	๗๖
ตำบลหนองม้า	๗๒๐	๖๐
ตำบลผือใหญ่	๔๕๕	๗๑
ตำบลอีเซ	๖๓๙	๕๓
รวม	**๔,๘๐๕ (N)**	**๔๐๐ (n)**

๒) เมื่อได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างแต่ละตำบล ดังแสดงไว้ในตารางที่ ๓.๑ ดังกล่าวแล้วจึงใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีการจับฉลากจากบัญชีทะเบียนบ้านแต่ละตำบล เพื่อสุ่มเอาหัวหน้าครัวเรือนหรือผู้แทนหัวหน้าครัวเรือนในแต่ละตำบลให้ได้ขนาดแต่ละตำบลตามตารางที่ ๓.๑ จนกระทั่งครบ จำนวน ๔๐๐ คน

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจากการศึกษาข้อมูล แนวคิด และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มี ๓ ตอน คือ

ตอนที่ ๑ ปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างได้แก่ เพศ อายุ และอาชีพ เป็นแบบสอบถามปลายปิด (Closed-end-Questions) มีลักษณะเป็นแบบตรวจรายการ (Check list)

ตอนที่ ๒ ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษใน ๓ ด้าน ได้แก่ ด้านความเป็นผู้นำในการแก้ไขปัญหา ด้านการป้องกันและการให้ความช่วยเหลือ และด้านการฟื้นฟูและพัฒนาจิตใจ เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ระดับ และกำหนดค่าคะแนนมีระดับความคิดเห็น ๕ ระดับ ดังนี้

มีระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด	ได้คะแนน ๑
มีระดับความคิดเห็นน้อย	ได้คะแนน ๒
มีระดับความคิดเห็นปานกลาง	ได้คะแนน ๓
มีระดับความคิดเห็นมาก	ได้คะแนน ๔
มีระดับความคิดเห็นมากที่สุด	ได้คะแนน ๕

ตอนที่ ๓ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ

๓.๔ การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยมีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

๑) ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถาม วัตถุประสงค์ กรอบแนวความคิด และสมมติฐาน

๒) สร้างแบบสอบถามฉบับร่างตามตัวแปรที่กำหนด นำปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา

๓) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไข ให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจดู

๔) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะแล้ว ไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเพื่อพิจารณาตรวจความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) และความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความเหมาะสมของคำถาม ประกอบด้วย ๓ ท่าน คือ

(๑) พระครูสุจิตโพธาลังการ ตำแหน่ง เจ้าคณะอำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ

(๒) ผศ.ดร.เดชา ใจกลาง อาจารย์มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

(๓) ดร.ประพิศ โบราณมูล อาจารย์มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

๕) นำแบบสอบถามหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index Of item Objective Congruence : IOC)[๖] ของแบบสอบถาม โดยเลือกข้อคำถามที่มีค่าตั้งแต่ ๐.๕๐ ขึ้นไปข้อคำถามทั้งหมดจำนวน ๒๒ ข้อ ใช้ได้ จำนวน ๒๒ ข้อ ซึ่งข้อคำถามที่ใช้ได้มีค่า IOC ในช่วง ๐.๕๐ - ๑.๐๐

๖) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขครั้งสุดท้ายไปทดลองใช้ (Try out) กับประชาชนในอำเภอปรางค์กู่ จังหวัดศรีสะเกษ ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๓๐ คน แล้วนำไปคำนวณหาค่าอำนาจจำแนก โดยใช้ค่าสถิติ เลือกข้อที่มีค่าสถิติระหว่าง ๐.๐๕๗ - ๐.๘๓๐ ไปคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น แล้วคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟ่า (Coefficient Alpha) ของครอนบาค (Cronbach) ปรากฏว่าแบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นที่ระดับ ๐.๘๔

๗) นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ไปสอบถามประชากรตามขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลที่กำหนด

---

[๖] ธีระศักดิ์ อุ่นอารมณ์เลิศ, **เครื่องมือวิจัยทางทางการศึกษา : การสร้างและการพัฒนา**, (นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปกร, ๒๕๔๕), หน้า ๖๕.

๓.๕ การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินตามขั้นตอนต่อไปนี้

๑) ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ไปยังนายอำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลจากประชาชนในพื้นที่ อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ

๒) นำหนังสือจากนายอำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ที่ขอความร่วมมือกับประชาชนในพื้นที่ ให้กับกำนันและผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ที่ประกอบด้วยตำบลโคค ตำบลเสียว ตำบลหนองบ้า ตำบลผือใหญ่ และตำบลอีเซ เพื่อแจกแบบสอบถามและเก็บข้อมูลจากประชาชนในพื้นที่ โดยแจกด้วยตนเองและให้กำนันและผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ เป็นผู้ช่วยแจกแบบสอบถาม จนครบจำนวน ๔๐๐ คน

๓) นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมา จำนวน ๔๐๐ ฉบับ ตรวจให้คะแนนและวิเคราะห์หาคำตอบเพื่ออภิปรายผลการวิจัยต่อไป

๓.๖ การวิเคราะห์ข้อมูล

๑) ตอนที่ ๑ วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ และอาชีพ วิเคราะห์โดยใช้ค่าความถี่และค่าร้อยละ เพื่อใช้อธิบายข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม

๒) ตอนที่ ๒ วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษใน ๓ ด้าน ได้แก่ ด้านความเป็นผู้นำในการแก้ไขปัญหา ด้านการป้องกันและการให้ความช่วยเหลือ และด้านการฟื้นฟูและพัฒนาจิตใจ วิเคราะห์ข้อมูลโดยคำนวณค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ค่าคะแนนของผู้ตอบในแต่ละแบบสอบถามไปวิเคราะห์ข้อมูลและกำหนดเกณฑ์ค่าเฉลี่ยในการประเมินดังนี้

ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
๔.๕๑-๕.๐๐	เห็นว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
๓.๕๑-๔.๕๐	เห็นว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
๒.๕๑-๓.๕๐	เห็นว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
๑.๕๑-๒.๕๐	เห็นว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
๑.๐๐-๑.๕๐	เห็นว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

๒) สถิติที่ใช้ในการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับใช้สถิติ (Alpha-coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach)

แทนค่าสูตรคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-coefficient) ดังนี้

$$r_{\alpha} = \frac{n}{n-1}\left[\frac{\bar{x}(n-\bar{x})}{ns^2}\right]$$

r_{α} แทนค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ

$\bar{X}$ แทนค่าเฉลี่ย

S^2 แทนความแปรปรวนของแบบทดสอบ

n แทนจำนวนข้อทดสอบ

๓.๓.๒ สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลประชาชนและความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ได้แก่

๑) ค่าร้อยละ (Percentage)[๓] มีสูตรการคำนวณ ดังนี้

$$P = \frac{f}{N} \times ๑๐๐$$

P แทน ร้อยละ

f แทน ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นร้อยละ

N แทน จำนวนความถี่ทั้งหมด

๒) ค่าเฉลี่ย (Mean = $\bar{X}$)[๔] มีสูตรการคำนวณ ดังนี้

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

$\bar{X}$ แทน คะแนนเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดในกลุ่ม

N แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

---

[๓] บุญชม ศรีสะอาด, **การวิจัยเบื้องต้น,** (กรุงเทพมหานคร : สุวีริยสาส์น, ๒๕๓๒), หน้า ๑๐๒.

[๔] เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๐๓.

๓) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation = S.D.)[๕] มีสูตรการคำนวณ ดังนี้

$$S = \sqrt{\frac{N\sum X^{๒} - (\sum X)^{๒}}{N(N-๑)}}$$

S แทน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนคะแนนในกลุ่ม

X แทน คะแนนแต่ละตัว

๓.๓.๓ สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ใช้ในการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชน ได้แก่ เพศ อายุ และอาชีพ ที่ต่างกัน โดยใช้สถิติ t-test และ F-test (One Way ANOVA) และกำหนดค่าระดับ ระดับนัยสำคัญที่ .๐๕ โดยมีสูตรการคำนวณ ดังนี้

๑) ค่า t – test (Independent sample t-test)[๖] มีสูตรการคำนวณ ดังนี้

$$t = \frac{\bar{X}_{๑} - \bar{X}_{๒}}{\sqrt{\frac{S_{๑}^{๒}}{n_{๑}} + \frac{S_{๒}^{๒}}{n_{๒}}}}$$

เมื่อ t = ค่าที-เทสท์ (t-test Independent) โดยที่ $df = n_{๑}+n_{๒}-๒$

$\bar{X}_{๑}, \bar{X}_{๒}$ = ค่าเฉลี่ยของคะแนนกลุ่มที่ ๑ และกลุ่มที่ ๒ ตามลำดับ

$S_{๑}^{๒}, S_{๒}^{๒}$ = ความแปรปรวนของคะแนนกลุ่มที่ ๑ และกลุ่มที่ ๒ ตามลำดับ

$N_{๑}, n_{๒}$ = จำนวนคะแนนของกลุ่มที่ ๑ และกลุ่มที่ ๒ ตามลำดับ

---

[๕] เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๐๔.

[๖] เรื่องเดียวกัน, หน้า หน้า ๑๐๘.

๒) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (ONE WAY ANOVA) หรือ (F-test)[๓]

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

F = อัตราส่วนของความแปรปรวน

MS_b = ค่าความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม

MS_w = ค่าความแปรปรวนภายในกลุ่ม

[๓]เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๑๕.

บทที่ ๔
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัย ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งออกเป็น ๓ ส่วน ดังนี้

๔.๑ สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

๔.๒ ลำดับขั้นตอนการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

๔.๓ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

๔.๑ สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้ ผู้วิจัยได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

$\bar{X}$	หมายถึง	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	หมายถึง	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
n	หมายถึง	จำนวนประชากรกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด
t	หมายถึง	ค่าสถิติที่ใช้ทดสอบนัยสำคัญของค่าเฉลี่ย ๒ กลุ่ม (t-test)
F	หมายถึง	ค่าสถิติที่ใช้ทดสอบนัยสำคัญของค่าเฉลี่ยมากกว่า ๒ กลุ่ม (F-test)
SS	หมายถึง	ผลบวกกำลังสองของคะแนน (Sum of Square)
MS	หมายถึง	ค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองของคะแนน (Mean of Square)
Sig	หมายถึง	ค่านัยสำคัญทางสถิติ .๐๕ (Significant level)
df	หมายถึง	ระดับขั้นของความเป็นอิสระ (degree of freedom)
*	หมายถึง	นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

๔.๒ ลำดับขั้นตอนการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ ๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ และอาชีพ

ตอนที่ ๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ใน ๓ ด้าน ได้แก่ ด้านความเป็นผู้นำในการแก้ไขปัญหา ด้านการป้องกันและการให้ความช่วยเหลือ และด้านการฟื้นฟูและพัฒนาจิตใจ

ตอนที่ ๓ ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ของประชาชนที่มีเพศ อายุ และอาชีพต่างกัน

ตอนที่ ๔ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ

๔.๓ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ ๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

ได้แก่ เพศ อายุ และอาชีพ ดังนี้

ตารางที่ ๔.๑ แสดงจำนวนร้อยละปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	๑๖๖	๔๑.๕๐
หญิง	๒๓๔	๕๘.๕๐
รวม	**๔๐๐**	**๑๐๐.๐๐**

จากตารางที่ ๔.๑ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน ๒๓๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๘.๕๐ เป็นเพศชาย จำนวน ๑๖๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๑.๕๐

ตารางที่ ๔.๒ แสดงจำนวนร้อยละปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
๒๐ – ๓๐ ปี	๔๘	๑๒.๐๐
๓๑ – ๔๐ ปี	๑๒๕	๓๑.๒๕
๔๑ – ๕๐ ปี	๖๖	๑๖.๕๐
๕๑ ปีขึ้นไป	๑๖๑	๔๐.๒๕
รวม	**๔๐๐**	**๑๐๐.๐๐**

จากตารางที่ ๔.๒ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุ ๕๑ ปีขึ้นไป จำนวน ๑๖๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๐.๒๕ รองลงมาคือ อายุอยู่ระหว่าง ๓๑-๔๐ ปี จำนวน ๑๒๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๒๕ อายุระหว่าง ๔๑-๕๐ ปี จำนวน ๖๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๕๐ และมีอายุระหว่าง ๒๐-๓๐ ปี จำนวน ๔๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๐๐

ตารางที่ ๔.๓ แสดงจำนวนร้อยละปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	๖๖	๑๖.๕๐
รับจ้าง	๘๐	๒๒.๕๐
เกษตรกร	๑๕๓	๓๘.๒๕
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	๘๑	๒๒.๗๕
รวม	**๔๐๐**	**๑๐๐.๐**

จากตารางที่ ๔.๓ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเป็นเกษตรกร จำนวน ๑๕๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๘.๒๕ รองลงมา คือ อาชีพค้าขาย จำนวน ๘๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๒.๗๕ อาชีพรับจ้าง จำนวน ๘๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๒.๕๐ และอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน ๖๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๕๐

ตอนที่ ๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ซึ่งปรากฏผลการวิจัย ดังนี้

ตารางที่ ๔.๔ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาท คณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ โดยรวมและรายด้าน

ด้าน	ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ	ระดับความคิดเห็น		แปลผล
		$\overline{X}$	S.D.	
๑.	ด้านความเป็นผู้นำในการแก้ไขปัญหา	๓.๖๕	๐.๔๔	มาก
๒.	ด้านการป้องกันและการให้ความช่วยเหลือ	๓.๕๔	๐.๔๘	มาก
๓.	ด้านการฟื้นฟูและพัฒนาจิตใจ	๓.๕๘	๐.๔๕	มาก
	รวม	**๓.๕๘**	**๐.๔๕**	**มาก**

(n=๔๐๐)

จากตารางที่ ๔.๔ พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาต่ำสุด ได้แก่ ด้านความเป็นผู้นำในการแก้ไขปัญหา รองลงมา คือ ด้านการฟื้นฟูและพัฒนาจิตใจ และด้านการป้องกันและการให้ความช่วยเหลือ

ตารางที่ ๔.๕ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาท คณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแหร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ด้านความเป็นผู้นำในการแก้ไขปัญหา โดยรวมและรายข้อ

ข้อ	ด้านความเป็นผู้นำในการแก้ไขปัญหา	ระดับความคิดเห็น		แปลผล
		$\overline{X}$	S.D.	
๑.	คณะสงฆ์เป็นผู้นำชุมชนจัดกิจกรรมให้ประชาชนมีความสัมพันธ์อันดีของครอบครัวชุมชน วัด โรงเรียน เช่น กีฬา การต่อต้านยาเสพติด เป็นต้น	๓.๖๔	๐.๕๐	มาก
๒.	คณะสงฆ์เป็นผู้นำชุมชนในการเชิญประชาชนเข้าร่วมประชุม เพื่อเสนอปัญหา/ความต้องการ/ความคิดเห็นในการกำหนดแนวทางการแก้ไข และลดปัญหาของชุมชน ชุมชนตระหนักถึงภัยของยาเสพติด	๓.๖๔	๐.๔๔	มาก
๓.	คณะสงฆ์เป็นผู้นำชุมชนนำผู้ติดยาเสพติด เข้ารับการบำบัดและช่วยฟื้นฟูทางจิตใจ	๓.๕๖	๐.๔๒	มาก
๔.	คณะสงฆ์เป็นผู้นำชุมชนในการดำเนินงานโครงการลานวัด ลานกีฬา ด้านยาเสพติดภายในชุมชน/หมู่บ้าน	๓.๖๒	๐.๔๕	มาก
๕.	คณะสงฆ์เป็นผู้นำชุมชนสนับสนุนการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมในการแก้ไขปัญหายาเสพติดภายในชุมชน/หมู่บ้าน	๓.๗๖	๐.๔๓	มาก
๖.	คณะสงฆ์เป็นผู้นำชุมชนในการกระตุ้นสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนในพื้นที่เกิดความตระหนักร่วมเป็นพลังแผ่นดินเพื่อเอาชนะยาเสพติดภายในชุมชน/หมู่บ้าน	๓.๗๔	๐.๔๗	มาก
๗.	คณะสงฆ์เป็นผู้นำชุมชนในการจัดหาเงินทุนก่อสร้างและจัดหาสถานที่บำบัดและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดภายในชุมชน/หมู่บ้าน	๓.๖๐	๐.๔๒	มาก
	รวม	**๓.๖๕**	**๐.๔๔**	**มาก**

(n=๔๐๐)

จากตารางที่ ๔.๕ พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ด้านความเป็นผู้นำในการแก้ไขปัญหา อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับตามข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาต่ำสุด ได้แก่ คณะสงฆ์เป็นผู้นำชุมชนสนับสนุนการดำเนินโครงการ หรือกิจกรรมในการแก้ไขปัญหายาเสพติดภายในชุมชน/หมู่บ้าน คณะสงฆ์เป็นผู้นำชุมชนในการกระตุ้นสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนในพื้นที่เกิดความตระหนักร่วมเป็นพลังแผ่นดินเพื่อเอาชนะยาเสพติดภายในชุมชน/หมู่บ้าน คณะสงฆ์เป็นผู้นำชุมชนจัดกิจกรรมให้ประชาชนมีความสัมพันธ์อันดีของครอบครัว ชุมชน วัด โรงเรียน เช่น กีฬา การต่อต้านยาเสพติด เป็นต้น คณะสงฆ์เป็นผู้นำชุมชนในการเชิญประชาชนเข้าร่วมประชุม เพื่อเสนอปัญหา/ความต้องการ/ความคิดเห็นในการกำหนดแนวทางการแก้ไข และลดปัญหาของชุมชน ชุมชนตระหนักถึงภัยของยาเสพติด คณะสงฆ์เป็นผู้นำชุมชนในการดำเนินงานโครงการลานวัด ลานกีฬา ต้านยาเสพติดภายในชุมชน/หมู่บ้าน คณะสงฆ์เป็นผู้นำชุมชนในการจัดหาเงินทุนก่อสร้างและจัดหาสถานที่บำบัดและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดภายในชุมชน/หมู่บ้าน และคณะสงฆ์เป็นผู้นำชุมชนนำผู้ติดยาเสพติด เข้ารับการบำบัดและช่วยฟื้นฟูทางจิตใจ

ตารางที่ ๔.๖ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาท คณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ด้านการป้องกันและการให้ความช่วยเหลือ โดยรวมและรายข้อ

ข้อ	ด้านการป้องกันและการให้ความช่วยเหลือ	ระดับความคิดเห็น		แปลผล
		$\bar{X}$	S.D.	
๑.	คณะสงฆ์ให้ความร่วมมือและช่วยพัฒนาเสริมสร้างสมรรถนะของประชาคมหมู่บ้านให้มีความเข้มแข็งและมีศักยภาพในการจัดการแก้ไขปัญหายาเสพติดในหมู่บ้านด้วยตนเอง	๓.๕๑	๐.๘๖	มาก
๒.	คณะสงฆ์ร่วมกับผู้นำชุมชนในการระวังการแพร่ระบาดในชุมชน การติดตามผู้เสพติดที่ผ่านการบำบัดรักษาแล้ว และการทำหรือให้ข้อมูลยาเสพติดในชุมชน เป็นต้น	๓.๕๓	๐.๘๘	มาก
๓.	คณะสงฆ์ร่วมกับผู้นำชุมชนเตรียมความพร้อมของประชาชนในชุมชนในการแก้ไขปัญหายาเสพติดให้มีความตระหนักในปัญหาของยาเสพติด	๓.๕๕	๐.๕๑	มาก

ตารางที่ ๔.๖ (ต่อ)

ข้อ	ด้านการป้องกันและการให้ความช่วยเหลือ	ระดับความคิดเห็น		แปลผล
		$\bar{X}$	S.D.	
๔.	คณะสงฆ์ได้ให้ความช่วยเหลือภาครัฐในการประชาสัมพันธ์เรื่องคุณและโทษของยาเสพติด	๓.๕๔	๐.๘๘	มาก
๕.	คณะสงฆ์ได้ให้การช่วยเหลือและสนับสนุนให้โรงเรียน สถานศึกษาในชุมชนในการจัดกิจกรรมในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติด การแพร่ระบาดเข้าสู่เด็กและเยาวชน เช่น การเข้าค่ายคุณธรรม	๓.๕๘	๐.๘๕	มาก
๖.	คณะสงฆ์ได้จัดให้มีพระวิทยากรในการให้ความช่วยเหลือแก่สถานศึกษาการอบรม สั่งสอน และสร้างภูมิคุ้มกันให้แก่เด็ก เยาวชน นักเรียน นักศึกษาเพื่อให้ห่างไกลจากยาเสพติด	๓.๕๖	๐.๘๖	มาก
๗.	คณะสงฆ์ได้ให้ความช่วยเหลือด้านการเงินในการสนับสนุนองค์กรในชุมชน เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนห่างไกลจากยาเสพติด	๓.๕๒	๐.๘๔	มาก
	รวม	**๓.๕๔**	**๐.๘๘**	**มาก**

(n=๔๐๐)

จากตารางที่ ๔.๖ พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ด้านการป้องกันและการให้ความช่วยเหลือ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับตามข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาต่ำสุด ได้แก่ คณะสงฆ์ได้ให้การช่วยเหลือและสนับสนุนให้โรงเรียน สถานศึกษาในชุมชนในการจัดกิจกรรมในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติด การแพร่ระบาดเข้าสู่เด็กและเยาวชน เช่น การเข้าค่ายคุณธรรม รองลงมาคือ คณะสงฆ์ได้จัดให้มีพระวิทยากรในการให้ความช่วยเหลือแก่สถานศึกษาการอบรม สั่งสอน และสร้างภูมิคุ้มกันให้แก่เด็ก เยาวชน นักเรียน นักศึกษาเพื่อให้ห่างไกลจากยาเสพติด คณะสงฆ์ร่วมกับผู้นำชุมชนเตรียมความพร้อมของประชาชนในชุมชนในการแก้ไขปัญหายาเสพติดให้มีความตระหนักในปัญหาของยาเสพติด คณะสงฆ์ได้ให้ความช่วยเหลือภาครัฐในการประชาสัมพันธ์เรื่องคุณและโทษของยาเสพติด คณะสงฆ์ร่วมกับผู้นำชุมชนในการระวังการแพร่ระบาดในชุมชน การติดตามผู้เสพติดที่ผ่าน

การบำบัดรักษาแล้ว และการทำหรือให้ข้อมูลยาเสพติดในชุมชน เป็นต้น คณะสงฆ์ได้ให้ความช่วยเหลือด้านการเงินในการสนับสนุนองค์กรในชุมชน เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนห่างไกลจากยาเสพติด และคณะสงฆ์ให้ความร่วมมือและช่วยพัฒนาเสริมสร้างสมรรถนะของประชาคมหมู่บ้านให้มีความเข้มแข็งและมีศักยภาพในการจัดการแก้ไขปัญหายาเสพติดในหมู่บ้านด้วยตนเอง

ตารางที่ ๔.๗ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาท คณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ด้านการฟื้นฟูและพัฒนาจิตใจ โดยรวมและรายข้อ

ข้อ	ด้านการฟื้นฟูและพัฒนาจิตใจ	ระดับความคิดเห็น		แปลผล
		$\overline{X}$	S.D.	
๑.	คณะสงฆ์จัดให้มีกิจกรรมในวันสำคัญต่าง ๆ เช่น วันแม่ วันพ่อ และเทศนาสั่งสอนประชาชนให้ลด ละ เลิกอบายมุข เพิ่มเป็นพิเศษ	๓.๖๘	๐.๘๒	มาก
๒.	คณะสงฆ์จัดให้วัดเป็นสถานที่คอยดูแล แนะนำและช่วยเหลือผู้ที่เริ่มติดยาเสพติดให้ไปพบแพทย์และช่วยบำบัด ฟื้นฟูจิตใจ แก่ผู้ติดยาเสพติดให้ได้รับการรักษา	๓.๕๓	๐.๘๕	มาก
๓.	คณะสงฆ์จัดให้มีสถานที่ออกกำลังกายหรือการแข่งขันกีฬาภายในหมู่บ้านต้านยาเสพติด	๓.๕๔	๐.๘๓	มาก
๔.	คณะสงฆ์จัดให้มีการจัดกิจกรรมและเทศนาหรือสั่งสอนประชาชนให้ละเว้นการทำความชั่ว เช่น ลด ละ เลิกอบายมุข และยาเสพติดต่าง ๆภายในชุมชน/หมู่บ้าน	๓.๕๕	๐.๘๘	มาก
๕.	คณะสงฆ์ส่งเสริมสนับสนุนเงินทุนให้กับภาครัฐการก่อสร้างสถานที่ เครื่องมืออุปกรณ์ในการบำบัดฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด	๓.๕๘	๐.๘๔	มาก

ตารางที่ ๔.๗ (ต่อ)

ข้อ	ด้านการฟื้นฟูและพัฒนาจิตใจ	ระดับความคิดเห็น		แปลผล
		$\overline{X}$	S.D.	
๖.	คณะสงฆ์ได้จัดให้มีสถานที่บำบัดผู้ติดยาเสพติดฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด เพื่อให้เป็นคนดีในสังคมต่อไป	๓.๖๒	๐.๘๗	มาก
๗.	คณะสงฆ์ได้ให้การศึกษาแก่เด็กเยาวชนและประชาชนทั่วไปได้ตระหนักต่อปัญหายาเสพติดในชุมชน	๓.๖๐	๐.๘๐	มาก
๘.	คณะสงฆ์ได้ร่วมมือกับผู้นำชุมชนนำเด็กและเยาวชนที่หลงผิดติดยาเสพติดเข้ารับการบำบัดและฟื้นฟูจิตใจ	๓.๕๖	๐.๘๖	มาก
	รวม	**๓.๕๙**	**๐.๘๕**	**มาก**

(n=๔๐๐)

จากตารางที่ ๔.๗ พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ด้านการฟื้นฟูและพัฒนาจิตใจ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับตามข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาต่ำสุด ได้แก่ คณะสงฆ์จัดให้มีกิจกรรมในวันสำคัญต่าง ๆ เช่น วันแม่ วันพ่อ และเทศนาสั่งสอนประชาชนให้ลด ละ เลิกอบายมุข เพิ่มเป็นพิเศษ รองลงมาคือ คณะสงฆ์ได้จัดให้มีสถานที่บำบัดผู้ติดยาเสพติด ฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด เพื่อให้เป็นคนดีในสังคมต่อไป คณะสงฆ์ได้ให้การศึกษาแก่เด็กเยาวชนและประชาชนทั่วไปได้ตระหนักต่อปัญหายาเสพติดในชุมชน คณะสงฆ์ส่งเสริมสนับสนุนเงินทุนให้กับภาครัฐการก่อสร้างสถานที่ เครื่องมืออุปกรณ์ในการบำบัด ฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด คณะสงฆ์ได้ร่วมมือกับผู้นำชุมชนนำเด็กและเยาวชนที่หลงผิดติดยาเสพติดเข้ารับการบำบัดและฟื้นฟูจิตใจ คณะสงฆ์จัดให้มีการจัดกิจกรรมและเทศนาหรือ สั่งสอนประชาชนให้ละเว้นการทำความชั่ว เช่น ลด ละ เลิกอบายมุข และยาเสพติดต่าง ๆภายในชุมชน/หมู่บ้าน คณะสงฆ์จัดให้มีสถานที่ออกกำลังกายหรือการแข่งขันกีฬาภายในหมู่บ้านต้านยาเสพติด และคณะสงฆ์จัดให้วัดเป็นสถานที่คอยดูแล แนะนำและช่วยเหลือผู้ที่เริ่มติดยาเสพติดให้ไปพบแพทย์และช่วยบำบัด ฟื้นฟูจิตใจ แก่ผู้ติดยาเสพติดให้ได้รับการรักษา

ตอนที่ ๓ ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ของประชาชนที่มีเพศ อายุ และอาชีพ ต่างกัน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏผลการวิจัย ดังนี้

ตารางที่ ๔.๘ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ โดยรวม จำแนกตามเพศ

เพศ	n	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
ชาย	๑๖๖	๓.๕๒	๐.๖๓	มาก
หญิง	๒๓๔	๓.๕๕	๐.๕๘	มาก
รวม	**๔๐๐**	**๓.๕๔**	**๐.๖๐**	**มาก**

จากตารางที่ ๔.๘ พบว่า ประชาชนทั้งเพศชายและเพศหญิงมีความคิดเห็นต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษโดยรวมอยู่ในระดับมาก

ตารางที่ ๔.๙ แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ โดยรวม จำแนกตามเพศ

เพศ	n	$\overline{X}$	S.D.	t	Sig.
ชาย	๑๖๖	๓.๕๒	๐.๖๓	๐.๖๐	๐.๕๕
หญิง	๒๓๔	๓.๕๕	๐.๕๘		

จากตารางที่ ๔.๙ พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณจังหวัดศรีสะเกษ โดยรวม ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๐ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ด้านความเป็นผู้นำในการแก้ไขปัญหา จำแนกตามเพศ

เพศ	n	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
ชาย	๑๖๖	๓.๗๐	๐.๗๑	มาก
หญิง	๒๓๔	๓.๖๒	๐.๗๕	มาก
รวม	**๔๐๐**	**๓.๖๖**	**๐.๗๓**	**มาก**

จากตารางที่ ๔.๑๐ พบว่า ประชาชนทั้งเพศชายและเพศหญิงมีความคิดเห็นต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ด้านความเป็นผู้นำในการแก้ไขปัญหา อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ ๔.๑๑ แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ด้านความเป็นผู้นำในการแก้ไขปัญหา จำแนกตามเพศ

เพศ	n	$\overline{X}$	S.D.	t	Sig.
ชาย	๑๖๖	๓.๗๐	๐.๗๑	๐.๕๒	๐.๔๗
หญิง	๒๓๔	๓.๖๒	๐.๗๕		

จากตารางที่ ๔.๑๑ พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ด้านความเป็นผู้นำในการแก้ไขปัญหา ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๒ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ด้านการป้องกันและการให้ความช่วยเหลือ จำแนกตามเพศ

เพศ	n	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
ชาย	๑๖๖	๓.๕๔	๐.๖๐	มาก
หญิง	๒๓๔	๓.๕๒	๐.๖๑	มาก
รวม	**๔๐๐**	**๓.๕๓**	**๐.๖๑**	**มาก**

จากตารางที่ ๔.๑๒ พบว่า ประชาชนทั้งเพศชายและเพศหญิงมีความคิดเห็นต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ด้านการป้องกันและการให้ความช่วยเหลือ อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ ๔.๑๓ แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ด้านการป้องกันและการให้ความช่วยเหลือ จำแนกตามเพศ

เพศ	n	$\overline{X}$	S.D.	t	Sig.
ชาย	๑๖๖	๓.๕๔	๐.๖๐	๐.๑๕	๐.๖๕
หญิง	๒๓๔	๓.๕๒	๐.๖๑		

จากตารางที่ ๔.๑๓ พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ด้านการป้องกันและการให้ความช่วยเหลือ ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๔ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ด้านการฟื้นฟูและพัฒนาจิตใจ จำแนกตามเพศ

เพศ	n	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
ชาย	๑๖๖	๓.๖๒	๐.๖๔	มาก
หญิง	๒๓๔	๓.๕๔	๐.๖๘	มาก
รวม	**๔๐๐**	**๓.๕๘**	**๐.๖๖**	**มาก**

จากตารางที่ ๔.๑๔ พบว่า ประชาชนทั้งเพศชายและเพศหญิง มีความคิดเห็นต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ด้านการฟื้นฟูและพัฒนาจิตใจ อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ ๔.๑๕ แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ด้านการฟื้นฟูและพัฒนาจิตใจ จำแนกตามเพศ

เพศ	n	$\overline{X}$	S.D.	t	Sig.
ชาย	๑๖๖	๓.๖๒	๐.๖๔	๐.๕๗	๐.๔๕
หญิง	๒๓๔	๓.๕๔	๐.๖๘		

จากตารางที่ ๔.๑๕ พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ด้านการฟื้นฟูและพัฒนาจิตใจ ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๖ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ โดยรวม จำแนกตามอายุ

อายุ	n	ระดับความคิดเห็น		แปลผล
		$\overline{X}$	S.D.	
๒๐ – ๓๐ ปี	๔๘	๓.๖๑	๐.๖๕	มาก
๓๑ – ๔๐ ปี	๑๒๕	๓.๕๘	๐.๕๓	มาก
๔๑ – ๕๐ ปี	๖๖	๓.๕๘	๐.๕๗	มาก
๕๑ ปีขึ้นไป	๑๖๑	๓.๖๓	๐.๖๘	มาก
รวม	**๔๐๐**	**๓.๖๐**	**๐.๖๐**	**มาก**

จากตารางที่ ๔.๑๖ พบว่า ประชาชนทุกกลุ่มอายุ มีความคิดเห็นต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ โดยรวม อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ ๔.๑๗ แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ โดยรวม จำแนกตามอายุ

ความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
ระหว่างกลุ่ม	๐.๖๐	๓	๐.๒๐	๐.๖๘	๐.๕๖
ภายในกลุ่ม	๑๑๘.๓๐	๓๙๖	๐.๒๙		
รวม	**๑๑๘.๙๐**	**๓๙๙**			

จากตารางที่ ๔.๑๗ พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษโดยรวม ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๘ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ด้านความเป็นผู้นำในการแก้ไขปัญหา จำแนกตามอายุ

อายุ	n	ระดับความคิดเห็น		แปลผล
		$\bar{X}$	S.D.	
๒๐ – ๓๐ ปี	๔๘	๓.๖๗	๐.๗๕	มาก
๓๑ – ๔๐ ปี	๑๒๕	๓.๖๖	๐.๗๓	มาก
๔๑ – ๕๐ ปี	๖๖	๓.๖๔	๐.๗๗	มาก
๕๑ ปีขึ้นไป	๑๖๑	๓.๖๕	๐.๗๘	มาก
รวม	**๔๐๐**	**๓.๓๔**	**๐.๗๔**	**มาก**

จากตารางที่ ๔.๑๘ พบว่า ประชาชนทุกกลุ่มอายุ มีความคิดเห็นต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ด้านความเป็นผู้นำในการแก้ไขปัญหา อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ ๔.๑๙ แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ด้านความเป็นผู้นำในการแก้ไขปัญหา จำแนกตามอายุ

ความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
ระหว่างกลุ่ม	๐.๖๗	๓	๐.๒๒	๐.๔๐	๐.๗๔
ภายในกลุ่ม	๒๑๔.๗๑	๓๙๖	๐.๕๕		
รวม	**๒๑๕.๓๙**	**๓๙๙**			

จากตารางที่ ๔.๑๙ พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ด้านความเป็นผู้นำในการแก้ไขปัญหา ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๒๐ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ด้านการป้องกันและการให้ความช่วยเหลือ จำแนกตามอายุ

อายุ	n	ระดับความคิดเห็น		แปลผล
		$\overline{X}$	S.D.	
๒๐ – ๓๐ ปี	๔๘	๓.๕๖	๐.๖๐	มาก
๓๑ – ๔๐ ปี	๑๒๕	๓.๕๑	๐.๖๓	มาก
๔๑ – ๕๐ ปี	๖๖	๓.๕๔	๐.๖๗	มาก
๕๑ ปีขึ้นไป	๑๖๑	๓.๕๕	๐.๖๒	มาก
รวม	**๔๐๐**	**๓.๕๓**	**๐.๖๓**	**มาก**

จากตารางที่ ๔.๒๐ พบว่า ประชาชนทุกกลุ่มอายุ มีความคิดเห็นต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ด้านการป้องกันและการให้ความช่วยเหลือ อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ ๔.๒๑ แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ด้านการป้องกันและการให้ความช่วยเหลือ จำแนกตามอายุ

ความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
ระหว่างกลุ่ม	๐.๕๕	๓	๐.๓๑	๐.๘๕	๐.๔๖
ภายในกลุ่ม	๑๔๙.๓๕	๓๙๖	๐.๓๗		
รวม	**๑๔๙.๓๐**	**๓๙๙**			

จากตารางที่ ๔.๒๑ พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ด้านการป้องกันและการให้ความช่วยเหลือ ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๒๒ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ด้านการฟื้นฟูและพัฒนาจิตใจ จำแนกตามอายุ

อายุ	n	ระดับความคิดเห็น		แปลผล
		$\overline{X}$	S.D.	
๒๐ – ๓๐ ปี	๔๘	๓.๕๘	๐.๖๒	มาก
๓๑ – ๔๐ ปี	๑๒๕	๓.๕๘	๐.๖๔	มาก
๔๑ – ๕๐ ปี	๖๖	๓.๕๖	๐.๖๘	มาก
๕๑ ปีขึ้นไป	๑๖๑	๓.๕๗	๐.๖๕	มาก
รวม	**๔๐๐**	**๓.๕๗**	**๐.๖๕**	**มาก**

จากตารางที่ ๔.๒๒ พบว่า ประชาชนทุกกลุ่มอายุ มีความคิดเห็นต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ด้านการฟื้นฟูและพัฒนาจิตใจ อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ ๔.๒๓ แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ด้านการฟื้นฟูและพัฒนาจิตใจ จำแนกตามอายุ

ความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
ระหว่างกลุ่ม	๐.๔๗	๓	๐.๑๕	๐.๓๔	๐.๗๙
ภายในกลุ่ม	๑๗๗.๗๔	๓๙๖	๐.๔๔		
รวม	**๑๗๘.๒๑**	**๓๙๙**			

จากตารางที่ ๔.๒๓ พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ด้านการฟื้นฟูและพัฒนาจิตใจ ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๒๔ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ โดยรวม จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	n	ระดับความคิดเห็น		แปลผล
		$\bar{X}$	S.D.	
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	๖๖	๓.๖๖	๐.๖๙	มาก
รับจ้าง	๕๐	๓.๔๓	๐.๖๗	ปานกลาง
เกษตรกร	๑๕๓	๓.๖๕	๐.๗๒	มาก
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	๕๑	๓.๖๐	๐.๗๑	มาก
รวม	**๔๐๐**	**๓.๖๐**	**๐.๖๕**	**มาก**

จากตารางที่ ๔.๒๔ พบว่า ประชาชนที่ประกอบอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ อาชีพเกษตรกร และอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว มีความคิดเห็นต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ โดยรวม อยู่ในระดับมาก ส่วนประชาชนที่ประกอบอาชีพรับจ้าง อยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ ๔.๒๕ แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ โดยรวม จำแนกตามอาชีพ

ความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
ระหว่างกลุ่ม	๔.๐๕	๓	๑.๓๖	๔.๗๐	๐.๐๐*
ภายในกลุ่ม	๑๑๔.๘๒	๓๙๖	๐.๒๕		
รวม	**๑๑๘.๕๑**	**๓๕๕**			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จากตารางที่ ๔.๒๕ พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ โดยรวม แตกต่าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

ทำการทดสอบเพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ่ (Scheffé') ผลปรากฏตามตาราง ๔.๒๖

ตารางที่ ๔.๒๖ แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ โดยรวม จำแนกตามอาชีพเป็นรายคู่

อาชีพ	ค่าเฉลี่ย	รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	รับจ้าง	เกษตรกร	ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว
		๓.๖๖	๓.๔๓	๓.๖๕	๓.๖๐
รับราชการรัฐวิสาหกิจ	๓.๖๖	-	๐.๒๒	๐.๐๓	๐.๐๖
รับจ้าง	๓.๔๓		-	๐.๒๖*	๐.๑๖
เกษตรกร	๓.๖๕			-	๐.๐๕
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	๓.๖๐				-

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จากตารางที่ ๔.๒๖ พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ โดยรวม จำแนกตามอาชีพเป็นรายคู่ พบว่า แตกต่างกัน จำนวน ๑ คู่ ได้แก่ ประชาชนกลุ่มที่ประกอบอาชีพเกษตรกร มีความคิดเห็นต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ โดยรวม แตกต่างจากประชาชนกลุ่มที่ประกอบอาชีพรับจ้าง โดยประชาชนกลุ่มที่ประกอบอาชีพเกษตรกร มีความคิดเห็นต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ โดยรวม อยู่ในระดับมากกว่าประชาชนกลุ่มที่ประกอบอาชีพรับจ้าง ส่วนนอกนั้นไม่พบความแตกต่างเป็นรายคู่

ตารางที่ ๔.๒๗ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ด้านความเป็นผู้นำในการแก้ไขปัญหา จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	n	ระดับความคิดเห็น		แปลผล
		$\overline{X}$	S.D.	
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	๖๖	๓.๕๗	๐.๘๖	มาก
รับจ้าง	๕๐	๓.๕๗	๐.๘๕	มาก
เกษตรกร	๑๕๓	๓.๘๑	๐.๘๐	มาก
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	๕๑	๓.๕๓	๐.๗๕	มาก
รวม	**๔๐๐**	**๓.๖๙**	**๐.๘๒**	**มาก**

จากตารางที่ ๔.๒๗ พบว่า ประชาชนทุกกลุ่มอาชีพ มีความคิดเห็นต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ด้านความเป็นผู้นำในการแก้ไขปัญหา อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ ๔.๒๘ แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ด้านความเป็นผู้นำในการแก้ไขปัญหา จำแนกตามอาชีพ

ความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
ระหว่างกลุ่ม	๖.๔๐	๓	๒.๑๓	๓.๕๗	๐.๑๕
ภายในกลุ่ม	๒๑๒.๕๘	๓๕๖	๐.๕๓		
รวม	**๒๑๕.๓๙**	**๓๕๕**			

จากตารางที่ ๔.๒๘ พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ด้านความเป็นผู้นำในการแก้ไขปัญหาไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๒๙ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ด้านการป้องกันและการให้ความช่วยเหลือ จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	n	ระดับความคิดเห็น		แปลผล
		$\overline{X}$	S.D.	
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	๖๖	๓.๕๕	๐.๘๕	มาก
รับจ้าง	๕๐	๓.๓๕	๐.๗๕	ปานกลาง
เกษตรกร	๑๕๓	๓.๖๒	๐.๕๐	มาก
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	๕๑	๓.๕๒	๐.๘๘	มาก
รวม	**๔๐๐**	**๓.๕๒**	**๐.๘๕**	**มาก**

จากตารางที่ ๔.๒๙ พบว่า ประชาชนที่ประกอบอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ อาชีพเกษตรกร และอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว มีความคิดเห็นต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ด้านการป้องกันและการให้ความช่วยเหลือ อยู่ในระดับมาก ส่วนประชาชนที่ประกอบอาชีพรับจ้าง อยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ ๔.๓๐ แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ด้านการป้องกันและการให้ความช่วยเหลือ จำแนกตามอาชีพ

ความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
ระหว่างกลุ่ม	๔.๔๖	๓	๑.๔๙	๔.๐๕	๐.๐๐*
ภายในกลุ่ม	๑๔๓.๔๓	๓๕๖	๐.๓๖		
รวม	**๑๔๘.๓๐**	**๓๕๙**			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จากตารางที่ ๔.๓๐ พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ด้านการป้องกันและการให้ความช่วยเหลือ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

ทำการทดสอบเพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ่ (Scheffé) ผลปรากฏดังตาราง ๔.๓๑

ตารางที่ ๔.๓๑ แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ด้านการป้องกันและการให้ความช่วยเหลือ จำแนกตามอาชีพเป็นรายคู่

อาชีพ	ค่าเฉลี่ย	รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	รับจ้าง	เกษตรกร	ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว
		๓.๕๕	๓.๓๕	๓.๖๒	๓.๕๒
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	๓.๕๕	-	๐.๒๔	๐.๐๓	๐.๐๓
รับจ้าง	๓.๓๕		-	๐.๒๗*	๐.๑๗
เกษตรกร	๓.๖๒			-	๐.๑๐
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	๓.๕๒				-

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จากตารางที่ ๔.๓๑ พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ด้านการป้องกันและการให้ความช่วยเหลือ จำแนกตามอาชีพ เป็นรายคู่ พบว่า แตกต่างกัน จำนวน ๑ คู่ ได้แก่ มีความคิดเห็นต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ด้านการป้องกันและการให้ความช่วยเหลือ แตกต่างจากประชาชนกลุ่มที่ประกอบอาชีพรับจ้าง โดยประชาชนกลุ่มที่ประกอบอาชีพเกษตรกรมีความคิดเห็นต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ด้านการป้องกันและการให้ความช่วยเหลือ อยู่ในระดับมากกว่าประชาชนกลุ่มที่ประกอบอาชีพรับจ้าง ส่วนนอกนั้นไม่พบความแตกต่างเป็นรายคู่

ตารางที่ ๔.๓๒ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ด้านการฟื้นฟูและพัฒนาจิตใจ จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	n	ระดับความคิดเห็น		แปลผล
		$\overline{X}$	S.D.	
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	๖๖	๓.๖๖	๐.๕๕	มาก
รับจ้าง	๕๐	๓.๒๘	๐.๕๕	ปานกลาง
เกษตรกร	๑๕๓	๓.๖๕	๐.๕๐	มาก
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	๕๑	๓.๖๓	๐.๕๘	มาก
รวม	**๔๐๐**	**๓.๕๖**	**๐.๕๕**	**มาก**

จากตารางที่ ๔.๓๒ พบว่า ประชาชนที่ประกอบอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ อาชีพเกษตรกร และอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว มีความคิดเห็นต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ด้านการฟื้นฟูและพัฒนาจิตใจ อยู่ในระดับมาก ส่วนประชาชนที่ประกอบอาชีพรับจ้าง อยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ ๔.๓๓ แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ด้านการฟื้นฟูและพัฒนาจิตใจ จำแนกตามอาชีพ

ความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
ระหว่างกลุ่ม	๑๐.๑๒	๓	๓.๓๗	๗.๕๕	๐.๐๐*
ภายในกลุ่ม	๑๖๗.๐๘	๓๙๖	๐.๔๒		
รวม	**๑๗๗.๒๐**	**๓๙๙**			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จากตารางที่ ๔.๓๓ พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ด้านการฟื้นฟูและพัฒนาจิตใจ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

ทำการทดสอบเพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ่ (Scheffe') ผลปรากฏตามตาราง ๔.๓๔

ตารางที่ ๔.๓๔แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ด้านการฟื้นฟูและพัฒนาจิตใจ จำแนกตามอาชีพเป็นรายคู่

อาชีพ	ค่าเฉลี่ย	รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	รับจ้าง	เกษตรกร	ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว
		๓.๖๖	๓.๒๘	๓.๖๕	๓.๖๗
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	๓.๖๖	-	๐.๓๗*	๐.๐๐	๐.๐๐
รับจ้าง	๓.๒๘		-	๐.๓๗*	๐.๓๙*
เกษตรกร	๓.๖๕			-	๐.๐๑
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	๓.๖๗				-

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จากตารางที่ ๔.๓๔ พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ด้านการฟื้นฟูและพัฒนาจิตใจ จำแนกตามอาชีพ เป็นรายคู่ พบว่า แตกต่างกัน จำนวน ๑ คู่ ได้แก่ ประชาชนกลุ่มที่ประกอบอาชีพราชการ/รัฐวิสาหกิจ มีความคิดเห็นต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ด้านการฟื้นฟูและพัฒนาจิตใจ แตกต่างจากประชาชนกลุ่มที่ประกอบอาชีพรับจ้าง ประชาชนกลุ่มที่ประกอบอาชีพเกษตรกร มีความคิดเห็นต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ด้านการฟื้นฟูและพัฒนาจิตใจ แตกต่างจากประชาชนกลุ่มที่ประกอบอาชีพรับจ้าง และประชาชนกลุ่มที่ประกอบอาชีพค้าขาย มีความคิดเห็นต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ด้านการฟื้นฟูและพัฒนาจิตใจ แตกต่างจากประชาชนกลุ่มที่ประกอบอาชีพรับจ้าง โดยประชาชนกลุ่มที่ประกอบอาชีพค้าขาย มีความคิดเห็นต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ด้านการฟื้นฟูและพัฒนาจิตใจ อยู่ในระดับมากกว่าประชาชนกลุ่มที่ประกอบรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ อาชีพเกษตรกร และอาชีพรับจ้าง ตามลำดับ

ตอนที่ ๔ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ

ตารางที่ ๔.๓๕แสดงความถี่ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ	ความถี่ (f)
๑) ด้านความเป็นผู้นำในการแก้ไขปัญหา	
๑.๑ คณะสงฆ์ควรนำเงินที่บริจาคนำมาพัฒนาสังคมและคุณภาพชีวิตประชาชนมากกว่าจะพัฒนาวัตถุ	๒๐
๑.๒ คณะสงฆ์ควรให้ความสำคัญในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน โดยเป็นผู้นำ ผู้ประสาน ผู้ช่วยเหลือในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชนอย่างจริงจัง	๕
๒) ด้านการป้องกันและการให้ความช่วยเหลือ	
๒.๑ คณะสงฆ์ส่งเสริมและรณรงค์ให้ชุมชน โรงเรียน บ้าน วัด เป็นสถานที่ปลอดยาเสพติด	๑๐
๒.๒ คณะสงฆ์ส่งเสริมให้ทุกวัดจัดกิจกรรมหนึ่งวัดหนึ่งหมู่บ้านปลอดยาเสพติดและไม่ส่งเสริมให้มีการนำเครื่องดื่มของมึนเมาเข้ามาในวัด	๕
๓) ด้านการฟื้นฟูและพัฒนาจิตใจ	
๓.๑ คณะสงฆ์ควรมีการพัฒนาจิตใจให้แก่เด็กและเยาวชน	๑๒
๓.๒ คณะสงฆ์ควรร่วมกับผู้นำชุมชนในสร้างชุมชนให้เข้มแข็งปราศจากอบายมุขและยาเสพติด	๕

จากตารางที่ ๔.๓๕ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ โดยเรียงลำดับตามความถี่จากมากไปหาน้อย ได้แก่

๑) ด้านความเป็นผู้นำในการแก้ไขปัญหา คณะสงฆ์ควรนำเงินที่บริจาคนำมาพัฒนาสังคมและคุณภาพชีวิตประชาชนมากกว่าจะพัฒนาวัตถุ และคณะสงฆ์ควรให้ความสำคัญในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน โดยเป็นผู้นำ ผู้ประสาน ผู้ช่วยเหลือในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชนอย่างจริงจัง

๒) ด้านการป้องกันและการให้ความช่วยเหลือ คณะสงฆ์ส่งเสริมและรณรงค์ให้ชุมชน โรงเรียน บ้าน วัด เป็นสถานที่ปลอดยาเสพติด และคณะสงฆ์ส่งเสริมให้ทุกวัดจัดกิจกรรมหนึ่งวัด ศีลหนึ่งหมู่บ้านปลอดยาเสพติด และไม่ส่งเสริมให้มีการนำเครื่องดื่มของมึนเมาเข้ามาในวัด

๓) ด้านการฟื้นฟูและพัฒนาจิตใจ คณะสงฆ์ควรมีการพัฒนาจิตใจให้แก่เด็กและเยาวชน และคณะสงฆ์ควรร่วมกับผู้นำชุมชนในสร้างชุมชนให้เข้มแข็งปราศจากอบายมุขและยาเสพติด

บทที่ ๕
สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ของประชาชนที่มีเพศ อายุ และอาชีพ ต่างกันและเพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนในอำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ จำนวน ๔๐๐ คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม มีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง ๐.๐๔๗-๐.๘๓๐ และค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ ๐.๘๔ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวน (One-way ANOVA) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

๕.๑ สรุปผล

๕.๑.๑ ปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง สรุปผลการวิจัย ดังนี้

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ ๕๑.๐๓ มีอายุ ๕๑ ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ ๔๐.๒๕ และมีอาชีพเป็นเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ ๓๔.๒๕

๕.๑.๒ ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ สรุปผลการวิจัยดังนี้

ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาต่ำสุด ได้แก่ ด้านความเป็นผู้นำในการแก้ไขปัญหา รองลงมา คือ ด้านการฟื้นฟูและพัฒนาจิตใจ และด้านการป้องกันและการให้ความช่วยเหลือ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสรุปผลการวิจัย ดังนี้

๑) ด้านความเป็นผู้นำในการแก้ไขปัญหา พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ด้านความเป็นผู้นำในการแก้ไขปัญหา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ คณะสงฆ์เป็นผู้นำชุมชนสนับสนุนการดำเนินโครงการ หรือกิจกรรมในการแก้ไขปัญหายาเสพติดภายในชุมชน/หมู่บ้าน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ คณะสงฆ์เป็นผู้นำชุมชนนำผู้ติดยาเสพติด เข้ารับการบำบัดและช่วยฟื้นฟูทางจิตใจ

๒) ด้านการป้องกันและการให้ความช่วยเหลือ พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ด้านการป้องกันและการให้ความช่วยเหลือ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ คณะสงฆ์ได้ให้การช่วยเหลือและสนับสนุนให้โรงเรียน สถานศึกษาในชุมชนในการจัดกิจกรรมในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติด การแพร่ระบาดเข้าสู่เด็กและเยาวชน เช่น การเข้าค่ายคุณธรรม และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ คณะสงฆ์ให้ความร่วมมือและช่วยพัฒนาเสริมสร้างสมรรถนะของประชาคมหมู่บ้านให้มีความเข้มแข็งและมีศักยภาพในการจัดการแก้ไขปัญหายาเสพติดในหมู่บ้านด้วยตนเอง

๓) ด้านการฟื้นฟูและพัฒนาจิตใจ พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ด้านการฟื้นฟูและพัฒนาจิตใจ อยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ คณะสงฆ์จัดให้มีกิจกรรมในวันสำคัญต่าง ๆ เช่น วันแม่ วันพ่อ และเทศนาสั่งสอนประชาชนให้ลด ละ เลิกอบายมุข เพิ่มเป็นพิเศษ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ คณะสงฆ์จัดให้วัดเป็นสถานที่คอยดูแล แนะนำและช่วยเหลือผู้ที่เริ่มติดยาเสพติดให้ไปพบแพทย์และช่วยบำบัด ฟื้นฟูจิตใจ แก่ผู้ติดยาเสพติดให้ได้รับการรักษา

๕.๑.๓ เปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ของประชาชนที่มีเพศ อายุ และอาชีพต่างกัน สรุปผลการวิจัยดังนี้

๑) ประชาชนที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ โดยรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน

๒) ประชาชนที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ โดยรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน

๓) ประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ โดยรวม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชนด้านความเป็นผู้นำในการแก้ไขปัญหา ไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านการป้องกันและการให้ความช่วยเหลือและด้านการฟื้นฟูและพัฒนาจิตใจ มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

๕.๑.๔ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ สรุปผลการวิจัยดังนี้

ประชาชนได้ให้ข้อเสนอแนะ ลำดับตามความถี่สามอันดับแรก คือ คณะสงฆ์ควรนำเงินที่บริจาคนำมาพัฒนาสังคมและคุณภาพชีวิตประชาชนมากกว่าจะพัฒนาวัตถุ คณะสงฆ์ควรมีการพัฒนาจิตใจให้แก่เด็กและเยาวชน และคณะสงฆ์ส่งเสริมและรณรงค์ให้ชุมชน โรงเรียน บ้าน วัด เป็นสถานที่ปลอดยาเสพติด

๕.๒ อภิปรายผล

จากการสรุปผลการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ มีผลการวิจัยที่น่าสนใจและนำมาอภิปรายผลตามประเด็นต่างๆ ดังนี้

๕.๒.๑ การวิเคราะห์ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ

ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ โดยรวมทั้งสามด้าน อยู่ในระดับมาก **ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า** ประชาชนเห็นด้วยกับวิธีการหรือการแสดงบทบาทของคณะสงฆ์อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ซึ่งสอดคล้องกับ**กรมศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ** ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทของพระสงฆ์ไว้ว่าสภาพปัญหายาเสพติดที่กำลังแพร่ระบาดอย่างยิ่งในปัจจุบันเป็นปัญหาที่สำคัญ จากจิตสำนึกทางด้านคุณภาพจริยธรรมรวมทั้งคำนึงถึงสิทธิประโยชน์ของผู้ติดยาเสพติด และเพื่อให้สอดคล้องกับแผนงานในการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดของศูนย์ยาเสพติดแห่งชาติ มีนโยบายให้มีการช่วยเหลือ ส่งเสริม และสนับสนุนให้สมาคมมูลนิธิต่าง ๆ เข้ามามีส่วนช่วยเหลือด้านการป้องกัน และการฟื้นฟูสมรรถภาพจิตแก่ผู้ติดยาเสพติดจึงเห็นว่าสถาบันทางศาสนามีสถานที่ และสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมอย่างยิ่ง เพราะนอกจากสถานที่เงียบสงบยังมีพระสงฆ์ และผู้นำทางศาสนาจะช่วยแนะนำหลักธรรมทางศาสนาช่วยฟื้นฟูสภาพจิตใจให้

เข้มแข็งเสริมสร้างวิถีการดำเนินชีวิตที่ถูกต้องให้แก่ผู้ติดยาเสพติดเพื่อไม่ให้กลับไปใช้ยาเสพติดอีก และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ**พระวุฒิชัย อุดมสอน** ได้วิจัย ความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทของคณะพระสังฆาธิการในการแก้ไขการแพร่ระบาดของยาเสพติด : ศึกษาเฉพาะจังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทของคณะพระสังฆาธิการในการแก้ไขการแพร่ระบาดของยาเสพติดในจังหวัดเชียงใหม่ โดยรวม เห็นว่ามีบทบาท อยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ โดยรวมที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความเป็นผู้นำในการแก้ไขปัญหา **ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า** ประชาชนเห็นด้วยกับความเป็นผู้นำของคณะสงฆ์ และวิธีคณะสงฆ์ได้ดำเนินการการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในการพัฒนาวัดฤอาจให้วัดเป็นสถานที่รวมกลุ่ม เป็นต้น

ส่วนความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ โดยรวมที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการป้องกันและการให้ความช่วยเหลือ **ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า** ประชาชนอาจจะไม่เห็นด้วยกับวิธีการและการดำเนินงานของคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ที่ดำเนินงานอยู่ในปัจจุบันเช่น การช่วยเหลือด้านการเงินในการสนับสนุนองค์กรในชุมชน เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนห่างไกลจากยาเสพติด มีการช่วยเหลือในระดับต่ำแต่หากทางคณะนำเงินไปพัฒนาทางด้านวัตถุมากเกินไป ซึ่งสอดคล้องกับ **กรมศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ** ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทของพระสงฆ์ไว้ว่าสภาพปัญหายาเสพติดที่กำลังแพร่ระบาดอย่างยิ่งในปัจจุบันเป็นปัญหาที่สำคัญ จากจิตสำนึกทางด้านคุณภาพจริยธรรมรวมทั้งคำนึงถึงสิทธิประโยชน์ของผู้ติดยาเสพติด และเพื่อให้สอดคล้องกับแผนงานในการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดของศูนย์ยาเสพติดแห่งชาติ มีนโยบายให้มีการช่วยเหลือส่งเสริม และสนับสนุนให้สมาคมมูลนิธิต่าง ๆ เข้ามามีส่วนช่วยเหลือด้านการป้องกัน และการฟื้นฟูสมรรถภาพติดแก่ผู้ติดยาเสพติดจึงเห็นว่าสถาบันทางศาสนามีสถานที่ และสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมอย่างยิ่ง เพราะนอกจากสถานที่เงียบสงบยังมีพระสงฆ์ และผู้นำทางศาสนาจะช่วยแนะนำหลักธรรมทางศาสนาช่วยฟื้นฟูสภาพจิตใจให้เข้มแข็งเสริมสร้างวิถีการดำเนินชีวิตที่ถูกต้องให้แก่ผู้ติดยาเสพติดเพื่อไม่ให้กลับไปใช้ยาเสพติดอีก

เมื่อจำแนกเป็นรายด้านเกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

๑) ด้านความเป็นผู้นำในการแก้ไขปัญหา พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ด้านความเป็นผู้นำในการแก้ไขปัญหา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่ ๕ คือ คณะสงฆ์เป็นผู้นำชุมชนสนับสนุนการดำเนินโครงการ หรือกิจกรรมในการแก้ไขปัญหายาเสพติดภายในชุมชน/หมู่บ้าน **มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า** คณะสงฆ์ได้ให้การดำเนินโครงการ และการสนับสนุนกิจกรรมในการแก้ไขปัญหายาเสพติดภายในชุมชน/หมู่บ้าน ทั้งส่งพระวิทยากร ส่งเสริมเงินทุนสนับสนุนโครงการ ซึ่งสอดคล้องกับ**พระมหาปัญญา สุขสงค์** ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาสังคม : ศึกษากรณีพระพิศาลธรรมพาที (พระพะยอม กลฺยาโณ) พบว่า มี ๓ ด้าน คือ

(๑) ด้านให้การสนับสนุน คือการสนับสนุนด้านเงินทุนและวัสดุอุปกรณ์ โดยผ่านการศึกษา ผ่านการสาธารณสุขและองค์กรของรัฐและเอกชนด้านอื่นๆ เพื่อให้องค์กรเหล่านั้นสามารถทำงานด้านการพัฒนาสังคมได้มีประสิทธิภาพมากขึ้น คือ ประหยัดเวลา ประหยัดงบประมาณ จึงกล่าวได้ว่าท่านได้ดำเนินบทบาทในการให้การสนับสนุน (supporter) มากกว่าการพัฒนาสังคม

(๒) ด้านการให้แง่คิดและการเตือนสติ การพูดคุย การสนทนา การแสดงธรรมต่างๆ เพื่อให้ประชาชนดำเนินชีวิต ดำรงชีวิตที่ประกอบด้วยธรรม ทำให้ประชาชนได้ตระหนักถึงความเป็นจริงของชีวิต ความเป็นจริงของปัจจัยแวดล้อมตามที่เป็นจริง จึงเป็นการดำเนินบทบาทการในการให้ความคิดหรือการเตือนสติทางสังคม (social reminder) อันเป็นบทบาทสำคัญอันหนึ่งของพระสงฆ์

(๓) ด้านสร้างความรู้ความคิด ด้านการให้ความรู้ ความคิดแก่ประชาชน คือเมื่อได้รับการเตือนสติแล้วทำให้มีความคิด ถ้าความคิดเป็นประเด็นหลักที่สำคัญเพราะคนเราถ้าความคิดถูกต้องแล้ว ย่อมนำไปสู่แนวทางที่ดีตามมาด้วย ฉะนั้นพระพิศาลธรรมพาทีจึงส่งเสริมให้บุตรหลานได้รับการศึกษา การแสดงธรรมตามโอกาสต่างๆ หรือการสนทนากับประชาชนทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ล้วนเป็นการให้ความรู้ ความคิด (educational thought) แก่ประชาชนในสังคม

ส่วนเกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ข้อที่ ๓ คือ คณะสงฆ์เป็นผู้นำชุมชนนำผู้ติดยาเสพติด เข้ารับการบำบัดและช่วยฟื้นฟูทางจิตใจ **มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า** คณะสงฆ์ไม่ค่อยจะมีบทบาทในการเป็นผู้นำในการนำผู้ติดยาเสพติด เข้ารับการบำบัดและช่วยฟื้นฟูทางจิตใจ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าคณะสงฆ์เห็นว่าการที่จะนำผู้ติดยาเสพติดเข้ารับ

การบำบัดและฟื้นฟูนั้น จะต้องเป็นการร่วมมือกัน ๓ สถาบัน คือ สถาบันของสงฆ์ สถาบันทางสังคม และสถาบันครอบครัว ร่วมมือ ร่วมใจกันดำเนินงานจึงจะประสบความสำเร็จ จึงทำให้ประชาชนมีความเห็นต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชนในประเด็นดังกล่าวนี้ มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ **แต่เมื่อดูผลการวิจัยพบว่า** ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ด้านความเป็นผู้นำในการแก้ไขปัญหา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัย **ของพระวุฒิชัย อุดมสอน** ได้วิจัย ความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทของคณะพระสังฆาธิการในการแก้ไขการแพร่ระบาดของยาเสพติด : ศึกษาเฉพาะจังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทของคณะพระสังฆาธิการในการแก้ไขการแพร่ระบาดของยาเสพติดในจังหวัดเชียงใหม่ ด้านความเป็นผู้นำในการแก้ไขปัญหา เห็นว่ามีบทบาท อยู่ในระดับมาก

๒) ด้านการป้องกันและการให้ความช่วยเหลือ พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ด้านการป้องกันและการให้ความช่วยเหลือ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่ ๕ คือ คณะสงฆ์ได้ให้การช่วยเหลือและสนับสนุนให้โรงเรียน สถานศึกษาในชุมชนในการจัดกิจกรรมในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติด การแพร่ระบาดเข้าสู่เด็กและเยาวชน เช่น การเข้าค่ายคุณธรรม **มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า** ประชาชนยอมรับและเห็นด้วยกับบทบาทของคณะสงฆ์ได้ที่ให้การช่วยเหลือและสนับสนุนให้โรงเรียน สถานศึกษาในชุมชนในการจัดกิจกรรมในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติด การแพร่ระบาดเข้าสู่เด็กและเยาวชน เช่น การเข้าค่ายคุณธรรม เพื่อป้องกันปัญหาที่เกิดกับเด็กและเยาวชนของไทย ซึ่งถือได้ว่าเป็นอนาคตของชาติ ซึ่งสอดคล้องกับ**พระราชวรมุนี** ได้กล่าวถึงบทบาทของพระสงฆ์ว่า พระสงฆ์ควรตระหนักมั่นอยู่เสมอในหน้าที่เดิมแท้ของตนตามธรรมวินัย และจากฐานะนี้จึงเริ่มบทบาทใหม่หรือปรับปรุงบทบาทเก่าขึ้นในรูปใหม่ให้เหมาะสมกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป แทนที่จะดึงหรือหวงแหนหน่วงเหนี่ยว บทบาทเดิมไว้และในปัจจุบันพระสงฆ์ก็โน้มเอียงไปในทางที่จะทำเช่นนั้น ส่วนการที่จะเริ่มบทบาทใหม่ หรือปรับปรุงบทบาทเก่าขึ้นในรูปใหม่อย่างไรนั้น ก็รวมอยู่ในหลักการเดิม ๓ อย่าง คือ การศึกษา การเผยแพร่ และการสงเคราะห์

ส่วนเกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ข้อที่ ๑ คือ คณะสงฆ์ให้ความร่วมมือและช่วยพัฒนาเสริมสร้างสมรรถนะของประชาคมหมู่บ้านให้มีความเข้มแข็งและมีศักยภาพในการจัดการแก้ไขปัญหายาเสพติดในหมู่บ้านด้วยตนเอง **มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ที่เป็นเช่นนี้**

อภิปรายได้ว่า บทบาทคณะสงฆ์ในการให้ความร่วมมือและช่วยพัฒนาเสริมสร้างสมรรถนะของประชาคมหมู่บ้านให้มีความเข้มแข็งและมีศักยภาพเพื่อป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน ไม่ต่อยอดจะมีบทบาทเท่าที่ควร และผลการดำเนินงานของคณะสงฆ์ยังมีผลงานไม่เป็นที่ยอมของประชาชนในพื้นที่เท่าที่ควร จึงทำให้ประชาชนมีความเห็นต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชนในประเด็นดังกล่าวนี้ มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ **แต่เมื่อดูผลการวิจัยพบว่า** ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ด้านการป้องกันและการให้ความช่วยเหลือโดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ**สุภชัย บำรุงกิจ** ได้วิจัย ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทพระสังฆาธิการในการแก้ไขปัญหายาเสพติด : ศึกษาเฉพาะอำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทพระสังฆาธิการในการแก้ไขปัญหายาเสพติด อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ด้านการป้องกันและการให้ความช่วยเหลือ อยู่ในระดับมาก

๓) ด้านการฟื้นฟูและพัฒนาจิตใจ พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ด้านการฟื้นฟูและพัฒนาจิตใจ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่ ๑ คือ คณะสงฆ์จัดให้มีกิจกรรมในวันสำคัญต่าง ๆ เช่น วันแม่ วันพ่อ และเทศนาสั่งสอนประชาชนให้ลด ละเลิกอบายมุข เพิ่มเป็นพิเศษ **มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า** ประชาชนยอมรับและเห็นด้วยกับบทบาทของคณะสงฆ์ได้จัดให้มีกิจกรรมในวันสำคัญต่าง ๆ เช่น วันแม่ วันพ่อ และเทศนาสั่งสอนประชาชนให้ลด ละเลิกอบายมุข เพื่อเป็นการสร้างความสัมพันธ์ของสถาบันครอบครัว สถาบันสังคม ร่วมกันพัฒนาจิตใจเพื่อให้เป็นชุมชนที่เข้มแข็งปราศจากอบายมุขและสิ่งเสพติด ซึ่งสอดคล้องกับ**ทินพันธุ์ นาคะตะ** กล่าวไว้ว่า สถาบันทางพระพุทธศาสนาเป็นสถาบันที่สำคัญที่สุดอย่างหนึ่ง ในการให้ความช่วยเหลือสังคมไทยตลอดมา โดยมีส่วนช่วยกล่อมเกลาจิตใจและลักษณะนิสัยของคนไทย ตลอดจนการให้บริการตามความจำเป็นตามความต้องการของประชาชน อีกทั้งมีส่วนช่วยในการแก้ปัญหาทางสังคม แม้กระทั่งในปัจจุบัน ความสำคัญในประการดังกล่าวก็คงมีอยู่ พระภิกษุสงฆ์กับวัดยังต้องรับภาระหน้าที่ในการช่วยเหลือสังคมและทางราชการของเราอยู่ตลอดไป สถาบันแห่งนี้จึงอำนวยประโยชน์เกื้อกูลต่อการปกครองและการบริหารของไทยอยู่มาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มประชาชนแถบชนบท

ส่วนเกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ข้อที่ ๒ คือ คณะสงฆ์จัดให้วัดเป็นสถานที่ในคอยดูแล แนะนำและช่วยเหลือผู้ที่เริ่มติดยาเสพติดให้ไปพบแพทย์และช่วยบำบัด

พื้นฟูจิตใจ แก่ผู้ติดยาเสพติดให้ได้รับการรักษา **มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า** บทบาทคณะสงฆ์ในการพื้นฟูและพัฒนาจิตใจในส่วนการจัดให้วัดเป็นสถานที่ในคอยดูแล แนะนำและช่วยเหลือผู้ที่เริ่มติดยาเสพติดให้ไปพบแพทย์และช่วยบำบัด พื้นฟูจิตใจ แก่ผู้ติดยาเสพติดให้ได้รับการรักษา คณะสงฆ์อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ มีการดำเนินงานในระดับต่ำและไม่ค่อยมีผลการดำเนินงานเป็นที่ยอมรับของประชาชนเท่าที่ควร จึงทำให้ประชาชนมีความเห็นต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชนในประเด็นดังกล่าวนี้ มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ **แต่เมื่อดูผลการวิจัยพบว่า** ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ด้านการพื้นฟูและพัฒนาจิตใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ**ศุภชัย บำรุงกิจ** ได้วิจัย ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทพระสังฆาธิการในการแก้ไขปัญหายาเสพติด : ศึกษาเฉพาะอำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทพระสังฆาธิการในการแก้ไขปัญหายาเสพติด อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ด้านการพื้นฟูและพัฒนาจิตใจอยู่ในระดับมาก

๕.๒.๒ ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ของประชาชนที่มีเพศ อายุ และอาชีพต่างกัน ต่างกัน ซึ่งจากผลการวิจัยพบประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

๑) ประชาชนที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ โดยรวม ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ โดยประชาชนทั้งเพศหญิงและเพศชายมีความคิดเห็นต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ในด้านความเป็นผู้นำในการแก้ไขปัญหา ด้านการป้องกันและการให้ความช่วยเหลือ และด้านการพื้นฟูและพัฒนาจิตใจ อยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า บทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน มีความชัดเจน เป็นรูปธรรม และประชาชนมีส่วนร่วมกับคณะสงฆ์ในการดำเนินงานในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ จึงมีอิทธิพลต่อระดับความคิดเห็นของประชาชนที่เป็นเพศชายและเพศหญิง ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ**พระวุฒิชัย อุดมฮอน** ได้วิจัย ความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทของคณะพระสังฆาธิการในการแก้ไขการแพร่ระบาดของยาเสพติด : ศึกษาเฉพาะจังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีเพศ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของคณะพระสังฆาธิการในการแก้ไขการแพร่ระบาดของยาเสพติดในจังหวัดเชียงใหม่ โดยรวม ไม่แตกต่างกัน

๒) ประชาชนที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ โดยรวม ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประชาชนเห็นด้วยกับการดำเนินงานของคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน และวิธีการปฏิบัติต่างๆ ที่คณะสงฆ์อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ได้ปฏิบัติและดำเนินงานอยู่ในปัจจุบันโดยมีการปฏิบัติกับประชาชนด้วยมาตรฐานเดียวกัน ไม่ว่าประชาชนจะมีเด็กและเยาวชน ผู้สูงอายุ แต่การให้บริการและการอำนวยความสะดวก ตลอดจนวิธีการสอบสวนคดีอาญา และการอำนวยความยุติธรรมทางคดีอาญาให้กับประชาชนทุกกลุ่มอายุอยู่บนพื้นฐานของกฎหมายเดียวกันและการปฏิบัติด้วยมาตรฐานเดียวกัน จึงทำให้ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ **พระวุฒิชัย อุดมสอน** ได้วิจัย ความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทของคณะพระสังฆาธิการในการแก้ไขการแพร่ระบาดของยาเสพติด : ศึกษาเฉพาะจังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีอายุ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของคณะพระสังฆาธิการในการแก้ไขการแพร่ระบาดของยาเสพติดในจังหวัดเชียงใหม่ โดยรวม ไม่แตกต่างกัน

๓) ประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ โดยรวม แตกต่าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประสบการณ์จากการทำงานหลากหลายอาชีพของประชาชน จึงทำให้ประชาชนเห็นถึงแนวทางและการปฏิบัติตามบทบาทของคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ โดยรวม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ**ศุภชัย บำรุงกิจ** ได้วิจัย ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทพระสังฆาธิการในการแก้ไขปัญหายาเสพติด : ศึกษาเฉพาะอำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทพระสังฆาธิการในการแก้ไขปัญหายาเสพติด อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี โดยรวม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากผลการวิจัย ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ซึ่งพบประเด็นที่ควรนำมาเป็นข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ดังนี้

๑) ด้านความเป็นผู้นำในการแก้ไขปัญหา พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ คณะสงฆ์เป็นผู้นำชุมชนสนับสนุนการดำเนินโครงการ หรือกิจกรรมในการแก้ไขปัญหายาเสพติดภายในชุมชน/หมู่บ้าน แสดงว่าบทบาทดังกล่าวของคณะสงฆ์ดีอยู่แล้ว ดังนั้นคณะสงฆ์ควรรักษามาตรฐานการดำเนินงานและวิธีการการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน พร้อมทั้งสร้างสถานภาพทางภาวะของความเป็นผู้นำในการแก้ไขปัญหายาเสพติดให้ประสบความสำเร็จ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ คณะสงฆ์เป็นผู้นำชุมชนนำผู้ติดยาเสพติด เข้ารับการบำบัดและช่วยฟื้นฟูทางจิตใจ ดังนั้นคณะสงฆ์ควรปรับปรุงบทบาทตนเองในเรื่องเป็นผู้นำชุมชนนำผู้ติดยาเสพติด เข้ารับการบำบัดและช่วยฟื้นฟูทางจิตใจ ตลอดจนสร้างแนวทางการพัฒนาเพื่อสร้างสังคมให้ห่างไกลจากยาเสพติด

๒) ด้านการป้องกันและการให้ความช่วยเหลือ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ คณะสงฆ์ได้ให้การช่วยเหลือและสนับสนุนให้โรงเรียน สถานศึกษาในชุมชนในการจัดกิจกรรมในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติด การแพร่ระบาดเข้าสู่เด็กและเยาวชน เช่น การเข้าค่ายคุณธรรม แสดงว่าบทบาทดังกล่าวของคณะสงฆ์ดีอยู่แล้ว ดังนั้นคณะสงฆ์ควรรักษามาตรฐานการดำเนินงานและวิธีการการให้ความช่วยเหลือโรงเรียน สถานศึกษาในชุมชนในการจัดกิจกรรมในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติด การแพร่ระบาดเข้าสู่เด็กและเยาวชน เช่น การเข้าค่ายคุณธรรม และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ คณะสงฆ์ให้ความร่วมมือและช่วยพัฒนาเสริมสร้างสมรรถนะของประชาคมหมู่บ้านให้มีความเข้มแข็งและมีศักยภาพในการจัดการแก้ไขปัญหายาเสพติดในหมู่บ้านด้วยตนเอง ดังนั้นคณะสงฆ์ควรปรับปรุงบทบาทตนเองในเรื่องการให้ความร่วมมือและช่วยพัฒนาเสริมสร้างสมรรถนะของประชาคมหมู่บ้านให้มีความเข้มแข็งและมีศักยภาพในการจัดการแก้ไขปัญหายาเสพติดในหมู่บ้านและควรส่งเสริมภาคประชาชนในพื้นที่อย่างจริงในการต่อสู้กับยาเสพติด

๓) ด้านการฟื้นฟูและพัฒนาจิตใจ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ คณะสงฆ์จัดให้มีกิจกรรมในวันสำคัญต่าง ๆ เช่น วันแม่ วันพ่อ และเทศนาสั่งสอนประชาชนให้ละ ละ เลิกอบายมุข เพิ่มเป็นพิเศษ แสดงว่าบทบาทดังกล่าวของคณะสงฆ์ดีอยู่แล้ว ดังนั้นคณะสงฆ์ควรรักษามาตรฐานการดำเนินงานและวิธีการการฟื้นฟูและพัฒนาจิตใจใน กิจกรรมในวันสำคัญต่าง ๆ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ คณะสงฆ์จัดให้วัดเป็นสถานที่ดอยดูแล แนะนำและช่วยเหลือผู้ที่เริ่มติดยาเสพติดให้ไปพบแพทย์และช่วยบำบัด ฟื้นฟูจิตใจ แก่ผู้ติดยาเสพติดให้ได้รับการรักษา ดังนั้นคณะสงฆ์ควรปรับปรุงบทบาทตนเองในเรื่องการฟื้นฟูและพัฒนาจิตใจในประเด็นของการจัดให้วัดเป็นสถานที่ในดอยดูแล แนะนำและช่วยเหลือผู้ที่เริ่มติดยาเสพติดให้ไปพบแพทย์และช่วยบำบัด ฟื้นฟูจิตใจ แก่ผู้ติดยาเสพติดให้ได้รับการรักษา ควรเพิ่มศักยภาพในการส่งเสริม และช่วยในการบำบัดฟื้นฟูจิตผู้ติดยาเสพติดอย่างจริงจัง ให้สามารถเป็นคนของสังคมต่อไป

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

จากผลการวิจัยความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ผู้วิจัยพบประเด็นจากผลการวิจัยเพื่อเป็นข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป ดังนี้

๑. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับบทบาทของพระสงฆ์พัฒนาจิตใจคิดยาเสพติด

๒. ควรมีการศึกษาวิจัยเรื่องแรงสนับสนุนทางสังคมที่มีผลต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการแก้ไขปัญหายาเสพติด

๓. ปัจจัยที่มีผลต่อบทบาทที่เป็นจริงของคณะสงฆ์ในการสร้างชุมเข้มแข็งปราศจากปัญหายาเสพติด

บรรณานุกรม

๑. ภาษาไทย

๑) หนังสือทั่วไป

กรมศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ. **แนวทางการแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา.** กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, ๒๕๔๓.

กระทรวงศึกษาธิการ. **ยาเสพติดและการแพร่ระบาดของยาเสพติดในชุมชน.** (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, ๒๕๔๐.

_____. **แนวทางปฏิบัติเพื่อป้องกันปัญหายาเสพติดให้โทษในสถานศึกษา.** กรุงเทพมหานคร : กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๔๓.

กัลยา วานิชย์บัญชา. **สถิติสำหรับงานวิจัย.** กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาสถิติคณะพาณิชยศาสตร์และบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๔.

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, สำนักงาน. **เบื้องต้นเรื่องยาและยาเสพติด.** พิมพ์ครั้งที่ ๔. กรุงเทพมหานคร : อรุณการพิมพ์, ๒๕๔๐.

งามพิศ สัตย์สงวน. **สังคมและวัฒนธรรม.** กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๗.

จำรอง เงินดี. **จิตวิทยาสังคม.** กรุงเทพมหา นคร : ภาควิชาจิตวิทยา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๓๔.

ชาญชัย เทียนชัย. **จิตวิทยาการศึกษา.** กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๔๑.

ชาติชาย โทนุสินธิติ. **จิตวิทยาการศึกษา.** กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๔๑.

ชุดา จิตพิทักษ์. **สังคมวิทยาและวัฒนธรรมไทย.** สงขลา : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, ๒๕๒๔.

เดโช สวนานนท์. **จิตวิทยาสังคม.** กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, ๒๕๑๙.

ทำนุ สิริสิงห์. **ปัญหายาเสพติดกับสังคมไทย.** กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ควงกมล, ๒๕๓๑.

ทับทิม วงศ์ประยูร. **มนุษย์กับเศรษฐกิจ.** กรุงเทพมหานคร : บริษัทธรรมสาร จำกัด, ๒๕๔๑.

ทัศนียา ปิ่นคล้าย. **ปัญหาสังคม.** กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาสังคมวิทยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, ๒๕๔๓.

ทินพันธุ์ นาคะตะ. **พระพุทธศาสนากับสังคมไทย.** กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์อักษรเจริญทัศน์, ๒๕๒๕.

ธีระศักดิ์ อุ่นอารมณ์เลิศ. **เครื่องมือวิจัยทางทางการศึกษา : การสร้างและการพัฒนา.** นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปกร, ๒๕๔๕.

บุญชม ศรีสะอาด. **การวิจัยเบื้องต้น.** กรุงเทพมหานคร : สุวีริยสาส์น, ๒๕๓๕.

บุญญวิจักษณ์ เหล่าก่อที. **การบำบัดผู้ติดยาเสพติด**. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการป้องกัน และปราบปรามยาเสพติด, ๒๕๔๔.

บุญเรือง ขจรศิลป์. **วิจัยทางการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๓๔.

ปรัชญา เวสารัชช์. **พื้นฐานทางสังคมและวัฒนธรรมของการเมืองไทย**. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, ๒๕๓๒.

ประเวศ วะสี. **ยุทธศาสตร์ชาติเพื่อความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ สังคม และศีลธรรม**. กรุงเทพ มหานคร : หมอชาวบ้าน, ๒๕๔๑.

_____. **พระสงฆ์กับการรู้เท่าทันสังคม**. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร : หมอชาวบ้าน, ๒๕๔๐.

ฝ่ายวิชาการไทยวัฒนาพานิช. **พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒**. กรุงเทพมหานคร : บริษัทสำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิชจำกัด, ๒๕๒๒.

พัทยา สายหู. **กลไกของสังคม**. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๖.

พระราชวรมุนี. **สถาบันสงฆ์กับสังคมไทย**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โกมลคีมทอง, ๒๕๒๓.

ราชบัณฑิตยสถาน. **พจนานุกรมสังคมวิทยา**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์อักษรเจริญทัศน์, ๒๕๓๒.

_____. **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน**. กรุงเทพมหานคร: บริษัทสำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิชจำกัด, ๒๕๒๕.

รัชนีกร เศรษโฐ. **สังคมวิทยาชนบท**. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๖.

สงวนศรี วิริยชัย. **จิตวิทยาสังคมเพื่อการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร : ศึกษาพรการพิมพ์, ๒๕๓๑.

สงวน สิทธิเลิศอรุณ. **จิตวิทยาสังคม**. กรุงเทพมหานคร : ชัยศิริการพิมพ์, ๒๕๒๒.

สมยศ อักษร.**จิตวิทยาสังคม**. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๖.

สวัสดิ์ นาสมฝัน. ความคิดเห็นของผู้ต้องขังที่มีต่อการปฏิบัติงานจำแนกลักษณะผู้ต้องขังเรือนจำกลางขอนแก่น". **สารนิพนธ์ศาสน ศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๕๐.

สำนักงานคณะกรรมการป้องกัน และปราบปรามยาเสพติด. **ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด** กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, ๒๕๓๗.

_____. **เบื้องต้นเรื่องยาและยาเสพติด**. พิมพ์ครั้งที่ ๘. กรุงเทพมหานคร : อรุณการพิมพ์, ๒๕๔๐.

สุชา จันทร์เอม. **จิตวิทยาทั่วไป**. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๓๕.

สุพัตรา สุภาพ. **ปัญหาสังคม**. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพาณิช, ๒๕๑๕.

สุพัตรา สุภาพ. **สังคมวิทยา**. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพาณิช, ๒๕๔๐.

สุภาพรรณ ณ บางช้าง. **การประยุกต์หลักพุทธธรรมให้ในการพัฒนาชาวเขา.** กรุงเทพมหานคร : โครงการเผยแพร่ผลงานวิจัยฝ่ายวิจัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๗.

ไสภา ชูพิกุลชัย และคณะ. **ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับอาชญาวิทยาและงานยุติธรรม ๒๕๔๐.** กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๒๕.

ไสภา ชูพิชัยกุล ชปิลมันน์. **ปัญหาสังคม.** กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, ๒๕๓๓.

อรุณ รักธรรม. **พฤติกรรมองค์กร.** กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, ๒๕๒๖.

๒) วิทยานิพนธ์/ สารนิพนธ์ และรายงานการวิจัย

กรรณิการ์ บุญพละ. "บทบาทของชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด : ศึกษาเฉพาะกรณีหมู่บ้านกุไหม่ท่าชุง หมู่ที่ ๙ ตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก". **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต.** บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๔.

กาญจนา เคนทวาย. ประสิทธิภาพการให้บริการงานทะเบียนราษฎรของสำนักทะเบียนอำเภอและกิ่งอำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต.** บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๔๕.

เฉลิมพล พลวัน. "ความคิดเห็นของข้าราชการที่มีต่อโครงการจัดหน่วยบริการอำเภอเคลื่อนที่ : ศึกษากรณีเฉพาะข้าราชการจังหวัดสุรินทร์". **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต.** บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๒๗.

ทรงพล พูลพิพัฒน์. "ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการคิดยาเสพติด : ศึกษากรณีผู้ต้องหาคดีมหสถาน บำบัดพิเศษพระนครศรีอยุธยา". **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต.** บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๓.

บุญศรี พานิจิตต์ และคณะ. "ความสำเร็จในการปฏิบัติภารกิจ : ศึกษาเฉพาะกรณีวีรชนประทานบัตรกฤษฎ์". **รายงานวิจัย.** กรุงเทพมหานคร : กรมศาสนา), ๒๕๔๔.

ประภาพรรณ จิตกระจ่าง. "บทบาทของพระสังฆาธิการในการสร้างชุมชนให้เข้มแข็งในอำเภอเสอุคม จังหวัดอุบลราชธานี". **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต.** บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกริก, ๒๕๔๗.

ประภาส ศิลปะรัศมี. "บทบาทที่คาดหวัง และบทบาทที่เป็นจริงของคณะทำงานสนับสนุนการปฏิบัติการพัฒนาชุมชนระดับตำบล (คปต.)ฯ ในการสนับสนุนการปฏิบัติงานของสภาตำบล". **รายงานการวิจัย.** กรุงเทพมหานคร : กองวิจัยและประเมินผลกรมการพัฒนาชุมชน, ๒๕๒๕.

เพลินตา กะล้มพากร. การมีส่วนร่วมในการวางแผนป้องกันสารเสพติดของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนขยายโอกาสการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด สระบุรี. **ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต.** บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ๒๕๔๔.

พระมหาปัญญา สุขสงค์. "บทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาสังคม : ศึกษากรณีพระพิศาลธรรมพาที (พระพยอม กลฺยาโณ)". **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต.** บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกริก, ๒๕๔๑.

พระวุฒิชัย อุดมสอน. ความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทของคณะพระสังฆาธิการในการแก้ไขการแพร่ระบาดของยาเสพติด : ศึกษาเฉพาะจังหวัดเชียงใหม่", **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่), ๒๕๔๔.

พระมหารัตนพล รตนพโล (ก้านเพชร). "บทบาทพระสงฆ์ต่อการสร้างชุมชนเข้มแข็งศึกษาเฉพาะกรณีพระสงฆ์กลุ่มสหธรรมเพื่อการพัฒนาในจังหวัดสุรินทร์". **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต.** บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๔๖.

พระอธิการประวัติ กันหะคุณ. "บทบาทพระสงฆ์กับการพัฒนาชุมชน : กรณีศึกษาตำบลนาขอำเภอเมือง จังหวัดอำนาจเจริญ". **วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต.** บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, ๒๕๕๐.

เภา สารสิน. **รายงานการวิจัยปัญหาการควบคุมสารเสพติดในประเทศไทย มาตรการและยุทธศาสตร์เพื่อความมั่นคงของชาติ**. กรุงเทพมหานคร : วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, ๒๕๒๒.

มานพ สิทธิวรกุล. "บทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็งในอำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร". **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต.** บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๔๕.

เริงฤทธิ์ พลนามอินทร์. "บทบาทพระสงฆ์กับการพัฒนาตามแนวพุทธศาสนาในจังหวัดอุดรธานี", **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต.** บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดร, ๒๕๔๐.

เรืองเวทย์ แสงรัตนา. "ความคิดเห็นและความสนใจของนักเรียนเตรียมทหาร เกี่ยวกับอัตราการเพิ่มประชากรของเทศ ไทย". **วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๒๒.

ศุภชัย บำรุงกิจ. "ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทพระสังฆาธิการในการแก้ไขปัญหายาเสพติด : ศึกษาเฉพาะอำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี". **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต.** บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, ๒๕๔๔.

สมเดช สิทธิพงศ์พิทยา. "บทบาทของสำนักงานพัฒนาชุมชนเขต ในการสนับสนุนงานพัฒนาชนบทของจังหวัดและอำเภอ : ศึกษาจากทรรศนะของพัฒนาการจังหวัดและพัฒนาการอำเภอ จังหวัดปทุมธานี". **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต.** บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๐.

สมบัติ มหารศ และคณะ."บทบาทของอาจารย์สถาบันอุดมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือในการส่งเสริมความเป็นมนุษย์". **รายงานการวิจัย.** มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๓๕.

สุขฤดี ชัชฎุงคารสกุล. โปรแกรมการเสริมสร้างทักษะชีวิตเพื่อป้องกันการเสพยาบ้าของนักเรียนมัธยมชั้นปีที่ ๑ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยา**นิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต.** บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, ๒๕๔๓.

อัมพร อรุณศรี. "การศึกษาความคิดเห็นของหัวหน้าภาควิชาและอาจารย์เกี่ยวกับบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังของหัวหน้าภาควิชา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์". **วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต.** บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๓๖.

๒. ภาษาอังกฤษ

๑) General Books

Broom and Selznick. **Sociology : A test with Adapted Reading**. New York : Happer Row Publishers. Ind., 1969.

Foster, Charles R., **Psychology for Life Today**. Chicago : American Technical Society, 1952.

Levinson and Daniel J Role. **Personality and Social Structure**. New York : Macmillan Company, 1964.

Oskamp, S., **Attitudes and Opinions**. New Jersey : Prentice – Hall, Inc. 1977.

John W. Best., **Research in Education**. 4th ed. Englewood Cliffs. New Jersey : Prentice-Hall, 1981.

Webster, **Webster' New York Dictionary.** Michigan : University of Michigan, 1958.

Wilson. **Police Administration**. New York : McGraw-Hill. Book Co., 1972.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

๑. ดร.ประพิศ โบราณมูล

วุฒิการศึกษา กศ.ม., Ph.D.

ตำแหน่ง อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

๒. พระครูสุจิตโพธาลังการ

วุฒิการศึกษา พธ.บ., M.A.

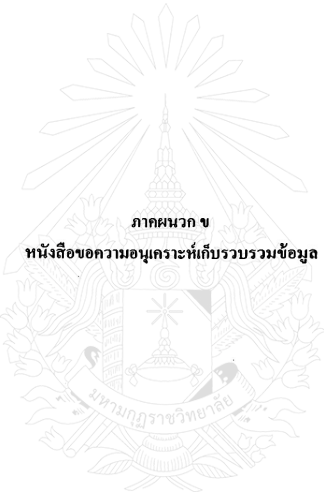
ตำแหน่ง เจ้าคณะอำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ

๓. ผศ.ดร.เดชา ใจกลาง

วุฒิการศึกษา นบ. รป.ม.

ตำแหน่ง อาจารย์มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ภาคผนวก ข
หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

ที่ ศธ ๖๐๑๕/๖๐๖๓

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด ถนนเลี่ยงเมือง
ตำบลคงลาน อำเภอเมือง
จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐

๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

เจริญพร นายกองค์การบริหารส่วนตำบลโคด อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ

ด้วย พระไพรวัลย์ ฐานวีโร/ขอสิบ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้ทำสารนิพนธ์เรื่อง "ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ" เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (ศน.ม.)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาดังกล่าว ได้เข้าเก็บรวบรวมข้อมูลในหน่วยงานของท่าน ส่วนวัน เวลานั้น นักศึกษาจะมาติดต่อประสานงานกับท่านโดยตรง

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดทราบ และพิจารณา วิทยาเขตร้อยเอ็ด หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระสุทธิสาร โสภณ)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย
ศูนย์การศึกษาวิทยาเขตร้อยเอ็ด
โทร.๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔,๐-๔๓๕๑-๖๐๓๖
โทรสาร. ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘
Http:// www.rec.mbu.ac.th

ภาคผนวก ก
หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

ที่ ศธ ๖๐๑๕/ว ๐๖๔

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด ถนนเลี่ยงเมือง
ตำบลดงลาน อำเภอเมือง
จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐

๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

เจริญพร คร.ประพิศ โบราณมูล

ด้วย พระไพรวัลย์ ฐานวีโร/ขอสืบ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้ทำสารนิพนธ์เรื่อง "ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแหล่งระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ" เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (ศน.ม.)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ขอความอนุเคราะห์จากท่านซึ่งเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

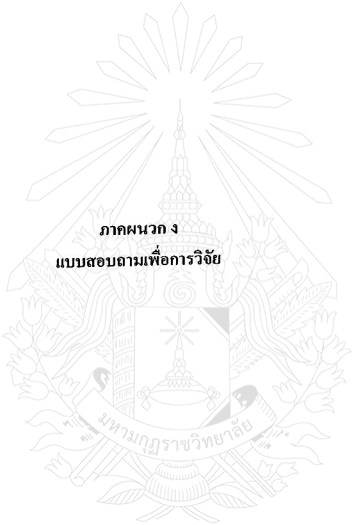
จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดทราบ และพิจารณา วิทยาเขตร้อยเอ็ด หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระสุทธิสาร โสภณ)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย
ศูนย์การศึกษาวิทยาเขตร้อยเอ็ด
โทร.๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔,๐-๔๓๕๑-๖๐๓๖
โทรสาร.๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘
Http:// www.rec.mbu.ac.th

ภาคผนวก ง
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ

คำชี้แจง แบบสอบถามฉบับนี้จัดทำขึ้นเป็นเครื่องมือในการศึกษาวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ของประชาชนที่มีเพศ อายุ และอาชีพ ต่างกัน และเพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ โดยแบ่งออกเป็น ๓ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ ปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ ๒ ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ

ตอนที่ ๓ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ

ผู้วิจัยขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่านที่ได้กรอกแบบสอบถามและให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ขอขอบพระคุณในความกรุณาครั้งนี้

พระไพรวัลย์ ฐานวีโร/ขอสืบ
นักศึกษาศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา รัฐศาสตร์การปกครอง
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ตอนที่ ๑ ปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

คำแนะนำ โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ หน้าข้อความที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงของท่าน

๑. เพศ

☐ ชาย ☐ หญิง

๒. อายุ

☐ ๒๐-๓๐ ปี ☐ ๔๑-๕๐ ปี

☐ ๓๑-๔๐ ปี ☐ ๕๑ขึ้นไป

๓. อาชีพ

☐ รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ ☐ เกษตรกร

☐ รับจ้าง ☐ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว

มหาวิทยาลัยราชภัฏ

ตอนที่ ๒ ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ

คำแนะนำ กรุณาอ่านข้อความแล้วตอบคำถาม โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่เป็นระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ

ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านความเป็นผู้นำในการแก้ไขปัญหา					
๑. คณะสงฆ์เป็นผู้นำชุมชนจัดกิจกรรมให้ประชาชนมีความสัมพันธ์อันดีของครอบครัวชุมชน วัด โรงเรียน เช่น กีฬาการต่อต้านยาเสพติด เป็นต้น					
๒. คณะสงฆ์เป็นผู้นำชุมชนในการเชิญประชาชนเข้าร่วมประชุม เพื่อเสนอปัญหา/ความต้องการ/ความคิดเห็นในการกำหนดแนวทางการแก้ไข และลดปัญหาของชุมชนในชุมชนตระหนักถึงภัยของยาเสพติด					
๓. คณะสงฆ์เป็นผู้นำชุมชนนำผู้ติดยาเสพติด เข้ารับการบำบัดและช่วยฟื้นฟูทางจิตใจ					
๔. คณะสงฆ์เป็นผู้นำชุมชนในการดำเนินงานโครงการลานวัด ลานกีฬา ต้านยาเสพติดภายในชุมชน/หมู่บ้าน					
๕. คณะสงฆ์เป็นผู้นำชุมชนสนับสนุนการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมในการแก้ไขปัญหายาเสพติดภายในชุมชน/หมู่บ้าน					
๖. คณะสงฆ์เป็นผู้นำชุมชนในการกระตุ้นสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนในพื้นที่เกิดความตระหนักร่วมเป็นพลังแผ่นดินเพื่อเอาชนะยาเสพติดภายในชุมชน/หมู่บ้าน					
๗. คณะสงฆ์เป็นผู้นำชุมชนในการจัดหาเงินทุนก่อสร้างและจัดหาสถานที่บำบัดและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดภายในชุมชน/หมู่บ้าน					

ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านการป้องกันและการให้ความช่วยเหลือ					
๘. คณะสงฆ์ให้ความร่วมมือและช่วยพัฒนาเสริมสร้างสมรรถนะของประชาคมหมู่บ้านให้มีความเข้มแข็งและมีศักยภาพในการจัดการแก้ไขปัญหายาเสพติดในหมู่บ้านด้วยตนเอง					
๙. คณะสงฆ์ร่วมกับผู้นำชุมชนในการระวังการแพร่ระบาดในชุมชน การติดตามผู้เสพติดที่ผ่านการบำบัดรักษาแล้ว และการทำหรือให้ข้อมูลยาเสพติดในชุมชน เป็นต้น					
๑๐. คณะสงฆ์ร่วมกับผู้นำชุมชนเตรียมความพร้อมของประชาชนในชุมชนในการแก้ไขปัญหายาเสพติดให้มีความตระหนักในปัญหาของยาเสพติด					
๑๑. คณะสงฆ์ได้ให้ความช่วยเหลือภาครัฐในการประชาสัมพันธ์เรื่องคุณและโทษของยาเสพติด					
๑๒. คณะสงฆ์ได้ให้การช่วยเหลือและสนับสนุนให้โรงเรียนสถานศึกษาในชุมชนในการจัดกิจกรรมในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติด การแพร่ระบาดเข้าสู่เด็กและเยาวชน เช่น การเข้าค่ายคุณธรรม					
๑๓. คณะสงฆ์ได้จัดให้มีพระวิทยากรในการให้ความช่วยเหลือแก่สถานศึกษาการอบรม สั่งสอน และสร้างภูมิคุ้มกันให้แก่เด็ก เยาวชน นักเรียน นักศึกษาเพื่อให้ห่างไกลจากยาเสพติด					
๑๔. คณะสงฆ์ได้ให้ความช่วยเหลือด้านการเงินในการสนับสนุนองค์กรในชุมชน เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนห่างไกลจากยาเสพติด					

ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านการฟื้นฟูและพัฒนาจิตใจ					
๑๕. คณะสงฆ์จัดให้มีกิจกรรมในวันสำคัญต่าง ๆ เช่น วันแม่ วันพ่อ และเทศนาสั่งสอนประชาชนให้ลด ละ เลิกอบายมุข เพิ่มเป็นพิเศษ					
๑๖. คณะสงฆ์จัดให้วัดเป็นสถานที่คอยดูแล แนะนำและช่วยเหลือผู้ที่เริ่มติดยาเสพติดให้ไปพบแพทย์และช่วยบำบัดฟื้นฟูจิตใจ แก่ผู้ติดยาเสพติดให้ได้รับการรักษา					
๑๗. คณะสงฆ์จัดให้มีสถานที่ออกกำลังกายหรือการแข่งขันกีฬาภายในหมู่บ้านด้านยาเสพติด					
๑๘. คณะสงฆ์จัดให้มีการจัดกิจกรรมและเทศนาหรือ สั่งสอนประชาชนให้ละเว้นการทำความชั่ว เช่น ลด ละ เลิกอบายมุข และยาเสพติดต่าง ๆภายในชุมชน/หมู่บ้าน					
๑๙. คณะสงฆ์ส่งเสริมสนับสนุนเงินทุนให้กับภาครัฐการก่อสร้างสถานที่ เครื่องมืออุปกรณ์ในการบำบัด ฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด					
๒๐. คณะสงฆ์ได้จัดให้มีสถานที่บำบัดผู้ติดยาเสพติด ฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด เพื่อให้เป็นคนดีในสังคมต่อไป					
๒๑. คณะสงฆ์ได้ให้การศึกษาแก่เด็กเยาวชนและประชาชนทั่วไปได้ตระหนักต่อปัญหายาเสพติดในชุมชน					
๒๒. คณะสงฆ์ได้ร่วมมือกับผู้นำชุมชนนำเด็กและเยาวชนที่หลงผิดติดยาเสพติดเข้ารับการบำบัดและฟื้นฟูจิตใจ					

ตอนที่ ๓ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทคณะสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชน อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ

๑. ด้านความเป็นผู้นำในการแก้ไขปัญหา .....

.....

.....

.....

.....

๒.ด้านการป้องกันและการให้ความช่วยเหลือ .....

.....

.....

.....

.....

.....

๓. ด้านการฟื้นฟูและพัฒนาจิตใจ.....

.....

.....

.....

.....

.....

ห้องสมุด มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ประวัติผู้วิจัย

หนังสืออ้างอิง
(REFERNCE BOOK)
ให้ใช้เฉพาะในห้องสมุดเท่านั้น

ชื่อ-สกุล : พระไพรวัลย์ ฐานวีโร/ขอสีบ

วัน/เดือน/ปีเกิด : ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๘

สถานที่เกิด : บ้านตะแบง อำเภอภูสิงห์ จังหวัดศรีสะเกษ

ที่อยู่ปัจจุบัน : วัดหนองเหล็กใหญ่ ตำบลโคก อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ
จังหวัดศรีสะเกษ ๓๓๑๒๐

การศึกษา

พ.ศ. ๒๕๔๖ : มัธยมศึกษาตอนปลาย ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน
อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ

พ.ศ. ๒๕๕๑ : พุทธศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ห้องเรียนวัดสระกำแพงใหญ่ จังหวัดศรีสะเกษ

สิ่งพิมพ์นี้เป็นสมบัติของห้องสมุด มมร.
ผู้ใดพบอยู่ในที่อันไม่สมควร
โปรดนำมาส่งที่แผนกห้องสมุดด้วย ขอบคุณ